

กระทรวงศึกษาธิการ

SDG4

รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม
และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

รายงานผลการดำเนินงาน
ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4)
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

“สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ
อย่างครอบคลุม และเท่าเทียม
และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

คำนำ

การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (17 เป้าหมายหลัก (Goal) และ 169 เป้าหมายย่อย (Target)) ไปสู่การปฏิบัติของประเทศไทย ยึดแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก เป้าหมายหลักที่ 4 การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (10 เป้าหมายย่อย/12 ตัวชี้วัดหลัก) ซึ่งในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายหลักที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รับผิดชอบการดำเนินงาน โดยใช้แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน สำหรับการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด รับผิดชอบดำเนินงาน โดยใช้แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านศึกษาระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน โดยแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาที่จัดทำขึ้นทุกระดับ มุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และให้ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและความสอดคล้องเชื่อมโยงกับ Thailand's SDGs Roadmap ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ประจำปี พ.ศ. 2566 ขึ้น เพื่อรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 จัดส่งให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานเลขานุการคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อพิจารณานำเสนอ กพย. รวมทั้ง เผยแพร่ให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนผู้สนใจรับทราบและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการประสาน รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีความสอดคล้องกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4) ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด นำมาวิเคราะห์ จำแนกและประมวลสรุปผลการดำเนินงานในภาพรวม เพื่อรายงานต่อผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการ กพย. เพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ร่วมให้ข้อมูล ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) จนทำให้การจัดทำรายงานฉบับนี้ แล้วเสร็จสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำรายงานฉบับนี้ ไปใช้ประโยชน์สำหรับการดำเนินงานของหน่วยงานและให้ความร่วมมือในการผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาาร่วมกัน จนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 กริณนำ	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 แผนทีนำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศีกษา (SDG4 Roadmap)	3
1.4 กลไกการขับเคลื่อน	6
1.5 การติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	7
ส่วนที่ 2 การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศีกษา (SDG4)	9
สู่การปฏิบัติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	
2.1 การดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศีกษา SDG4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	11
1) ขอบเขตการดำเนินโครงการ	11
2) ผลการดำเนินงาน	23
2.2 การดำเนินงานสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศีกษา SDG4	30
ส่วนที่ 3 ความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศีกษา (SDG4)	77
3.1 สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทีเกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศีกษา (SDG4)	77
3.2 ความก้าวหน้าการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศีกษา	89
3.2.1) การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน : เป้าหมายหลักที่ 4	89
3.2.2) การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน : 10 เป้าหมายย่อย	101
3.3 สถานะการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด	138
ส่วนที่ 4 บทสรุปผลการดำเนินงาน ความท้าทาย และข้อเสนอแนะการดำเนินงานระยะต่อไป	140
4.1 สรุปผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศีกษา	140
4.2 ประเด็นท้าทายการจัดการศีกษา	145
4.3 ประเด็นข้อเสนอแนะการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย	148
4.4 ประเด็นเร่งด่วนต้องเร่งรัดดำเนินการ	150
ภาคผนวก	

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 เกริ่นนำ

ตามมติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 เห็นชอบในหลักการร่างแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งแผนการขับเคลื่อนฯ ครอบคลุมกิจกรรมการดำเนินการหลัก 6 ด้าน ดังนี้

1) การสร้างการตระหนักรู้ ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนมีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน

2) การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างประเทศให้มั่นคง โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

3) กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน มีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย และหน่วยงานภาครัฐบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

4) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินงานโดยยึดหลักความสัมพันธเชิงเหตุและผล เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งขยายผลสู่การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (SDG Localization)

5) ภาวการณ์พัฒนา สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและภาวการณ์พัฒนา ระหว่างประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

6) การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบฐานข้อมูลกลางที่มีการรายงานความก้าวหน้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่การปฏิบัติของประเทศไทย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการ กพย. ได้จัดประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2563 เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อน SDGs ไปสู่การปฏิบัติระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักเป้าหมายหลัก (Goals) และเป้าหมายย่อย (Targets) และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อน SDGs ร่วมกันในระยะ 10 ปี ข้างหน้า รวมถึงชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) ขับเคลื่อนเป้าหมายหลักแต่ละเป้าหมายหลัก และการกำหนดค่าเป้าหมาย/หมุดหมายการดำเนินงานในแต่ละเป้าหมายย่อย ทั้งนี้ ในการจัดทำ Roadmap เพื่อการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในระดับเป้าหมายหลัก (Goal) กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักรายเป้าหมายหลักเป็นผู้ดำเนินการ โดยในการดำเนินงานจัดทำ Roadmap ให้ประสานหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักรายเป้าหมายย่อย

เพื่อพิจารณากำหนดค่าเป้าหมายและหมุดหมาย (milestone) ให้สอดคล้องกับ SDGs และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สหประชาชาติกำหนดเป็นหลัก (global SDG indicators) และอาจเสนอตัวชี้วัดทดแทน (proxy indicators) และตัวชี้วัดเพิ่มเติม (additional indicators) เพื่อให้การขับเคลื่อน SDGs สอดคล้องกับบริบทของประเทศ ตลอดจนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัด เพื่อระบุแหล่งข้อมูล (sources) และผู้ประสานงาน (focal point) ด้วย

ตามมติ กพย. ข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ และประสานงานหลัก เป้าหมายหลักที่ 4 “สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นที่ปรึกษา และมีปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ เป็นประธานคณะกรรมการ และมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมเป็นกรรมการ เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานและกำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในภาพรวม (ระดับนโยบาย/ระดับประเทศ) และได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา เพื่อรับผิดชอบจัดทำแผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ที่สอดคล้องกับ Thailand’s SDG Roadmap เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ตามแนวทางที่ กพย. กำหนด ทั้งนี้ ในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ที่กำหนดไว้ภายในปี พ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030) ได้นั้น กลไกหรือหน่วยงานที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง คือ หน่วยงานในระดับพื้นที่ ซึ่งได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา ได้มีมติเห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด โดยคณะทำงานฯ ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด มีจำนวน 18 คณะ รับผิดชอบ กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน และกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานในระดับภาคหรือกลุ่มจังหวัด โดยมอบหมาย ให้สำนักงานศึกษาธิการภาค เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการดำเนินงานฯ และคณะทำงานฯ ระดับจังหวัด รับผิดชอบกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน และกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานในระดับจังหวัด โดยมอบหมายให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการดำเนินงานฯ

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา หรือ เป้าหมายหลักที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด ที่สอดคล้องกับแผนที่นำทาง การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาภาพรวม (SDG4 Roadmap) เพื่อเป็นการถ่ายทอด กรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้อง เหมาะสมกับบริบท สถานการณ์ หรือความ ต้องการจำเป็นในแต่ละพื้นที่ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้วย ดังนั้น ในการขับเคลื่อนเป้าหมาย

การพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีกรอบแนวทางและกลไกการดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4) ไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ภาพรวม ได้แก่ แผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)
- 2) ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด ได้แก่ แผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด (SDG4 Roadmap ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด)
- 3) ระดับจังหวัด ได้แก่ แผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap ระดับจังหวัด)

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงาน

- 1) เพื่อนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายที่ 4: SDG4) ไปสู่การปฏิบัติ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
- 2) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ประเด็นท้าทายและประเด็นข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณา กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานในปีถัดไป ให้สอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3 แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

การจัดทำรายงานฯ ฉบับนี้ จะดำเนินการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ภายใต้แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ที่คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ให้ความเห็นชอบแล้ว ซึ่งมีเนื้อหาสาระและองค์ประกอบสอดคล้องกับแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) โดยสาระสำคัญของแผนที่นำทางฯ ส่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานต่อไป คือ ส่วนที่ 4 ที่ได้นำเสนอให้เห็นภาพห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และตัวชี้วัดและเป้าหมายของการดำเนินงาน รวมถึงกรอบแนวทาง แผนงานหรือโครงการสำคัญในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาแต่ละเป้าหมายย่อย มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
SDG 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนชั้น ป.3 ที่มีทักษะการอ่าน และการคำนวณขั้นพื้นฐาน	ผลสอบ NT	ศธ. (สพฐ.)

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	ผลสอบ O-NET	สทศ.
3) อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	ฐานข้อมูลกลาง ด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
SDG 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี 2573		
1) ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	ระบบฐานข้อมูล สารสนเทศการ พัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพ เด็กปฐมวัย)	พม.
2) อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุ เข้าเรียนระดับประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	ฐานข้อมูลกลาง ด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
SDG 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษ อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัย ที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี 2573		
1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	ฐานข้อมูลกลาง ด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
2) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา	ฐานข้อมูล การศึกษา อว.	อว.
SDG 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพ สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ	รายงานผลการ สำรวจข้อมูล	สสช.
SDG 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	ฐานข้อมูลกลาง ด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
SDG 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
SDG 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) ระดับการดำเนินการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	จัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานเชิงนโยบายตามประเด็นที่กำหนด	ศธ.
2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)	รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ศธ.
SDG 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุม และมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน		
1) สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้	จะดำเนินการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดเก็บ	ศธ.

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับ การปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่ม พื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะ สำหรับทุกคน))	ข้อมูลร่วมกับ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องต่อไป	
SDG 4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563		
1) ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	รายงานผลการดำเนินงาน	กต.
SDG 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครู ในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) สัดส่วนของครูที่มีคุณภาพเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วง ที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย	ฐานข้อมูลทางการศึกษา	ศธ. (สกศ.)

1.4 กลไกการขับเคลื่อน

1) กลไกการขับเคลื่อนระดับชาติ ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะกรรมการนโยบาย การพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน ฯลฯ

2) กลไกการขับเคลื่อนระดับกระทรวง ได้แก่ คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

3) กลไกการขับเคลื่อนระดับพื้นที่

3.1) คณะทำงานขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ได้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับจังหวัด

3.2) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

3.3) หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย/หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย/สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษาเอกชน/นานาชาติ

4) ภาคีการพัฒนา สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและภาคีการพัฒนา ระหว่างประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคีการพัฒนาระหว่างประเทศ

1.5 การติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีกระบวนการและกลไก ดังนี้

1) หน่วยงานรับผิดชอบตัวชี้วัด ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการประมวลผล สรุปข้อมูล จัดส่งฝ่ายเลขานุการเพื่อจัดทำเป็นรายงานในภาพรวม นำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษ

2) หน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จะดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในระดับพื้นที่ นำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษในแต่ละพื้นที่ และเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษ ตามลำดับ

3) กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักเป้าหมายหลักที่ 4 ดำเนินการ

3.1) ประสานรวบรวมข้อมูลสถิติทางการศึกษาจากหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเพิ่มเติม

3.2) จัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ตามโครงสร้างฯ ที่ สศช. กำหนด

3.3) จัดพิมพ์ และเผยแพร่รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนด้วยรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย และเข้าถึงได้ง่าย

ส่วนที่ 2

การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4)

สู่การปฏิบัติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ไปสู่การปฏิบัติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้กำหนดขอบเขตการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap) โดยยึดหลักวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติไปในคราวเดียวกัน โดยกรอบแนวทางหรือกิจกรรมการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักและหน่วยงานรับผิดชอบประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาพรวม และมีการดำเนินงานขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ โดยในระดับภาคหรือกลุ่มจังหวัด มีสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักและหน่วยงานรับผิดชอบประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ส่วนในระดับจังหวัด มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักและหน่วยงานรับผิดชอบประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้ง 17 เป้าหมายหลักอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องเชื่อมโยงภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความก้าวหน้าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้อง สัมพันธ์ และส่งผลซึ่งกันและกัน ช่วยให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้น ในการดำเนินงานจำเป็นต้องอาศัยกลไกและความร่วมมือจากหน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ร่วมกันดำเนินงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4 ที่กำหนดไว้ แต่แนวทางการปฏิบัติหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการ สามารถดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัญหาอุปสรรค ความต้องการหรือความจำเป็น รวมถึงสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ เน้นการถ่ายทอดเป้าหมายการดำเนินงานจากภาพรวม (ส่วนกลาง) ไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด ดังนั้น ในการกำหนดขอบเขตการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา พ.ศ. 2566 จึงกำหนดขอบเขตหรือกิจกรรมการดำเนินงานหลักเป็นกิจกรรมเดียวกันหรือเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานในส่วนกลางและระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานในภาพรวมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานภายใต้กิจกรรมหลัก หน่วยงานในระดับพื้นที่สามารถกำหนด

กิจกรรมย่อยได้เอง โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานภาพ สถานการณ์ ความต้องการจำเป็นและสภาพแวดล้อมของหน่วยงานหรือพื้นที่ โดยกรอบแนวทางหรือกิจกรรมหลักที่ดำเนินการ ดังนี้

1. การชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และการขับเคลื่อนแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap) ไปสู่การปฏิบัติให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ครอบคลุม ทัวถึงและครบถ้วน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์หรือความต้องการจำเป็นของพื้นที่

2. การทบทวน/ปรับปรุงแผนที่นำทางฯ ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับผลการดำเนินงาน สถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลง ความต้องการ/ความจำเป็นของหน่วยงานและแต่ละพื้นที่ เช่น การทบทวนตัวชี้วัดที่จัดเก็บข้อมูลไม่ได้/ไม่มีข้อมูลรองรับ หรือมีการยกเลิกการจัดเก็บข้อมูล เป็นต้น

3. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงการพัฒนารูปแบบ วิธีการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ผลการดำเนินงานฯ ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานในระดับพื้นที่มีการจัดเก็บข้อมูล เพื่อการบริหารงานในระดับพื้นที่

4. การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรค และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

5. การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานฯ เพื่อเสนอคณะกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ รับทราบ และนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป รวมถึง รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการฯ และ กพย. ตามลำดับ

6. การวิเคราะห์สรุปผลการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือกำหนดแนวทางหรือนวัตกรรมการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายในระยะต่อไป

ทั้งนี้ ในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ประจำปี พ.ศ. 2566 ขอนำเสนอผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4) ดังนี้

1. การดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ของสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. การดำเนินโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) สู่การปฏิบัติ ปี 2566 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 3,000,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ซึ่งในการดำเนินงานสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินโครงการฯ ภาพรวม และมีสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด เป็นหน่วยงานร่วมรับผิดชอบดำเนินโครงการฯ ในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบเขตการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ขอบเขตการดำเนินโครงการ

1) หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองพันธะสัญญาทางการเมืองระดับผู้นำในเอกสาร “Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development” ซึ่งเป็นการยืนยันเจตนารมณ์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกใน 15 ปีข้างหน้าร่วมกัน เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในทุกมิติ ประกอบด้วย เป้าหมายหลัก 17 เป้าหมาย ที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศไทยกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ โดยการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการดำเนินการในระดับพื้นที่ (Localizing SDGs) และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายร่วมระดับโลก สู่เป้าหมายระดับประเทศและระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้

คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 พิจารณาดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อให้การขับเคลื่อนสำหรับประเทศไทย มีกรอบแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและบูรณาการ จึงมีมติเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย โดยมอบหมายให้ สศช. ดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนฯ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้ยกเลิกการดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการภายใต้ กพย. ที่ได้เคยมีข้อสั่งการหรือเคยมีมติไว้ รวมทั้งเห็นชอบให้มีการปรับปรุงคำสั่งและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการภายใต้ กพย. 4 คณะ ต่อมาในคราวประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก (Goal) และ 169 เป้าหมายย่อย (Target) รวมทั้ง มอบหมายให้

ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานหน่วยงานรับผิดชอบฯ รายเป้าหมายหลักและเป้าหมายย่อย ดำเนินการขับเคลื่อนตามภารกิจ และรายงานความคืบหน้าการดำเนินงานให้คณะกรรมการฯ ทราบเป็นระยะ ทั้งนี้ ในคราวประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2565 คณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบ (1) การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อความเป็นเอกภาพในการดำเนินงานของภาครัฐ ลดความซ้ำซ้อนในภารกิจและงบประมาณ โดยให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะอนุกรรมการพลังเยาวชนขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ของไทย ในกรอบสหประชาชาติ และให้ยกเลิกคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ผนวกไปในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น กลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนปัจจุบันจึงประกอบด้วย คณะอนุกรรมการ 4 คณะ และคณะทำงาน 1 คณะ และ (2) เห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยในระยะต่อไป โดยใช้หลักวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายหลักที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2563 ดำเนินการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สป. และมีการคัดเลือกจังหวัดนำร่องเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับพื้นที่ (SDG4 Lab) จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย อุดรธานี ลพบุรี ปราจีนบุรี สตูล และปัตตานี รวมถึงดำเนินการสร้างการรับรู้ในการจัดทำแผนเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 โดยใช้หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (XYZ) และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ให้ความสำคัญสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่ กพย. กำหนด โดย (1) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และกำกับ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในภาพรวม (2) แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานภายใต้ (ร่าง) แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และจัดทำ (ร่าง) แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมทั้งกำหนดแนวทางการติดตามและรายงานผล

การดำเนินงานการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และ (3) แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ที่สอดคล้องเชื่อมโยงและขับเคลื่อนแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap ภาพรวมไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด โดยมีกิจกรรมการดำเนินงานและผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ (1) การจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) (2) การประชุมชี้แจงกรอบแนวทางการดำเนินโครงการฯ ให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ (สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด) รับทราบแนวทางการดำเนินงานและการจัดทำแผนที่นำทางฯ ระดับภาคและระดับจังหวัด และการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (ระดับภาคและ ระดับจังหวัด) รวมถึงการหารือและรับฟังความคิดเห็นในการดำเนินงาน รวม 2 ครั้ง (3) สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ มีผลการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายหลักที่ 4) แผนและแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จากระดับนโยบาย (ระดับประเทศ) ไปสู่ระดับปฏิบัติ (ระดับพื้นที่) การจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ระดับภาคและจังหวัด และการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด และ (4) รายงานความก้าวหน้าการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายหลักที่ 4 ให้ สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพย. ทราบ

ทั้งนี้ การดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ตามแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยมีกิจกรรมการดำเนินงานและผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ (1) การประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และกรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ฯ ให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ (สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด) (2) จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (3) จัดทำข้อมูล/ฐานข้อมูลเพื่อจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (4) กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และ (4) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายหลักที่ 4 ให้ สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพย. ทราบ โดยในการดำเนินกิจกรรมข้างต้นดำเนินการทั้งในระดับนโยบาย ระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่ เพื่อให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายหลักที่ 4 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีความต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. จึงได้ดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูล

และระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2) วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1) เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)สู่การปฏิบัติ
- 2.2) เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ต่อคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3) ตัวชี้วัดและเป้าหมายของโครงการ

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย ปี 2566
3.1) ร้อยละของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ตาม SDG4 Roadmap	ร้อยละ 100
3.2) ระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม SDG4 Roadmap มีประสิทธิภาพ จัดเก็บข้อมูลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานได้ครบถ้วน	1 ระบบ
3.3) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 แล้วเสร็จ และนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	จำนวน 1 ฉบับ

1.2 กรอบแนวทางและกลไกการดำเนินโครงการ

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในภาพรวมของประเทศ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap) เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินการหลัก 6 ด้าน คือ (1) การสร้างการตระหนักรู้ (2) การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ (3) กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน (4) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (5) ภาวการณ์พัฒนา และ (6) การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแต่ละเป้าหมายหลัก กพย. กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักเป้าหมายหลัก (C1) และเป้าหมายย่อย (C2) รับผิดชอบดำเนินการ โดยจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนรายเป้าหมายหลัก ที่สอดคล้องกับ Thailand's SDG Roadmap

กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักเป้าหมายหลักที่ 4 “สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งในการดำเนินงาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รับผิดชอบการดำเนินงาน

ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในภาพรวม และแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รับผิดชอบจัดทำแผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ที่สอดคล้องกับ Thailand's SDG Roadmap เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน สำหรับในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด และให้มีการจัดทำแผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน

ดังนั้น ในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4) ไปสู่การปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดกรอบแนวทาง และกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

1) กรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงาน

1.1) การดำเนินงานภาพรวม ได้แก่ แผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

1.2) การดำเนินงานในพื้นที่ระดับภาค ได้แก่ แผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

1.3) การดำเนินงานในพื้นที่ระดับจังหวัด ได้แก่ แผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับจังหวัด

2) กลไกการดำเนินงาน แบ่งเป็น

2.1) การดำเนินงานภาพรวม ได้แก่ คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก

2.2) การดำเนินงานในพื้นที่ระดับภาค ได้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด โดยมีสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก

2.3) การดำเนินงานในพื้นที่ระดับจังหวัด ได้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับจังหวัด โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก

1.3 กรอบแนวทางการดำเนินโครงการ

จากกรอบแนวทางและกลไกการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ต้องอาศัยกลไกและความร่วมมือจากหน่วยงานหรือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง และในระดับพื้นที่ร่วมกันดำเนินงานอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ดังนั้น กรอบแนวคิดในการกำหนดขอบเขตและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานโครงการฯ คือ ยึดเป้าหมาย SDG4

เป็นเป้าหมายหลักเป้าหมายเดียว แต่แนวทางการปฏิบัติหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการ สามารถดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง เหมาะสมกับสถานภาพ สถานการณ์ และความต้องการ หรือความจำเป็น รวมถึงสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ เน้นการถ่ายทอดเป้าหมายการดำเนินงานจากภาพรวม (ส่วนกลาง) ไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด ดังนั้น ขอบเขตการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักภายใต้โครงการฯ จึงมีกิจกรรมการดำเนินงานที่เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันในส่วน ของขอบเขตและระดับความรับผิดชอบที่มีผลการดำเนินงานที่สอดคล้อง เชื่อมโยง และส่งผลกระทบต่อกันโดยตรง ได้แก่ ระดับกำหนดนโยบาย หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก คือ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. และระดับพื้นที่ หน่วยงาน รับผิดชอบและประสานงานหลัก คือ สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยกรอบแนวทาง หรือกิจกรรมหลักที่จะดำเนินการ มีดังนี้

1) การชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษ และการขับเคลื่อนแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap) ไปสู่การปฏิบัติให้กับ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้ครอบคลุม ทั้งถึงและครบถ้วน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง ตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ สอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์หรือความต้องการจำเป็นของพื้นที่

2) การทบทวน/ปรับปรุงแผนที่นำทางฯ ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับผลการดำเนินงาน สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง ความต้องการ/ความจำเป็นของหน่วยงานและแต่ละพื้นที่ เช่น การทบทวนตัวชี้วัด ที่จัดเก็บข้อมูลไม่ได้/ไม่มีข้อมูลรองรับ หรือมีการยกเลิกการจัดเก็บข้อมูล เป็นต้น

3) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษารวมถึง การพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลผลการดำเนินงานฯ ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานในระดับพื้นที่มีการจัดเก็บข้อมูล เพื่อการบริหารงานในระดับพื้นที่

4) การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรค และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

5) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานฯ เพื่อเสนอคณะกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ รับทราบและนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป รวมถึงรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการฯ และ กพย. ตามลำดับ

6) การวิเคราะห์สรุปผลการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือกำหนดแนวทางหรือนวัตกรรมการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไป

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับจัดสรร งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แผนงานยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน งบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายโครงการ จัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติ ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษ SDG4 จำนวน 3,000,000 บาท (สามล้านบาทถ้วน) ซึ่งจากวัตถุประสงค์

และตัวชี้วัด/เป้าหมายของโครงการฯ และกรอบแนวคิดในการกำหนดขอบเขตหรือกิจกรรมหลักที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ รวมทั้ง เพื่อเป็นการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ จึงกำหนดกิจกรรมหลักภายใต้โครงการฯ ดังนี้

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	กิจกรรมหลักภายใต้โครงการฯ
1. เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) สู่การปฏิบัติ	1.1 ร้อยละของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา ตาม SDG4 Roadmap (ร้อยละ 100)	1. ประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และแผนที่นำทางฯ ให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม 2. ทบทวน/ปรับปรุงแผนที่นำทางฯ ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับผลการดำเนินงาน สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง ความต้องการ/ความจำเป็นของหน่วยงานและแต่ละพื้นที่
2. เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนที่นำทาง การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ต่อคณะกรรมการ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	2.1 ระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผล การดำเนินงานตาม SDG4 Roadmap มีประสิทธิภาพ จัดเก็บข้อมูลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานได้ครบถ้วน (1 ระบบ) 2.2 มีเอกสารรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 นำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (1 ฉบับ)	3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลผลการดำเนินงาน 4. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรค และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด 5. การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานฯ เพื่อเสนอคณะกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ รับทราบและนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป รวมถึงรายงานผลการดำเนินงาน ต่อคณะกรรมการฯ และ กพย. ตามลำดับ 6. การวิเคราะห์สรุปผลการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือกำหนดแนวทางหรือนวัตกรรมการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายในระยะต่อไป

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

1) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาภาพรวม ดำเนินการโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

1.1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์และตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	คำอธิบายผลหรือความสำเร็จของตัวชี้วัด
1. เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) สู่การปฏิบัติ	
1.1 ร้อยละของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ตาม SDG4 Roadmap (ร้อยละ 100)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่มีรายชื่อตามคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา ทุกหน่วยงานมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม หรือผลการดำเนินงานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา เช่น มีโครงการ/กิจกรรมบรรจุในแผนปฏิบัติการ ขับเคลื่อน SDG4/แผนปฏิบัติการราชการของหน่วยงาน หรือมีผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
2. เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ต่อคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	
2.1 ระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตาม SDG4 Roadmap มีประสิทธิภาพ จัดเก็บข้อมูล เพื่อการรายงานผลการดำเนินงานได้ครบถ้วน (1 ระบบ)	ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบฐานข้อมูลการดำเนินงาน ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ที่จัดทำ หรือพัฒนาขึ้น เพื่อจัดเก็บข้อมูล หรือนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษาได้ครบถ้วน มีการทดลองใช้ในการจัดเก็บข้อมูล หรือจัดอบรมการใช้งานให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการ ปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
2.2 มีเอกสารรายงานผลการดำเนินงาน ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (1 ฉบับ)	มีเอกสารรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ที่มีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน นำไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุง ทบทวน แผนที่นำทางฯ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2) ขอบเขตและแนวปฏิบัติ

- (1) กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา และแผนที่นำทางฯ ไปสู่การปฏิบัติ
- (2) กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตาม ประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา SDG4
- (3) ชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา แผนที่นำทางฯ และกรอบแนวทางการดำเนินโครงการฯ
- (4) ทบทวน/ปรับปรุงแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap) ให้สอดคล้อง เหมาะสม กับผลการดำเนินงาน สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง ความต้องการ/ความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ด้านการศึกษา รวมถึงความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระดับพื้นที่
- (5) พัฒนาระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษาและการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลผลการดำเนินงาน
- (6) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรค และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- (7) วิเคราะห์สรุปผลการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผลการ ดำเนินงานที่ผ่านมา และระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและระดับพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- (8) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานฯ และพิจารณากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและการดำเนินงานในระยะต่อไป
- (9) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา เสนอ กพย. และจัดพิมพ์เผยแพร่

2) สำนักงานศึกษาธิการภาค

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในพื้นที่ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด ดำเนินการโดยคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด มีสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 - 18 เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

2.1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์และตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	คำอธิบายผลหรือความสำเร็จของตัวชี้วัด
1. เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ของประเทศไทย	
1.1 ร้อยละของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ตาม SDG4 Roadmap (ร้อยละ 100)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินงาน ด้านการศึกษา ที่มีรายชื่อตามคำสั่งคณะทำงานขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับภาค/ กลุ่มจังหวัด ทุกหน่วยงานมีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เช่น มีโครงการ/ กิจกรรมในแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน SDG4 หรือมีผลการ ดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
2. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและระบบติดตามรายงานผลสำหรับสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมาย ของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	
2.1 บุคลากรของสำนักงาน ศึกษาธิการภาค ที่รับผิดชอบ/ได้รับ มอบหมาย มีความรู้ความเข้าใจ การนำระบบฐานข้อมูลสำหรับการ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ตาม SDG4 Roadmap ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงาน ขับเคลื่อน SDG4 ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และสามารถนำระบบฯ ไปทดลองใช้เก็บ ข้อมูลผลการดำเนินงานได้ (อย่างน้อย ภาคละ 1 คน)	- ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบฐานข้อมูลการดำเนินงาน ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ที่ ศทก. สป. พัฒนาขึ้น - มีการนำระบบฐานข้อมูลฯ หมายถึง บุคลากรของสำนักงาน ศึกษาธิการภาคที่ได้รับมอบหมายมีการทดลองใช้ระบบ ฐานข้อมูลฯ ในการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานฯ ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด หรือมีการทดลองนำเข้าข้อมูลที่จัดเก็บ ได้ในระบบฐานข้อมูลฯ และสรุปประเด็นปัญหาส่งให้ ศทก.สป. หรือ สนย.สป. เพื่อการปรับปรุง/แก้ไข
2.2 มีเอกสารรายงานผลการ ดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด (1 ฉบับ)	มีเอกสารรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด จำนวน 1 ฉบับ

2.2) ขอบเขตและแนวปฏิบัติ

(1) กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และแผนที่นำทางฯ ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

(2) กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตาม ประเมินผลระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา SDG4 ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

(3) ชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา แผนที่นำทางฯ และกรอบแนวทางการดำเนินโครงการฯ ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด

(4) ทบทวน/ปรับปรุงแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด) ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับผลการดำเนินงาน สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง ความต้องการ/ความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา รวมถึงความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระดับพื้นที่ รวมทั้ง จัดประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนที่นำทางฯ (ฉบับปรับปรุง) ให้กับผู้บริหารและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะทำงานฯ

(5) ส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรม หรือชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาที่ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. พัฒนาขึ้น และนำระบบฐานข้อมูลฯ มาทดลองใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ

(6) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และจัดพิมพ์เผยแพร่

(7) ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในพื้นที่ระดับจังหวัด ดำเนินการโดยคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับจังหวัด มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก โดยมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

3.1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์และตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	คำอธิบายผลหรือความสำเร็จของตัวชี้วัด
1. เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ของประเทศไทย	
1.1 ร้อยละของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ตาม SDG4 Roadmap (ร้อยละ 100)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่มีการดำเนินงานด้านการศึกษา ที่มีรายชื่อตามคำสั่งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านศึกษาระดับจังหวัด ทุกหน่วยงานมีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เช่น มีโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน SDG4 หรือมีผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

วัตถุประสงค์และตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	คำอธิบายผลหรือความสำเร็จของตัวชี้วัด
2. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและระบบติดตามรายงานผลสำหรับสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา	
2.1 บุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ที่รับผิดชอบ/ได้รับมอบหมาย มีความรู้ความเข้าใจการนำระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม SDG4 Roadmap ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานขับเคลื่อน SDG4 ระดับจังหวัด และสามารถนำระบบฯ ไปทดลองใช้เก็บข้อมูลผลการดำเนินงานได้ (อย่างน้อย จังหวัดละ 1 คน)	- ระบบฐานข้อมูล หมายถึง ระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ที่ ศทก. สป. พัฒนาขึ้น - มีการนำระบบฐานข้อมูลฯ หมายถึง บุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายมีการทดลองใช้ระบบฐานข้อมูลฯ ในการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานฯ ระดับจังหวัด หรือมีการทดลองนำเข้าข้อมูลที่จัดเก็บได้ในระบบฐานข้อมูลฯ และสรุปประเด็นปัญหาส่งให้ ศทก.สป. หรือ สนย.สป. เพื่อการปรับปรุง/แก้ไข
2.2 มีเอกสารรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระดับจังหวัด (1 ฉบับ)	มีเอกสารรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระดับจังหวัด จำนวน 1 ฉบับ

3.2) ขอบเขตและแนวปฏิบัติ

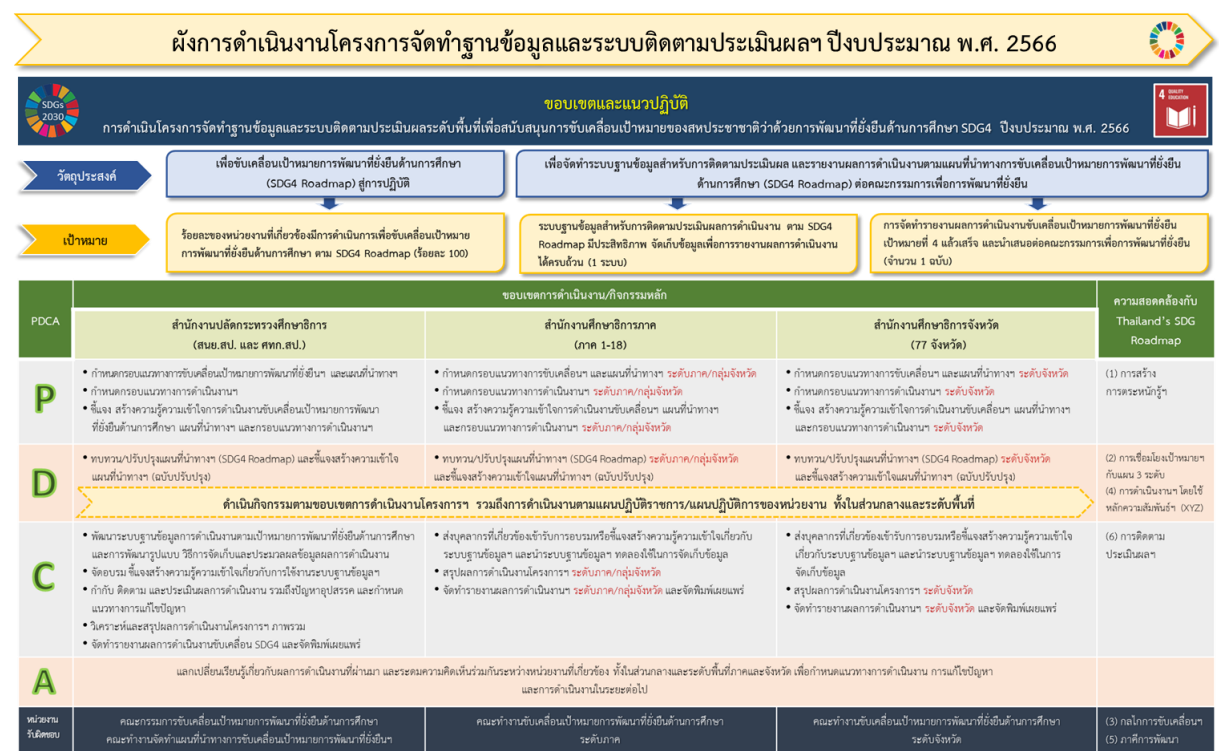
- (1) กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและแผนที่นำทางฯ ระดับจังหวัด
- (2) กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ระดับจังหวัด
- (3) ชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา แผนที่นำทางฯ และกรอบแนวทางการดำเนินโครงการฯ ระดับจังหวัด
- (4) ทบทวน/ปรับปรุงแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap ระดับจังหวัด) ให้สอดคล้องเหมาะสมกับผลการดำเนินงาน สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง ความต้องการ/ความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ด้านการศึกษา รวมถึงความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระดับพื้นที่ รวมทั้ง จัดประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนที่นำทางฯ (ฉบับปรับปรุง) ให้กับผู้บริหารและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะทำงานฯ จัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ที่สอดคล้องกับ SDG4 Roadmap ระดับพื้นที่ (จังหวัด)

(5) ส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรม หรือชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. พัฒนาขึ้น และนำระบบฐานข้อมูลฯ มาทดลองใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับจังหวัด

(6) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับจังหวัด และจัดพิมพ์เผยแพร่

(7) ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5 ผลการดำเนินงาน

สำหรับการนำเสนอผลการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษ SDG4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จะนำเสนอข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ผลการดำเนินงานของโครงการฯ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลักการดำเนินโครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ ในส่วนที่รับผิดชอบ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(1) เตรียมการและกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(2) ปรับปรุงแก้ไขคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด รวมทั้ง คำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

(2.1) ปรับปรุงแก้ไขคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นชอบและลงนามในคำสั่งฯ

(2.2) ปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด รวมทั้ง คำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด ตามที่สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเสนอขอแก้ไข และเสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นชอบและลงนามในคำสั่งฯ

(3) กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) และขอบเขตและแนวปฏิบัติการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(3.1) ยกร่างกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) และขอบเขตและแนวปฏิบัติการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(3.2) เสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ และขอบเขตและกิจกรรมการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(4) ขออนุมัติการดำเนินโครงการฯ และการจัดสรรงบประมาณโครงการฯ ให้สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด เพื่อดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ

(4.1) เสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุมัติการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และการจัดสรรงบประมาณ (ครั้งที่ 1) ภายใต้โครงการฯ ให้สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด เพื่อดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ

(4.2) แจ้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด เพื่อทราบขอบเขตและแนวปฏิบัติการดำเนินโครงการฯ และการจัดสรรงบประมาณโครงการฯ ครั้งที่ 1

(4.3) เสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุมัติจัดสรรงบประมาณ (ครั้งที่ 2) ภายใต้โครงการฯ ให้สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด เพื่อดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ

(5) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินโครงการฯ เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2566 ผ่านระบบออนไลน์ ให้กับสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 จังหวัด โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน และให้ข้อเสนอแนวคิด แนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ ในการประชุมฯ มีการชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจขอบเขตการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติ ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงการตอบข้อซักถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานที่ผ่านมา และระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการดำเนินงานระยะต่อไป

(6) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2) ผลการดำเนินงานของโครงการฯ (สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด)

ในการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ของสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4) โดยการดำเนินงาน จะยึดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและกิจกรรมภายใต้ขอบเขตของโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกำหนดใช้เป็นกรอบแนวทางเพื่อกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง เหมาะสมกับสถานภาพ สถานการณ์ และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ด้วย ซึ่งผลการดำเนินงานโดยสรุปในภาพรวมของการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 แห่ง และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 77 แห่ง มีดังนี้

(1) ศึกษา วิเคราะห์ สร้างความรู้ความเข้าใจ การดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และพิจารณาวางแผนการดำเนินงานในพื้นที่ ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและกิจกรรมภายใต้โครงการฯ

(2) ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมภายใต้โครงการฯ

(2.1) ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างการรับรู้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษากับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้รับรู้เข้าใจ มีความตระหนัก

เห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังกับการพัฒนาด้านการศึกษา ประกอบด้วย คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับภาค/กลุ่มจังหวัด หรือระดับจังหวัด รวมทั้งผู้บริหาร และบุคลากรในหน่วยงานและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่

(2.2) ประชุมผู้รับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อร่วมดำเนินการวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ และการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

(2.3) ดำเนินการวิเคราะห์ ทบทวน ปรับปรุงแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง รวมถึงการพัฒนาระดับพื้นที่

(2.4) จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ระดับพื้นที่ โดยมีโครงการ/กิจกรรม หรือผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานรายเป้าหมายย่อย

(2.5) ดำเนินการวิเคราะห์ และออกแบบการติดตามประเมินผลและการจัดทำ/จัดเก็บข้อมูลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับพื้นที่ ตามตัวชี้วัดของแผนที่นำทางฯ ที่กำหนดไว้ เพื่อรวบรวมจัดทำเป็นฐานข้อมูลในระดับพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อให้ทราบสถานะของข้อมูลแหล่งข้อมูลตามตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในระยะต่อไป รวมทั้งเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ในพื้นที่ นำไปใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงาน นอกจากนี้ ดำเนินการพัฒนาวิธีการจัดเก็บ หรือปรับปรุงข้อมูลตามตัวชี้วัด ในกรณีที่ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลในตัวชี้วัด

(2.6) ประสาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) และข้อมูลสถานการณ์รายเป้าหมายย่อยภายใต้แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และประกอบการพิจารณา กำหนดแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป ทั้งนี้ ในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ในแต่ละเป้าหมายย่อย พบว่า หน่วยงานสามารถดำเนินการจำแนกข้อมูลได้เป็น 3 ประเภท คือ

(2.6.1) เป้าหมายย่อย กลุ่มที่มีข้อมูลผลการดำเนินงาน หรือข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัดครบถ้วน สมบูรณ์ สามารถนำเสนอความก้าวหน้าหรือสภาพการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายย่อยได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม

(2.6.2) เป้าหมายย่อย กลุ่มที่มีข้อมูลผลการดำเนินงาน หรือข้อมูลพื้นฐานบางส่วน ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ แต่สามารถนำเสนอความก้าวหน้าหรือสภาพการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายย่อยได้บางส่วน

(2.6.3) เป้าหมายย่อย กลุ่มที่ไม่มีข้อมูลผลการดำเนินงานและข้อมูลพื้นฐานน้อย ไม่สามารถนำเสนอความก้าวหน้าหรือสภาพการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม จำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความก้าวหน้าการดำเนินงานในระยะต่อไป

(2.7) การจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือการดำเนินงานในระยะต่อไป เพื่อเสนอคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษาระดับภาคหรือกลุ่มจังหวัด หรือระดับจังหวัด รับทราบและนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป รวมถึงรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการฯ และหน่วยงานต้นสังกัด รับทราบตามลำดับต่อไป

(2.8) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานฯ ส่งให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงานในภาพรวมของการขับเคลื่อนการดำเนินงานในระยะต่อไปของคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และสะท้อนผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) รับทราบต่อไป รวมทั้งเผยแพร่ให้หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง หรือสนใจได้รับทราบและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปด้วย

1.6 ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน

1.6.1 การดำเนินงานภาพรวม

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดตัวชี้วัด และการประมวลผลข้อมูลตัวชี้วัดบางตัวยังไม่ชัดเจน ทำให้กระทบต่อการกำหนดรูปแบบและวิธีการติดตามผล การจัดเก็บข้อมูล การหาแหล่งข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงาน

2) การเปลี่ยนแปลงบุคลากร ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน เนื่องจากการโยกย้าย สับเปลี่ยนงาน ตำแหน่งงาน หรือหน่วยงาน

3) การสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติยังไม่ตรงกัน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจคลาดเคลื่อน ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกิจหน้าที่ในการดำเนินงานหลายด้าน ทั้งการดำเนินงานภารกิจประจำ การดำเนินงานตามนโยบาย และการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ทำให้การประสานงาน การบูรณาการการทำงานร่วมกันไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนั้น อาจทำให้บุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่า เป็นการเพิ่มภาระงาน จึงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่หรือนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดให้แล้วเสร็จก่อน

1.6.2 การดำเนินงานระดับพื้นที่

1) การสร้างความรู้ความเข้าใจการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา จากส่วนกลางไปสู่ระดับพื้นที่ ยังไม่มีความชัดเจน ส่งผลให้ดำเนินงานขับเคลื่อนฯ ในระดับพื้นที่เกิดความล่าช้า และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2) การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับพื้นที่ ยังไม่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

3) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อดำเนินโครงการมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการ และส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการที่กำหนด

1.7 ประเด็นความท้าทายการบรรลุเป้าหมาย

1) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยังคงพบในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังเป็นสาเหตุหนึ่งของ "การเลิกเรียนกลางคัน" ทำให้เด็กบางกลุ่มต้องห่างหายจากการศึกษา และอาจหลุดออกจากระบบการศึกษาในที่สุด

2) การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเปราะบางยังเป็นอีกหนึ่งความท้าทายสำคัญ เห็นได้จากการขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพและการขาดระบบสนับสนุนที่ตรงตามความเป็นพิเศษของเด็ก นอกจากนี้การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเด็กผู้มีรายได้น้อย ที่อาจต้องออกจากระบบการศึกษาและกระทบต่อบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยน รูปแบบการสอนผ่านสื่อออนไลน์มากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3) การพัฒนาทักษะแรงงานยังไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบในทุกสาขาการพัฒนาทักษะแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้ผลิตภาพแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงานในอนาคต หรือการสร้างงานสร้างอาชีพ หรือเป็นผู้ประกอบการได้

4) หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่เพียงพอ ทำให้ครูบางส่วนไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนา หรือต้องเลือกหลักสูตรการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ รวมทั้งไม่มีการติดตามผลสัมฤทธิ์ภายหลังการฝึกอบรม เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพ และเป็นระบบ

5) การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัด ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหลายหน่วยงานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้วิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการตอบตัวชี้วัดตามเป้าหมายย่อย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับพื้นที่ บางหน่วยงานยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินงาน

6) อัตราการเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษายังมีน้อย

1.8 ประเด็นข้อเสนอแนะการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

1) ควรสร้างโอกาสทางการศึกษาเพื่อเอื้อให้คนทุกเพศ ทุกช่วงวัย และทุกสถานะสามารถเข้าถึงการศึกษาได้สะดวกทุกที่และทุกเวลา และควรจัดสรรทรัพยากรการศึกษาให้มีความเป็นธรรม ทั้งในเรื่องการจัดสรรครูและการสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องและมีความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างหลักประกันทางสังคม ผ่านมาตรการที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทในปัจจุบัน

2) ควรพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่องและปรับเปลี่ยนบทบาทของครูให้สามารถพัฒนาสมรรถนะพื้นฐานของผู้เรียนได้อย่างเต็มความสามารถ

3) ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านดิจิทัลและทักษะด้านดิจิทัลในการเรียนการสอน ให้แก่ครูและนักเรียน

4) ควรประสานสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายเปราะบาง และคนพิการอย่างเป็นระบบ ผ่านระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถระบุความต้องการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง และแก้ปัญหาเด็กตกหล่นทางการศึกษาได้อย่างตรงจุด

5) ควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา และระบบฐานข้อมูลกลางของตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Dashboard) ทั้งหมด และสนับสนุนการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน บูรณาการข้อมูล สามารถเข้าถึง ตรงกับความต้องการ และนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมอบหมายหน่วยงานติดตามประเมินผลการใช้ข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีความน่าเชื่อถือ และเข้าถึงได้ สามารถใช้ติดตามความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เปรียบเทียบในระดับภูมิภาค และระดับโลกได้

6) หน่วยงานต้นสังกัด ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยมอบนโยบาย และจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 (SDG4) ให้แก่หน่วยงานในสังกัดในระดับพื้นที่ด้วย

7) ควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันไม่ให้ออกจากระบบการศึกษา รวมถึงช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กด้อยโอกาส และเด็กออกกลางคันให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

8) ควรขยายผล เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในวงกว้าง ไปสู่ผู้เรียนในสถานศึกษาและบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักรู้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

9) ควรสร้างโอกาสทางการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์แนะแนว ปรับหลักสูตร เน้นมีทักษะที่จำเป็นและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีการวางแผนร่วมกับสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในระบบ และส่งเสริมให้มีการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต ตลอดจนเพิ่มช่องทางการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในแต่ละพื้นที่ (จังหวัด)

10) ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล การพัฒนาเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน โดยการให้ความรู้เรื่องการใช้งานและการสร้างสื่อดิจิทัลสำหรับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชน เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถใช้อย่างมีคุณภาพ ปลอดภัย สร้างสรรค์สามารถเข้าถึงได้สะดวก ไม่มีค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีอุปกรณ์หรือทรัพยากร ความพร้อมทางด้านเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอกับเด็ก เพื่อเข้าถึงและใช้งานแหล่งการเรียนรู้

11) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ มีทักษะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

12) ควรพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และทบทวนหรือปรับเปลี่ยนตัวชี้วัด และข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด และออกแบบการจัดเก็บข้อมูลทั้งประเทศ ให้จำแนกข้อมูลเป็นรายภาคและจังหวัดได้

2.2 การดำเนินงานสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำคัญ หรือมีผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง หรือส่งเสริม สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยสรุปดังนี้

2.2.1 กระทรวงศึกษาธิการ

1) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ จึงมีแนวคิดที่จะดำเนินการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับแผนแม่บทของประเทศ นโยบายของประเทศ และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างเป็นองค์รวม โดยใช้แนวคิดการศึกษานวัตกรรมในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลที่เน้นสมรรถนะ และมุ่งเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก น้อมนำพระราชปณิธานและพระราชกระแสด้านการศึกษามีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และสถาบันพระมหากษัตริย์มาพัฒนาการเรียนการสอนให้เด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดความปรองดองและสมานฉันท์ให้มีสุขภาวะที่ดีทั้งด้านกาย จิต สังคม และปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีศักยภาพและขีดความสามารถที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล และรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติและปกติสุข ในโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยโครงการฯ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนา (ร่าง) กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ... ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (2) เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลการดำเนินงาน

(1) ประชุมปฏิบัติการพิจารณาเพื่อหลอมรวมตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(2) ส่งเสริมสนับสนุนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการดำเนินงานเสริมสมรรถนะครูสอนเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตผ่านโปรแกรมพัฒนาครูเพศวิถีศึกษาแบบออนไลน์ และดำเนินการตรวจสอบและประเมินแผนการสอนเพศวิถีศึกษาโดยผู้โค้ช (ศึกษานิเทศก์)

2) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (Active Learning) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานวิถีชีวิตใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

การจัดการเรียนรู้ภายใต้กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งต้องบูรณาการทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม และใช้บริบทเชิงพื้นที่เป็นสถานที่ในการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาแนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาและครูผู้สอนต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการใช้ Soft Power เป็นสื่อหรือสถานการณ์การเรียนรู้ (2) เพื่อพัฒนาตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้โดยการใช้ Soft Power เป็นสื่อหรือสถานการณ์การเรียนรู้ (3) เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต จากการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้แบบบูรณาการสมรรถนะผ่านการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีชีวิตใหม่ และ (4) เพื่อส่งเสริมคุณภาพบริหารจัดการโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (Active Learning) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานวิถีชีวิตใหม่

ผลการดำเนินงาน

(1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาและครูผู้สอนต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (บรรณาธิการเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาและครูผู้สอนต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการใช้ Soft Power เป็นสื่อหรือสถานการณ์การเรียนรู้

(2) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแบบคัดกรองผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์ (การจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้โดยการใช้ Soft Power เป็นสื่อหรือสถานการณ์การเรียนรู้)

3) โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ระดับปฐมวัย

โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย เป็นโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยพระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรระบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง ที่ประเทศเยอรมนี ในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย หรือในภาษาเยอรมันเรียกว่า Haus der Kleinen Forscher โครงการนี้ประสบความสำเร็จในการปลูกฝังความสนใจและรักวิทยาศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ได้อย่างดี จึงทรงพระกรุณาพระราชทานให้มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ นำไปพิจารณาริเริ่มดำเนินการนำร่องในประเทศไทย

มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด ได้ร่วมมือกันศึกษาโครงการส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศเยอรมนี โดยการประสานมูลนิธิ Haus der Kleinen Forscher เพื่อขออนุญาตนำกิจกรรมมาทดลองดำเนินการในประเทศไทย และได้ริเริ่ม

โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี ขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการดำเนินงานโครงการโดยมูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ร่วมกับเครือข่ายโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศและการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข และจากงานวิจัยหลายชิ้นยืนยันว่า เด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี เป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก เพราะมีความสามารถในการเรียนรู้และจดจำสูงสุดเป็นวัยที่ต้องวางรากฐานที่ดี และหากครูผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคและกระบวนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย จะทำให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ และสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ ความอยากรู้อยากเห็น ความช่างสังเกต และความสามารถในการจดจำวิชาต่าง ๆ ในอนาคตได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ร่วมมือกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด และบริษัท บี.กริม แอร์คอนดิชันนิ่ง จำกัด ภาควิชาเครือข่ายโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ภายใต้มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สร้างพื้นฐานการเรียนรู้ของเยาวชนไทย และวางรากฐานการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการพัฒนาและออกแบบกิจกรรมการทดลองอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน นอกจากนี้ยังเน้นกิจกรรมที่เด็กสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Hand on) และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตัวเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของตนเอง ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กระดับปฐมวัยสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความยั่งยืนทางระบบนิเวศน์ สังคม เศรษฐกิจของประเทศไทยและโลกในอนาคต และเตรียมความพร้อมให้เด็ก ๆ เติบโตขึ้น เป็นนักวิทยาศาสตร์และวิศวกร หรือเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีจิตวิทยาศาสตร์ มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในกระทรวงศึกษาธิการ และขับเคลื่อนการดำเนินโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ระดับปฐมวัย ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยเริ่มจากวิทยากรหลัก (Core Trainers) เป็นผู้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำเครือข่ายท้องถิ่น (Local Network : LN) และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรเครือข่ายท้องถิ่น (Local Trainer : LT) จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทั้ง 183 แห่ง เพื่อนำไปถ่ายทอดและขยายผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนระดับปฐมวัย (School Teacher) ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โดยครูผู้สอนระดับปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้น โดยโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และมีกิจกรรมใหม่ ๆ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ดังนี้ (1) เพื่อสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้นำเครือข่ายท้องถิ่น (Local Network : LN) และวิทยากรเครือข่ายท้องถิ่น (Local Trainer : LT) ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับองค์ความรู้วิทยาการความก้าวหน้า ในการจัดกิจกรรมตามแนวทางโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ระดับปฐมวัย (2) เพื่อสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้ให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัย (School Teacher) สามารถ จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการทำโครงงานวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวทางโครงการ บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ระดับปฐมวัย (3) เพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยทุกคน ได้เตรียมความพร้อมและมีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และ (4) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย วางรากฐานระยะยาว ในการสร้างนักวิทยาศาสตร์วิศวะกรและทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

(1) สํารวจข้อมูลผู้นำเครือข่ายท้องถิ่น (Local Network : LN) จำนวน 46 คน วิทยากรเครือข่ายท้องถิ่น (Local Trainer : LT) จำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 103 คน

(2) การพัฒนาวิทยากรหลัก (Core Trainer) จำนวน 25 คน ระหว่างวันที่ 8 - 9 ธันวาคม 2565 ณ บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปทุมธานี

(3) จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียน เพื่อสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งในการขยายผลโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ระดับปฐมวัย

(4) การประชุมเชิงปฏิบัติการขั้นพื้นฐานพัฒนาผู้นำเครือข่ายท้องถิ่น (Local Network ; LN) และวิทยากรเครือข่ายท้องถิ่น (Local Trainer : LT) ทดแทนผู้เกษียณอายุ ลาออก เปลี่ยนสายงาน ปีงบประมาณ 2566

(5) ประกาศแต่งตั้งผู้นำเครือข่ายท้องถิ่น (Local Network : LN) วิทยากรเครือข่ายท้องถิ่น (Local Trainer : LT) โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ประเทศไทย ระดับปฐมวัย ปีงบประมาณ 2566

4) โครงการพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย โดยสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกเขตมีแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี ระดับปฐมวัย และการแก้ไข ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ระดับปฐมวัย (2) เพื่อส่งเสริมให้มีการนำผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มาวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (3) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษานำแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เชิงรุกระดับปฐมวัย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เชิงรุกระดับปฐมวัยตามแนวคิดมอนเตสซอรี ระดับปฐมวัย และการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ระดับปฐมวัย

ผลการดำเนินงาน

(1) ประเมินพัฒนาการนักเรียนระดับปฐมวัย

(1.1) จัดทำ (ร่าง) เครื่องมือการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย

- คู่มือดำเนินงานประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565

- ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565

- คู่มือบันทึกข้อมูลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565

(1.2) ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย อาจารย์มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนระดับปฐมวัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

(1.3) ทดลองใช้เครื่องมือการประเมินพัฒนาการนักเรียนฯ

(1.4) ประชุมปฏิบัติการจัดทำเครื่องมือการประเมินพัฒนาการนักเรียนฯ

(1.5) จัดทำเครื่องมือการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565 ฉบับสมบูรณ์และเผยแพร่ทางเว็บไซต์สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย

- คู่มือดำเนินงานประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565

- ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565

- แบบบันทึกข้อมูลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565

(1.6) จัดสรรโอนเงินงบประมาณและแจ้งแนวทางการดำเนินงานให้ สพพ. 183 เขต ดำเนินการประเมินพัฒนาการนักเรียนฯ

(1.7) จัดทำวีดิทัศน์ชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจการประเมินพัฒนาการนักเรียนฯ และเผยแพร่ผ่านช่องทาง OBEC Channel และเว็บไซต์สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

(1.8) ติดตามตรวจเยี่ยมการประเมินพัฒนาการนักเรียนฯ ณ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง สพพ.สุพรรณบุรี เขต 1

(2) พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย

(2.1) จัดทำ (ร่าง) เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย

(2.2) ประชุมปฏิบัติการจัดทำเกณฑ์และคู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและครูผู้สอนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

(2.3) แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดเป็นแกนนำ

(2.4) ประชุมปฏิบัติการจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดเป็นแกนนำ

(2.5) ประเมินการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ด้านเครือข่ายการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และด้านการบริหารจัดการ

(2.6) ติดตามการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนปฐมวัย ระดับชาติ ครั้งที่ 70 ภาคกลางและภาคตะวันออก ณ โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี

(3) พัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ดำเนินการสำรวจโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่มีความเป็นเลิศในการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีให้แก่สถานศึกษานำไปเป็นแบบอย่าง

(4) พัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดมอนเตสซอรี ระดับปฐมวัย

(4.1) ทบทวนและจัดทำ (ร่าง) คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการ คณะวิทยากร และคณะนิเทศติดตามโรงเรียนส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดมอนเตสซอรี

(4.2) ติดตามผลการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดมอนเตสซอรี ระดับปฐมวัย ระหว่างวันที่ 26 – 27 มีนาคม 2566 ณ โรงเรียนวัดปรังกาสิ สพ.กาญจนบุรี เขต 3

5) ส่งเสริมและพัฒนากิจการการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนรับผิดชอบส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 2 - 6 ปี จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเต็มตามศักยภาพ โดยการส่งเสริมสนับสนุนสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และพัฒนาให้โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับปฐมวัย สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 รวมทั้งพัฒนาบุคลากรปฐมวัย ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมกับวิชาชีพ ในการดูแลและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย อันจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนได้รับการดูแลการศึกษาที่มีคุณภาพ มีพัฒนาการเต็มศักยภาพ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามช่วงวัย โดยมีวัตถุประสงค์

(1) เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยสามารถจัดการเรียนการสอนปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และ (2) เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรที่ดูแลเด็กปฐมวัย ให้มีทักษะ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์การดูแลเด็กปฐมวัย และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงาน

(1) พัฒนาครูและบุคลากรที่ดูแลเด็กปฐมวัยด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม โดยอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะเด็กปฐมวัยด้วยหลัก 4D (Development & play, Diet, Dental, Disease) เพื่อพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างความรอบรู้ให้แก่ครูผู้สอนระดับปฐมวัยด้านสุขภาวะเด็กปฐมวัยให้สามารถดูแลเด็กได้อย่างมีคุณภาพ จำนวน 2 รุ่น จำนวนทั้งสิ้น 92 โรง 176 คน

(2) พัฒนาคู่มือด้านการออกแบบและการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้และการเลือกใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับช่วงวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเนื้อหาการอบรมดังนี้ (1) วิธีผลิตสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาสื่อการเรียนรู้เด็กปฐมวัย (2) การออกแบบและสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอแนวคิดสร้างสรรค์การออกแบบสื่อการเรียนรู้เด็กปฐมวัย และ (3) การคัดเลือกสื่อและการใช้สื่อที่มีผลต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 2 รุ่น จำนวนทั้งสิ้น 115 โรง 134 คน

6) การยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสมรรถนะสูง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคุณภาพสูง ภายใต้โครงการยกระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(1) ผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภาครัฐและเอกชน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 154,387 คน แบ่งเป็นระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 42,731 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 101,266 คน และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ จำนวน 10,390 คน

(2) สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 541 แห่ง แบ่งเป็น สถานศึกษาภาครัฐ จำนวน 413 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 95.38 ของสถานศึกษาภาครัฐทั้งหมด (433 แห่ง) สถานศึกษาภาคเอกชน จำนวน 128 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.89 ของจำนวนสถานศึกษาภาคเอกชนทั้งหมด (443 แห่ง)

(3) สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 12,673 แห่ง เป็นสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาภาครัฐ จำนวน 12,246 แห่ง และสถานศึกษาภาคเอกชน จำนวน 427 แห่ง

(4) ดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการและภาคีเครือข่าย ดังนี้

(4.1) เสริมสร้าง ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคุณภาพสูง เพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนทวิภาคี และเพิ่มภาคีเครือข่ายความร่วมมือ โดยดำเนินการ (1) ประชุมสร้างความเข้าใจหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาภาครัฐ จำนวน 4,355 คน (2) ประชุมขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับจังหวัด (3) ยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี ระดับดีเด่น คือ วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จังหวัดระยอง และระดับดีมาก ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกลาง

จังหวัดภูเก็ต และวิทยาลัยการอาชีพแก่งค้อ จังหวัดชัยภูมิ และ (4) นิเทศการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(4.2) การบริหารจัดการเพื่อกำกับคุณภาพอาชีวศึกษาทวิภาคี (System Oversight) และเพิ่มศักยภาพในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคุณภาพสูง โดยดำเนินการ (1) ประชุมภาคีเครือข่ายทุกระดับ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 1,276 คน (2) อบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการฝึกอาชีพ มีผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 278 คน (3) จัดทำคลังข้อสอบครูฝึกในสถานประกอบการ หลักสูตร 30 ชั่วโมง (4) พัฒนาระบบข้อมูลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (DVSD) (5) ปรับปรุงแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ (6) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2567 – 2571) และแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

7) การขับเคลื่อนศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management : CVM) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนช่างเทคนิคที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (The National Qualifications Framework : NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (The ASEAN Qualifications Reference Framework : AQRf) ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาในกลุ่มความเป็นเลิศ (Excellent Center) และกลุ่มเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Vocational Manpower Networking) รวมถึงการแสวงหาความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

(1) สถานศึกษาได้รับการพัฒนาระดับสู่ความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ (Excellent Center) จำนวน 280 แห่ง

(2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 (ปรับปรุง พ.ศ. 2565) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2563 (ปรับปรุง พ.ศ. 2565) ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf) จำนวน 42 สาขาวิชา/สาขางาน และได้ขยายผลหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพฯ จำนวน 58 สาขาวิชา/สาขางาน รวมทั้งสิ้น 100 สาขาวิชา/สาขางาน

(3) สถานศึกษาได้รับการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์ฝึกอบรม หรือศูนย์ประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ จำนวน 42 แห่ง เช่น ศูนย์ประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ) ศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) ศูนย์ทดสอบที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานระดับสากล (Cisco, Aruba, Microsoft) เป็นต้น

ทั้งนี้ จากผลการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสูงทั้งด้าน Hard Skill และ Soft Skill ที่สอดคล้องกับโลกอาชีพ (Workplace Competency) ตามแนวทาง

การเรียนรู้จากการทำงาน (Work-based Learning : WBL) การฝึกทักษะประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึงการรับรองมาตรฐานอาชีพให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาก่อนเข้าสู่การทำงานในสถานประกอบการ

8) อาชีวะอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ให้กับเยาวชนกลุ่มด้อยโอกาสทางการศึกษา และกลุ่มพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ผ่านโครงการอาชีวะสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชน เพื่อผลิตกำลังคนของประเทศ (อาชีวะอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ) เพื่อให้เยาวชนในกลุ่มที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา (หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) และกลุ่มที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ยากจน และอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ได้มีโอกาสทางการศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในลักษณะโรงเรียนอยู่ประจำ ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์การเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้ ผู้เรียนยังได้รับการเตรียมความพร้อมทางสังคมด้วยการเรียนรู้ทั้งการใช้ชีวิต และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 87 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 47 แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 38 แห่ง และวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 2 แห่ง และมีผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการและอยู่ระหว่างกำลังศึกษาระดับ ปวช. จำนวน 2,737 คน

9) อาชีวศึกษาเพื่อคนพิการ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินโครงการอาชีวศึกษาเพื่อคนพิการ โดยดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้แก่กลุ่มผู้เรียนพิการ ทั้งสถานศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน และการพัฒนาทักษะวิชาชีพให้กับกลุ่มผู้เรียนหรือประชาชนที่มีความจำเป็นพิเศษ ส่งผลให้คนพิการได้รับความรู้และฝึกทักษะอาชีพ สามารถทำงาน และเลี้ยงดูตนเองโดยไม่เป็นภาระของสังคม ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- (1) ผู้เรียนพิการได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และโอกาสทางการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการพัฒนาทักษะวิชาชีพ จำนวน 1,500 คน
- (2) ผู้เรียนและประชาชนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับทักษะจากการพัฒนาอาชีพระยะสั้น (Re-skill, Up-skill) จำนวน 1,000 คน
- (3) ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับประเภทของผู้พิการและจัดระบบการเรียนการสอนเป็นแบบอย่างได้ดี จำนวน 1,000 คน
- (4) ศูนย์การศึกษาพิเศษอาชีวศึกษา เป็นศูนย์จัดเก็บข้อมูลผู้เรียนพิการและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาการจัดการเรียนการสอนให้กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ จำนวน 10 แห่ง
- (5) สถานศึกษาเฉพาะทางความพิการ สามารถรองรับผู้เรียนพิการที่มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นได้ และมีการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 7 แห่ง

10) จัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในการลดช่องว่างและความแตกต่างทางสังคม โดยการพัฒนาประชากรในวัยเรียนด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมทั้งสายสามัญและสายอาชีพ และเปิดโอกาสให้เด็กในพื้นที่ห่างไกล ยากจน ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามความต้องการอย่างทั่วถึงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขั้นพื้นฐานใกล้บ้าน มีมาตรฐานการศึกษาทัดเทียมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสามารถเทียบโอนรายวิชาระหว่างสถานศึกษาได้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้ดำเนินโครงการจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ซึ่งได้ปรับแนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนสายสามัญในสถานศึกษาประเภทโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนในพระราชดำริ โดยมีสถานศึกษา จำนวน 129 แห่ง และผู้เรียนจำนวน 7,101 คน เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตได้ และทำงานในท้องถิ่นตามความถนัดและความสามารถของตนเอง มีความมั่นคงในอาชีพอย่างยั่งยืน เสริมสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศต่อไป

11) สนับสนุนค่าอุปกรณ์การเรียนของนักเรียนสายอาชีพ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 จำนวน 10 ประเภทวิชา ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะให้การสนับสนุนการจัดหาเครื่องมือประจำตัวผู้เรียนเฉพาะอาชีพ เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะฝีมือให้เต็มศักยภาพ ฝึกประสบการณ์อาชีพได้อย่างเต็มที่ต่อเนื่องตลอดหลักสูตร เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ตลอดจนช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง สร้างแรงจูงใจให้เลือกเรียนต่อสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น และยกระดับคุณภาพการศึกษาสายอาชีพให้ทัดเทียมกับนานาชาติและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นพลังสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศให้ยั่งยืน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้ดำเนินการสนับสนุนค่าอุปกรณ์การเรียนของนักเรียนสายอาชีพอาชีวศึกษา ทั้งในสถานศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 204,069 คน งบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 320,749,200 บาท

12) พัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)

การพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอาชีวศึกษา และประชาชนทั่วไปในด้านวิชาชีพและการเป็นผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมสนับสนุนและพัฒนาทักษะทางธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนต่อยอดทักษะทางวิชาชีพ โดยการพัฒนาชิ้นงาน โครงการงานสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมต่าง ๆ ไปสู่สินค้าและบริการเชิงพาณิชย์ที่มีคุณภาพ ที่สามารถสร้างอาชีพและรายได้ มีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการระยะเริ่มต้นและเกิดทักษะทางธุรกิจขั้นต้นได้ รวมถึงประชาชนทั่วไปได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ

รายย่อยในระดับพื้นที่ภายใต้ศูนย์พัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career and Entrepreneurship Center) หรือ “ศูนย์ CEC” ซึ่งกระบวนการพัฒนาจะส่งผลให้ผู้เรียนและประชาชนสามารถเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ในระยะเริ่มต้น มีรายได้ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 16,599 คน (2) ผู้เรียนและประชาชน/ผู้ว่างงานผ่านการฝึกอบรมอาชีพการเป็นผู้ประกอบการ ภายใต้ศูนย์ CEC ประจำจังหวัด จำนวน 9,818 คน (3) ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาเชิงลึกทางด้านธุรกิจที่สามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์ไปสู่เชิงพาณิชย์ได้ จำนวน 340 คน (4) ธุรกิจของผู้เรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในปี พ.ศ. 2566 จำนวน 1,073 ธุรกิจ และธุรกิจที่เคยได้รับการส่งเสริมที่ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่องมากกว่า 1 ปีการศึกษา จำนวน 631 ธุรกิจ (5) ครูได้รับการพัฒนาทักษะด้านการประยุกต์ใช้องค์ความรู้วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี ศิลปะ คณิตศาสตร์ และทักษะทางวิชาชีพไปสู่การเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม จำนวน 233 คน และ (6) ผู้สำเร็จการศึกษาที่เคยได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสามารถเป็นผู้ประกอบการได้ จำนวน 349 ธุรกิจ

13) พัฒนาทักษะและสมรรถนะวิชาชีพกำลังคน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)

การพัฒนาทักษะและสมรรถนะวิชาชีพกำลังคน (Up-skill, Re-skill) เป็นการพัฒนากำลังคนวัยแรงงานและผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพ และเพิ่มพูนองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษา ประชาชนวัยแรงงาน รวมถึงการขยายโอกาสในการเข้าถึงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพของแรงงานในระบบ และนอกระบบ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนวัยแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะ และสมรรถนะทางวิชาชีพกำลังคน จำนวน 26,670 คน ส่งผลให้สามารถผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานได้

14) เงินอุดหนุนนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนภาคเกษตรและการประมงในชนบทที่ไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียนได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจบ ม.3 หรือการศึกษาภาคบังคับในท้องถิ่นชนบท อายุระหว่าง 15 - 20 ปี และมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ประมาณ 2 - 3 ปี ได้เข้ารับการศึกษาวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยประมง โดยจัดการเรียนการสอนเป็นแบบผสมผสานระหว่างการเรียนในสถานศึกษา และการเรียนด้วยตนเองที่บ้าน ด้วยการประกอบอาชีพการเกษตร โดยมีครูไปเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด ซึ่งมีผู้เรียนในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.) จำนวน 5,400 คน ได้รับการพัฒนาระดับการศึกษาของเกษตรกรให้สูงขึ้น พร้อมทั้งมีความรู้และทักษะในวิชาชีพเกษตรที่ตรงกับอาชีพ

15) โครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ภาคการเกษตรนับว่ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยสภาพภูมิประเทศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และภูมิอากาศที่เอื้อต่อการทำการเกษตร จึงทำให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพทางการเกษตรมาโดยตลอด ซึ่งถือได้ว่าเกษตรกรรมเป็นประโยชน์ต่อการพึ่งพาตนเอง รวมไปถึงการสร้างรายได้ให้ครอบครัว ชุมชน และนำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ ในปัจจุบันแบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรรายใหญ่ ที่ทำการเกษตรพาณิชย์ ซึ่งเกษตรกรรายย่อยเป็นกลุ่มเกษตรกรแบบครอบครัว โรงเรียน และกลุ่มชุมชนขนาดเล็ก โดยจะเน้นการทำการเกษตรเพื่อการดำรงชีวิตและต่อยอดรายได้เข้าสู่ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ซึ่งยังมีข้อจำกัดทางด้านการลงทุนหรือค่าใช้จ่าย และด้วยแนวโน้มทางเศรษฐกิจในปัจจุบันอาชีพเกษตรกรรายย่อยอยู่ในสถานะที่ไม่มั่นคง เกษตรกรรายย่อยมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จนเกิดปัญหาหนี้สินและที่ดินทำกิน

ภายใต้พลวัตความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ได้มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในหลากหลายสาขาอาชีพ รวมไปถึงการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศได้ในอนาคต ด้วยความสำคัญดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิทยาการคำนวณ กับการทำอัจฉริยะวิถีเกษตรประณีตในโรงเรียน ซึ่งใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางของโครงการ ประกอบด้วย 5 ระยะ (ACIDS) ดังนี้

ระยะที่ 1 รู้จักพื้นที่ (Area based research) การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านภูมิศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่โดยใช้ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นฐาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ การวิเคราะห์พื้นที่ การระบุพื้นที่เพาะปลูก โดยใช้ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของประเทศ รวมไปถึงการรวบรวมวิธีการเพาะปลูกพืช การคัดเลือกพันธุ์ การดูแลรักษา และวิธีการเก็บเกี่ยว เป็นต้น โดยขั้นตอนนี้ต้องศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อใช้ในการตัดสินใจ และการวางแผนเพื่อมุ่งพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน และข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค ข้อมูลการตลาด เพื่อใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการลงมือปฏิบัติ

ระยะที่ 2 เรียนรู้วางแผน (Coding for Farm) การวางแผนและออกแบบการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ โดยการใช้ข้อมูลจากการสำรวจด้านภูมิศาสตร์และสังคมศาสตร์มาวิเคราะห์ และการออกแบบพื้นที่เกษตรกรรม เช่น การออกแบบพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ การออกแบบการบริหารจัดการน้ำการควบคุมระบบดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต และแผนธุรกิจรวมถึงการออกแบบเทคโนโลยีเพื่อการตลาด และการจัดทำ การสร้าง Application การสร้างเครือข่ายความร่วมมือสังคมแบบออนไลน์ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องวางแผนการดำเนินการโดยคำนึงถึงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผลผลิตทางเกษตรกรรม และแผนธุรกิจ เพื่อให้

เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยนำเสนอแผนการออกแบบพื้นที่เกษตรกรรมและแผนธุรกิจให้กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำข้อคิดเห็นและเสนอแนะมาปรับปรุงแผน ก่อนนำไปสู่การปฏิบัติ

ระยะที่ 3 ริเริ่มปฏิบัติการ (Implementation) การลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งระหว่างการดำเนินการจะต้องมีการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลประเด็นปัญหาและข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในระหว่างการดำเนินการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลและการแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องคำนึงถึงหลักการเครื่องมือทางเทคโนโลยีและหลักการได้มาซึ่งผลผลิต โดยการวิเคราะห์ผลข้อมูลให้ตรงกับระยะเวลาของการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผลประกอบการตามแผนธุรกิจ

ระยะที่ 4 รวบรวมพัฒนา (Development) การพิจารณาและทบทวน โดยการนำข้อมูลจากการสังเกตผลการผลิต ผลประกอบการจากแผนธุรกิจ ตลอดจนประเด็นปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติการ มาวิเคราะห์และพิจารณาเพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบวิธีการ เครื่องมือ อุปกรณ์ และแผนธุรกิจต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเกษตร

ระยะที่ 5 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายผล (Sharing) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลสู่ชุมชน ซึ่งจะได้รูปแบบวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ และแผนธุรกิจ ที่มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการทำเกษตรกรรม และสามารถต่อยอดผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวจนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ให้กับโรงเรียน นำไปสู่การผลักดันให้เกิดการยกระดับการผลิตสินค้าที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนสู่การตลาดในภาคเอกชนหรือในรูปแบบสหกรณ์ รวมไปถึงการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์บริการความรู้ด้านเกษตรบนพื้นฐานของเทคโนโลยีที่เข้าถึงได้ให้กับคนในชุมชนต่อไป

ผลการดำเนินงาน

(1) การนิเทศติดตามเชิงประจักษ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) การดำเนินงานระยะที่ 1 – 3 (ระยะที่ 1 รู้จักพื้นที่, ระยะที่ 2 เรียนรู้วางแผน, ระยะที่ 3 ริเริ่มปฏิบัติการ) ระหว่างวันที่ 2 – 8 พฤศจิกายน 2565 ณ โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคม และโรงเรียนไชยปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

(2) การนิเทศติดตามเชิงประจักษ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) การดำเนินงานระยะที่ 4 – 5 (ระยะที่ 4 รวบรวมพัฒนา, ระยะที่ 5 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายผล) ระหว่างวันที่ 27 พฤศจิกายน – 3 ธันวาคม 2565 ณ โรงเรียนอมก๋อยวิทยาคมและโรงเรียนไชยปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

(3) การนิเทศติดตามเชิงประจักษ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) ระหว่างวันที่ 16 - 17 ธันวาคม 2565 ณ โรงเรียนไชยปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

(4) การนิเทศติดตามเชิงประจักษ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) ระหว่างวันที่ 7 – 9 มกราคม 2566 ณ โรงเรียนนวมก้อยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่

(5) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพศึกษานิเทศก์และครูแกนนำสำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 16 – 19 ธันวาคม 2565 ณ โรงแรมดวงตะวัน และโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาหลักสูตร พัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนต่อไป

(6) การนิเทศติดตามเชิงประจักษ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี และโรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในวันที่ 19 มกราคม 2566

(7) การนิเทศติดตามเชิงประจักษ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน (Science Technology Innovation (STI) : Smart Intensive Farming) ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี และโรงเรียนเทพศิรินทร์ คลองสิบสาม ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

16) ฝึกอบรมเกษตรกรระยะสั้น

ภาคการเกษตรถือว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก จากข้อมูลการทำสำมะโนการเกษตรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2566 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนประชากรในภาคการเกษตรมากถึง 25 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่มีขนาดใหญ่ที่สุด อีกทั้งภาคการเกษตรยังคงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสามารถสร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ และประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาของเกษตรกรกับบุคลากรสาขาอาชีพอื่น ๆ แล้วปรากฏว่าเกษตรกรไทยโดยเฉลี่ยมีระดับการศึกษาต่ำ เนื่องจากจากความด้อยโอกาสทางการศึกษาและความยากจน ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาน้อยและขาดความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่ที่ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร วัสดุการเกษตรและเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้มีรายได้เพียงพอกับสถานะการครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้เล็งถึงเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะและความรู้ของเกษตรกร จึงขับเคลื่อนโดยให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 48 แห่ง จัดการอบรมวิชาชีพเกษตรกรระยะสั้นให้กับเกษตรกรผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ในช่วงเวลาที่ว่างเว้นจากการประกอบอาชีพหลัก โดยมุ่งหมายให้การศึกษาแก่เกษตรกรในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และความรู้ทั่วไปเพื่อให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีเกษตรกรทั่วประเทศเข้ารับการฝึกอบรมเกษตรกรระยะสั้น จำนวน 6,750 คน ส่งผลให้เกษตรกรได้รับความรู้ทางด้านเกษตรที่ถูกต้องสามารถแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพและเพิ่มผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ อีกทั้งยังสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเป็นอย่างดี

17) โครงการสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและศักยภาพเพื่อการมีงานทำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินนโยบายด้านการจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคง การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้ดำเนินการตามนโยบายโดยการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน โดยเน้นการพัฒนานักเรียนควบคู่กันทั้งมิติวิชาการและมิติวิชาชีพผ่านกระบวนการแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ การจัดการเรียนการสอนและการเสริมทักษะห้องเรียนอาชีพ การสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความชอบในอาชีพของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนค้นพบตนเองและสามารถกำหนดเป้าหมายในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม เป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพ และสามารถสร้างอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทในเขตพื้นที่จังหวัดของตนเองได้ โดยโครงการฯ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้ค้นพบตัวเอง ผ่านกระบวนการแนะแนว การทำแบบวัดแว้ววัดความถนัดด้านอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งสร้างโอกาสให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ ผ่านการฝึกประสบการณ์อาชีพ (Work Experience) เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและวางแผนเส้นทางการศึกษาสู่การประกอบอาชีพ (2) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมในขอบข่ายโลกของงานและการประกอบอาชีพเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะนักเรียนให้มีสมรรถนะสู่การประกอบอาชีพและการมีงานทำ และ (3) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรและสนับสนุนการดำเนินการโครงการห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างเสริมสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ผลการดำเนินงาน

สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานโครงการห้องเรียนอาชีพเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะนักเรียนโครงการห้องเรียนอาชีพ โดยมีโรงเรียนห้องเรียนอาชีพ 6 โรงเรียน และนักเรียนโครงการห้องเรียนอาชีพ 254 คน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาทักษะอาชีพ

18) พัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการมีรายได้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

การพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการมีรายได้ฯ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและส่งเสริมอาชีพ และรายได้ให้กับผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

อบรมให้ความรู้เพื่อเป็นมัคคุเทศก์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและส่งเสริมอาชีพ และรายได้ให้กับผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยมีวิทยากรจากมหาลัษยสงขลานครินทร์ และมัคคุเทศก์อาชีพมาให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้เข้ารับการอบรม อีกทั้งนำผู้เข้ารับการอบรมทัศนศึกษานอกสถานที่เพื่อฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์อาชีพในสถานที่

ท่องเที่ยวและแหล่งการเรียนรู้สำคัญ ๆ ของจังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา หลักสูตรระยะเวลา 4 วัน มีเนื้อหาเกี่ยวกับ (1) ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแสวงหาความรู้ (3) ทักษะและความรู้เกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์ (4) เรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่น และ (5) ฝึกปฏิบัติ โดยมีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 500 คน

19) การพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่เกาะ) เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนในพื้นที่ที่ได้รับการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสม กับบริบท ซึ่งเป็นตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยังสอดคล้องกับปฏิญญาสากลขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กด้อยโอกาสอีกด้วย แต่เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (พื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่เกาะ) มีความยุ่งยากเนื่องจากประสบปัญหาการคมนาคมที่ยากลำบาก นักเรียนจำนวนหนึ่งมีบ้านเรือนอยู่ห่างไกล ไม่สามารถเดินทางไป-กลับได้ในวันเดียว นักเรียนกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก อยู่ห่างไกลเส้นทางคมนาคม บริการทางการศึกษาเข้าถึงได้ยากหรืออาจไม่มีเลย ส่วนใหญ่จะอยู่ในชายแดน อยู่ในถิ่นทุรกันดาร อยู่ในเกาะ อยู่ตามภูเขาสูงห่างไกล มีความแตกต่างทั้งด้านภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อทางวัฒนธรรม (Multi- culture) ครอบครัวยากจนจำเป็นต้องดิ้นรนกับการหาเลี้ยงชีพมากกว่าการส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษาประกอบกับหน่วยงานภาครัฐยังเข้าไปดำเนินการจัดการศึกษาได้ไม่ทั่วถึงและบางพื้นที่ขาดแคลนครู จึงทำให้มีความล่าช้าต่อปัญหาต่าง ๆ และก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กด้อยโอกาส จึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและโรงเรียนพื้นที่เกาะ)” มีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กด้อยโอกาส รวมถึงความจำเป็นที่ต้องช่วยเหลือและดูแลนักเรียนจำนวนหนึ่งที่มีบ้านเรือนอยู่ห่างไกล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา และเพื่อเป็นเครื่องมือใช้ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทในแต่ละพื้นที่ โดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาผ่านความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

(1) นักเรียนในโรงเรียนของพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโรงเรียนพื้นที่ข้างเคียง สามารถอ่านออกเขียนได้เพิ่มขึ้น มีความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้ และใช้สื่อในการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันและห้องเรียนได้มีความกล้าแสดงออกในการสื่อสารกับครูผู้สอนและบุคคลอื่น

(2) นักเรียนในโรงเรียนของพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและโรงเรียนพื้นที่เกาะ ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะวิชาการ, ทักษะชีวิต, ทักษะอาชีพ (ตามสภาพบริบทและความต้องการในการต่อยอดพัฒนาการจัดการศึกษา และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับ

สภาพบริบทของพื้นที่ และเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ตามนโยบายเร่งด่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Quick Policy 2565) ในด้าน Active Learning, Learning Loss, RT NT O-NET และความปลอดภัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่

(3) โรงเรียนที่มีนักเรียนพักนอนในพื้นที่ยากลำบาก ได้รับการส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นนักเรียนพักนอน ได้รับการดูแลและพัฒนาในเรื่องอาหาร ความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน 1,075 โรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 67 เขต

(4) พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ โรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโรงเรียนพื้นที่ข้างเคียง

(5) ขับเคลื่อน ส่งเสริม สนับสนุน บริหารจัดการและพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ (โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารและโรงเรียนพื้นที่เกาะ)

(6) พัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนที่จัดที่พักนอนสำหรับนักเรียนในพื้นที่ยากลำบาก โดยจัดสรรงบประมาณ งบเงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าอาหารสำหรับนักเรียนพักนอนประจำในโรงเรียนที่จัดที่พักนอนให้กับนักเรียนในพื้นที่ยากลำบาก

20) โครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

เนื่องด้วยประเทศไทยมีโครงสร้างประชากรวัยเรียนลดลง อันเป็นผลกระทบมาจากอัตราการเกิดที่ลดลง ส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนขนาด จากโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดกลาง เป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 14,777 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.18 ของโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด ทำให้เกิดความไม่สมดุลกันระหว่างจำนวนนักเรียนและจำนวนโรงเรียน อีกทั้งยังขาดแคลนบุคลากรครู อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่คาดหวังและไม่บรรลุเป้าหมาย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้โรงเรียนขนาดเล็ก สร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น มีทักษะหลากหลายด้านรวมถึงทักษะชีวิต สามารถประกอบอาชีพได้เมื่อจบหลักสูตร โดยการสร้างความพร้อมให้โรงเรียนหลักเป็นโรงเรียนที่มีปัจจัยพร้อมในทุกด้าน มีครูครบชั้น ครบวิชา มีห้องเรียนคุณภาพที่มีสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ อาคารสถานที่ที่มีมาตรฐานและความปลอดภัยพร้อมรองรับนักเรียนจากโรงเรียนมารวมในการใช้ทรัพยากรร่วมกันและเป็นไปตามความสมัครใจ และความพร้อมของโรงเรียน โดยการสนับสนุนค่าพาหนะให้กับโรงเรียนที่จะมาเรียนรวม โดยจัดสรรงบประมาณ ดังนี้ (1) ค่าพาหนะนักเรียนตามระยะทางจากโรงเรียนมาเรียนรวมถึงโรงเรียนหลัก ตามระยะทางที่กำหนด ดังนี้ ระยะทางไม่เกิน 3 กิโลเมตร อัตราคนละ 10 บาท/วัน ระยะทางมากกว่า 3 กิโลเมตร แต่ไม่เกิน 10 กิโลเมตร อัตราคนละ 15 บาท/วัน ระยะทางมากกว่า 10 กิโลเมตรขึ้นไป อัตราคนละ 20 บาท/วัน (2) ค่าบริหารจัดการรถรับ-ส่งนักเรียน จัดสรรให้ 1 ครั้งต่อปีงบประมาณ ดังนี้ รถกระบะ/รถหกล้อ คันละ 150,000 บาท รถตู้ (12 ที่นั่ง) คันละ 150,000 บาท

ทั้งนี้ ได้คำนึงถึงความปลอดภัยความสะดวกในการเดินทางของนักเรียน และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหลักที่จะไปควบรวมด้วยเป็นสำคัญ (3) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการดำเนินงาน

- (1) จัดสรรค่าพาหนะรับ-ส่งนักเรียน กรณีรวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีนักเรียนได้รับค่าพาหนะ จำนวน 63,027 คน และจัดสรรค่าบริหารจัดการรถ จำนวน 272 คัน
- (2) ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินการสนับสนุนการเดินทางไปเรียนรวมของนักเรียน กรณีรวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดน่าน
- (3) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก
- (4) การประชุมพิจารณาถ้อยแถลงโครงการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

21) โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ให้เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองดี มีทักษะที่สำคัญ ทั้งทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะภาษา เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (2) เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งสมรรถนะ ศักยภาพ และความสามารถในการบริหารจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การบริหาร การจัดการเรียนการสอน สร้างคลังนวัตกรรมการเรียนการสอน คลังความรู้อย่างเป็นรูปธรรม และมีความยั่งยืน (3) เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นสถานศึกษา คุณธรรม มีความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา (ITA) และมีความพร้อมในการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุขภาพอนามัย เป็นโรงเรียนศูนย์รวมการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชน อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และ (4) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด/ศาสนสถานอื่น ๆ รัฐ และโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ อย่างเป็นรูปธรรมและมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

- (1) การลงพื้นที่เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณภาพในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว “สระแก้วโมเดล” ได้เห็นถึงการใช้ประโยชน์ของสื่อและอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนคุณภาพและลงพื้นที่เห็นความคืบหน้าในการก่อสร้างอาคารสถานที่ในโรงเรียนคุณภาพ “สระแก้วโมเดล”
- (2) จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเรียนรวมของนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายไปเรียนรวมที่โรงเรียนคุณภาพ ปี 2566 โรงเรียนเครือข่าย จำนวน 289 โรงเรียน จำนวนเงิน 8,327,435 บาท

(3) จัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2566 เพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมศักยภาพทางวิชาการและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนพัฒนานวัตกรรมขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพ “สระแก้วโมเดล” เพื่อดำเนินการสัมมนาเชิงวิชาการ (symposium) แลกเปลี่ยนเรียนรู้

(4) การประชุมปฏิบัติการถอดบทเรียนการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดศรีสะเกษ

(5) การลงพื้นที่ถอดบทเรียนการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดศรีสะเกษ ณ โรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ

22) โครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็นของพื้นที่ นำไปสู่การเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษา ส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียน และ (2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการดำเนินงาน

การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแนวทางการพัฒนาและยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระหว่างวันที่ 8 – 10 กุมภาพันธ์ 2566 คณะทำงานประกอบด้วยข้าราชการบำนาญ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ศึกษาพิเศษ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นิติกร ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และคณะทำงานจากส่วนกลาง จำนวน 79 คน โดยจัดทำ (ร่าง) แนวทางการแนวทางการพัฒนาและยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

23) โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษา (โรงเรียนคุณภาพระดับประถมศึกษา โรงเรียนคุณภาพระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนที่สามารถดำรงตนอย่างมีคุณภาพ (Stand Alone))

เนื่องด้วยในปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น เพราะอัตราการเกิดของเด็กลดลง และการคมนาคมมีความสะดวกมากขึ้น จึงมีโรงเรียนเอกชนของการศึกษาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นและโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนขนาดใหญ่ประจำจังหวัด อำเภอ มีพื้นที่ไม่มาก แต่เมื่อรับเด็กมีจำนวนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องสร้างอาคารให้ใหญ่ขึ้น ในพื้นที่ที่จำกัด งบประมาณจำกัด ทำให้ใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก จากปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดนโยบายโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ แต่ยังเกิดปัญหา คือ มีอัตราค่าจ้างครูไม่เพียงพอ ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษียณ ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนเป็นโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งพัฒนาต่อยอดจากโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนคุณภาพของชุมชน โรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง และโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) โดยเน้นนโยบาย “สถานศึกษาปลอดภัย นักเรียน นักศึกษาไทยอบอุ่น” ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นสำคัญและได้กำหนดจุดเน้น 8 เรื่อง ได้แก่ (1) ความปลอดภัยของผู้เรียน (2) ระบบประกันคุณภาพ (3) หลักสูตรฐานสมรรถนะ (4) การพัฒนาครู (5) การเรียนการสอน (6) การวัดและประเมินผล (7) การนิเทศ กำกับ และติดตาม และ (8) Big Data โดยมี

การหลอมรวมโรงเรียน ทำให้เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมมากที่สุดในกลุ่มโรงเรียนนั้น โดยเลือกโรงเรียนที่มีปัจจัยพร้อม ทั้งในเรื่องของครู อาคารสถานที่ และสื่อการเรียนการสอนที่มีเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่รองรับสำหรับให้ใช้ทรัพยากรร่วมกัน หากโรงเรียนไม่มีครูจะสามารถนำเด็กนักเรียนไปเรียนรวมที่โรงเรียนหลักได้ และพัฒนาโรงเรียนที่ไปควมรวมแล้วทำเป็นแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยโครงการโรงเรียนคุณภาพจะช่วยแก้ปัญหาด้านการศึกษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำของโอกาส การเข้าถึงการศึกษาในสังคมเมืองและชนบท สร้างความพร้อมให้กับครู ผู้บริหารและโรงเรียน ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยตามบริบทของโรงเรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพต่อไป

โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษา มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาระดับสถานศึกษา ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ ได้แก่ โรงเรียนคุณภาพ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนคุณภาพ ระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ให้เป็นโรงเรียนที่เป็นศูนย์รวมการศึกษา ที่มีคุณภาพ โดยมีจุดเน้น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านระบบประกันคุณภาพ ด้านหลักสูตร ฐานสมรรถนะ ด้านการพัฒนาครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม และ Big Data (2) เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (3) เพื่อพัฒนาความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน ตามนโยบาย “สถานศึกษา ปลอดภัย นักเรียนนักศึกษาไทยอบอุ่น” ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (4) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม กับทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษา

ผลการดำเนินงาน

(1) จัดโครงการหลักสูตร Digital พี่สอนน้องให้รู้ทันโลกออนไลน์ของโรงเรียนคุณภาพ ระดับภูมิภาคซึ่งประกอบด้วยบรรยายให้ความรู้และกิจกรรม workshop รวมถึงสร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังให้แก่เยาวชนให้มีการเข้าถึงสื่อออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ “เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง เด็กไทย ต้องเปลี่ยนตาม” และสามารถใช้อยู่ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ภายใต้โครงการโรงเรียนคุณภาพ โดยมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมต้นของโรงเรียนคุณภาพ 6 ภูมิภาค จำนวน 6 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,200 คน เข้าร่วมโครงการ

(2) สพฐ. และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร SEED THAILAND ดำเนินการร่วมกัน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนของโรงเรียนคุณภาพ ในการเข้าถึงสื่อออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้นักเรียนสามารถแยกแยะ แก้ไขปัญหาข่าวปลอม ข่าวลือ ข้อมูลเท็จ รวมไปถึงการรับมือกับอารมณ์ของตน คนรอบข้างในสังคมสื่อออนไลน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

24) พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อลดภาระและช่วยเหลือผู้ปกครองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีฐานะยากจนให้มีโอกาส ส่งลูกหลานเข้าถึงสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และ (2) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและศาสนาคววูวิชาสามัญ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการดำเนินงาน

ยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลดภาระและช่วยเหลือผู้ปกครองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีฐานะยากจนให้มีโอกาสส่งลูกหลานเข้าถึงสถานศึกษาที่มีคุณภาพ โดยจัดสรรเงินอุดหนุนรายบุคคลให้แก่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา โรงเรียนสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญ ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาหวี สะบ้าย้อย) โดยให้อัตราการอุดหนุนเพิ่มจากที่ได้รับการอุดหนุนเดิมในแต่ละระดับดังนี้ ระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ของค่าใช้จ่ายรายบุคคล นักเรียนภาครัฐ

- (1) ไตรมาส 1 จำนวนนักเรียน 101,853 คน จาก 270 โรง
- (2) ไตรมาส 2 จำนวนนักเรียน 101,853 คน จาก 271 โรง
- (3) ไตรมาส 3 จำนวนนักเรียน 103,051 คน จาก 272 โรง
- (4) ไตรมาส 4 จำนวนนักเรียน 103,669 คน จาก 272 โรง

25) ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษและเด็กด้อยโอกาส

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานซึ่งมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีเด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ กระจายอยู่ในโรงเรียนเอกชนหลายประเภทด้วยกัน ทั้งในโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปัจจุบันมีโรงเรียนทั้งหมด 3,740 โรง โดยมีโรงเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาส จำนวน 357 โรง แบ่งเป็น โรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนา จำนวน 157 โรง โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 200 โรง นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลและจัดการศึกษาให้เฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องในแต่ละประเภทในระดับที่รุนแรง และไม่สามารถเรียนรวมกับเด็กปกติได้ ปัจจุบัน มีจำนวน 21 โรง ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจะต้องจัดระบบและกลไกการส่งเสริมสนับสนุน การปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผลการดำเนินงาน

(1) การสำรวจความสามารถพิเศษของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำรวจหาผู้มีความสามารถพิเศษบนฐานพหุปัญญา ตามแนวทางการใช้แบบสำรวจหาผู้มีความสามารถพิเศษ ของสำนักวิชาการและมาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นคำถามของแบบสำรวจหาความสามารถพิเศษ และแนวทางการนำแบบสำรวจหาความสามารถพิเศษไปใช้คัดกรอง วิเคราะห์ และวินิจฉัยนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยฝึกการใช้ระบบสำรวจหาผู้มีความสามารถพิเศษ (PMIS) และเป็นโรงเรียนนำร่องในการใช้ระบบดังกล่าว ตลอดจนนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปออกแบบจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล จำนวน 2 รุ่น ณ โรงแรมดิไอเดิล โฮเทล แอนด์ เรสซิเดนซ์ จ.ปทุมธานี มีโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 91 โรงเรียน ครู 186 คน โดยแบ่งได้ดังนี้

รุ่นที่ 1 ระดับประถมศึกษา วันที่ 9 – 10 มีนาคม 2566 เข้าอบรม จำนวน 123 คน
59 โรงเรียน

รุ่นที่ 2 ระดับมัธยมศึกษา วันที่ 11-12 มีนาคม 2566 ผู้เข้าอบรม จำนวน 63 คน
32 โรงเรียน

(2) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการออนไลน์ หลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองคนพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ผ่านระบบ Zoom meeting และ Facebook Live ระหว่างวันที่ 17 – 19 ธันวาคม พ.ศ. 2565 เพื่อให้ครูโรงเรียนเอกชนสามารถคัดกรอง คัดแยกเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเบื้องต้นได้ และสามารถให้การช่วยเหลือเด็กได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น มีผู้เข้าร่วมการอบรมทั้งสิ้น จำนวน 1,216 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชน 356 โรงเรียน 1,033 คน ข้าราชการและบุคลากรจากศึกษาธิการจังหวัด 52 จังหวัด 183 คน โดยหลังการอบรมมีผู้ผ่านการอบรมสามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ดำเนินการคัดกรองคนพิการของกระทรวงศึกษาธิการ 558 คน

(3) พัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

(3.1) พัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนเอกชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการคัดกรอง สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่าน - เขียน รวมทั้งเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์สำหรับผู้เรียนที่มีแนวโน้มบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ระหว่างวันที่ 21 – 23 สิงหาคม 2566 ณ โรงแรมบางกอกพาเลส เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมอบรม 266 คน จาก 134 โรงเรียน

(3.2) อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนนักเรียนพิการในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เพื่อให้ครูในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการจำเป็นพิเศษเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษ และมีความพร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้ได้รับการศึกษาและการพัฒนาตนเองให้เท่าเทียมกับเด็กปกติทั่วไป สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข มีคุณค่าและศักดิ์ศรี สามารถที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศได้ อบรมเป็นเวลา 3 วัน คือ วันที่ 15 – 17 กันยายน 2566 ณ โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เข้าร่วมอบรมจำนวนทั้งสิ้น 76 คน จำนวน 21 โรงเรียน

(4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เพื่อให้โรงเรียนการศึกษาพิเศษ จำนวน 21 โรง สามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะได้

(5) พัฒนาครู บุคลากรโรงเรียนเอกชน สู่อการมีสมรรถนะทางจิตวิทยา

พัฒนาครู บุคลากรโรงเรียนเอกชน สู่อการมีสมรรถนะทางจิตวิทยา ระหว่างวันที่ 26 - 27 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ณ โรงแรมโบนิโต ซิโนส จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อส่งเสริมให้ครู บุคลากรในโรงเรียนเอกชนมีทัศนคติเชิงบวก เกิดทักษะที่สามารถประมวลความรู้และนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้หลักการแนวทางจิตวิทยาเชิงบวกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ และมีเหตุผล ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเพิ่มพฤติกรรมเชิงบวกและช่วยลดแก้ไขพฤติกรรมเชิงลบได้ทันเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น มีผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 1,541 คน จาก 47 โรง แบ่งเป็น onsite 795 คน และ online จำนวน 696 คน

26) โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มุ่งเน้นส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาร่วมมือ และเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเป็นเวทีแสดงสมรรถนะของผู้เรียนด้านการอ่านและการเขียน (2) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อการอ่านที่มีคุณภาพพัฒนาองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น รวมถึงการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (3) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนผ่านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย และต่อเนื่อง และ (4) เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียน ของผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ ครู นักวิชาการ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนและการพัฒนาการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการดำเนินงาน

(1) หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566

(2) รับสมัครหนังสือส่งเข้าประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2566 จำนวน 411 เรื่อง

(3) ประชุมจัดทำชุดข้อสอบและชุดเฉลยข้อสอบ สำหรับเตรียมการแข่งขันสารานุกรมไทยระดับประเทศ

(4) ประชุมคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการจัดทำวารสารวิชาการประจำปี 2566 ฉบับที่ 1

27) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสู่การเรียนรู้วิถีใหม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ (Active Learning) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของคนในชาติ

ผลการดำเนินงาน

(1) การพัฒนาและบริการเครื่องมือคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้น ป.1 - ม.6 ได้เครื่องมือคัดกรองความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้น ป.1 - ม.6 จำนวน 12 ชุด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการคัดกรองฯ และรายงานผลผ่านระบบติดตามทางอิเล็กทรอนิกส์ ของสถาบันภาษาไทย

(2) การดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

(2.1) กิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาไทย ได้แก่ การเขียนเรียงความและการเขียนบันทึกประจำวัน ได้ผลการแข่งขันการเขียนเรียงความและการเขียนบันทึกประจำวันเสนอต่อโครงการส่วนพระองค์ฯ

(2.2) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และศึกษานิเทศก์ภาษาไทย รวมจำนวน 809 คน ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เชิงลึกด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย และสามารถนำไปขยายผลสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้

(2.3) กิจกรรมคลินิกภาษาไทย ผู้เข้ารับการอบรมจากโรงเรียน กพด. ในสังกัดต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย

(3) การจัดทำสื่อและนวัตกรรมเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพภาษาไทย ได้ต้นฉบับหนังสืออุเทศภาษาไทย จำนวน 1 เล่ม เพื่อจัดพิมพ์และเผยแพร่ ครูผู้สอน นักเรียน อาจารย์ นิสิต นักศึกษา และผู้ที่สนใจได้รับความรู้ด้านภาษาไทย

(4) โครงการสรรค์สาร...ปันประสบการณ์การอ่าน ได้ผลงานการอ่านของนักเรียนจำนวน 36 ผลงาน เพื่อเผยแพร่ และนักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งได้ใช้เวลาว่างเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน

28) พัฒนาทักษะการอ่าน และเขียนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนดำเนินโครงการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยฯ โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนานักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถอ่านภาษาไทยออก และเขียนได้คล่อง และ (2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยด้วย การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความด้วยการปฏิบัติ สู่การคิดของนักเรียน

ผลการดำเนินงาน

(1) พัฒนาครูผู้สอนวิชาภาษาไทยด้านการสร้างประสบการณ์สอน ฟัง พูด อ่าน เขียน ผ่านประสบการณ์ตรง/สถานการณ์จริง หลักสูตร “ส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนภาษาไทยผ่านวรรณกรรมท้องถิ่น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถอ่านภาษาไทยออก เขียนได้คล่อง และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยด้วย การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนหนังสือด้วยการปฏิบัติสู่การคิดของนักเรียน ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูภาษาไทยในโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น 3 รุ่น 205 โรงเรียน ผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน 526 คน ณ โรงแรมเซาท์เทิร์นวิวปัตตานี จังหวัดปัตตานี

(2) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารในสถาบันศึกษาปอเนาะ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ช่วยโต๊ะครูในสถาบันศึกษาปอเนาะได้พัฒนาการเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวันผ่านประสบการณ์ตรงในสถานการณ์จริง และเพื่อสร้างเครือข่ายผู้ช่วยโต๊ะครูในการยกระดับการพัฒนาการศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ช่วยโต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น 3 รุ่น 185 ศูนย์ ผู้เข้าร่วมทั้งสิ้นจำนวน 541 คน ณ โรงแรมหาดใหญ่ พาราไดซ์ แอนด์ รีสอร์ท อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

(3) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยพัฒนาผู้สอนตาดีกาให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารทั้งที่จำเป็นในการใช้ในชีวิตประจำวัน และภาษาที่จำเป็นในการใช้ติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอก พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในเรื่องภาษาเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสร้างเครือข่ายผู้สอนตาดีกาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีผู้สอนตาดีกาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน 772 คน 496 โรงเรียน

29) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen): การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ พลเมืองอาเซียน และพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

พระบรมราโชวาทด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 การศึกษาต้องมุ่งสร้างผู้เรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม มีงานทำ - มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดี ประกอบกับในระดับชาติได้เห็นความสำคัญการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ ไปใช้ในงาน

และสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ประสบความสำเร็จ และสามารถนำไปปรับใช้ในหลากหลายแขนงวิชาทั้งประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Extracurricular activities) โดยเฉพาะสมรรถนะด้านความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active citizen) ที่มีเป้าหมายการพัฒนาในหลากหลายระดับทั้งการเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลโลก จึงกล่าวได้ว่าทั้งในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่การศึกษาระดับสมรรถนะด้วยการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-based instruction) มีประเด็นที่ต้องสนับสนุนครูผู้สอนในหลากหลายมิติทั้งด้านการสอน มโนทัศน์สำคัญเฉพาะสาขาวิชา และทิศทางแนวโน้มในการจัดการศึกษา

ในระดับโลก องค์การสหประชาชาติ จัดทำเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals –SDGs) ทั้งหมด 17 ข้อ มุ่งหวังจะช่วยแก้ปัญหาที่โลกกำลังเผชิญอยู่ เช่น ความยากจน ความไม่เท่าเทียม สภาวะโลกร้อน และสันติสุข เพื่อเสริมแนวคิด “ไม่เป็นการทิ้งใครไว้ข้างหลัง” คาดว่าจะสำเร็จได้ภายใน ปี 2030 โดยเฉพาะ เป้าหมายที่ 4.7 ที่ให้มีการดำเนินการแนวทางการสอน การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พลโลกศึกษา สิทธิมนุษยชนศึกษา และการศึกษาด้านสันติภาพ ประกอบกับในระดับประเทศยุทธศาสตร์ปฏิรูปประเทศ แผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการและมีการรายงานผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โครงการ “พัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen): การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ พลเมืองอาเซียน และพลโลก” จึงได้ดำเนินการกิจกรรมเพื่อสนองต่อแนวนโยบายในระดับต่าง ๆ นอกจากนี้ การดำเนินการเรื่องหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้สมรรถนะหลักเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนา การจัดการเรียน การสอนสมรรถนะความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง (Active Citizen) ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในฐานะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพ

ทั้งนี้ โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฯ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาระบบส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมืองสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบวิชา สังคมศึกษา (2) เพื่อพัฒนาแนวทางจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และรับผิดชอบต่อสังคม และ (3) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง

ผลการดำเนินงาน

(1) การประชุมพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ภาคเหนือตอนบน จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 27 - 28 พฤศจิกายน 2565 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู และนักเรียน จาก 8 จังหวัด นักเรียนร่วมจัดนิทรรศการและถ่ายทำวีดิทัศน์ ประมาณ 300 คน

(2) การประชุมอบรมเรื่องการสอนประวัติศาสตร์สำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 วันที่ 16 - 18 มกราคม 2566 ณ โรงแรมรอยัลซิติ้ กรุงเทพมหานคร และศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) โดยร่วมมือกับศูนย์ภูมิภาคโบราณคดีและวิจิตรศิลป์ ในองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (semeo SPAFA) ผู้เข้าประชุมออนไลน์เป็นครูและศึกษานิเทศก์ 100 คน จาก 20 เขตพื้นที่การศึกษา และออนไลน์จาก 225 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 450 คน

(3) การติดตามการดำเนินงานการผลิตแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสังคมร่วมสมัย สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับจัดทำหนังสือคู่มือสำหรับครูการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในสังคมร่วมสมัย และสื่อวีดิทัศน์แนวทางการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy)

(3.1) วันที่ 20 - 21 มกราคม 2566 ณ โรงเรียนพิมายวิทยา และโบราณสถานปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

(3.2) วันที่ 18 - 19 กุมภาพันธ์ 2566 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และโบราณสถานเขาคา อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

(4) วันที่ 21 - 22 กุมภาพันธ์ 2566 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสนับสนุนจากองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO Bangkok) สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) และมูลนิธิการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองไทย (Thai Civic Education) จัดประชุมพัฒนาหลักสูตรและเตรียมจัดอบรม “การบูรณาการมรดกภูมิปัญญาสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน สำหรับครูไทย-ลาว Thai-Lao Teacher Training on Bringing Living Heritage to Classroom” มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะให้กับครูในการนำมรดกภูมิปัญญา มาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน โดยการอบรมจะมีขึ้นในระหว่างวันที่ 22 - 24 เมษายน 2566 ณ จังหวัดอุดรธานี ผู้เข้าร่วมจะเป็นครูระดับมัธยมศึกษาผู้มีต้นทุนการเรียนรู้ด้านมรดกภูมิปัญญา จำนวน 40 คน จาก 20 จังหวัดในภาคอีสาน และจาก 4 แขวง ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ เชียงขวาง หลวงพระบาง เวียงจันทน์ และจำปาศักดิ์

30) โครงการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สพฐ.) และโครงการโรงเรียนสีเขียว (โครงการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีพันธกิจหลักในการสร้างประชากรหรือคนที่มีคุณภาพจากการศึกษาให้กับสังคมจากรุ่นสู่รุ่น จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และมีวิสัยทัศน์ “สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนา กำหนดทิศทางในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่ไปกับการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้มีความดีอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ เริ่มจากการปลูกฝังผ่านการเล็งดูในครอบครัว การจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เข้าไปในทุกสาระวิชา รวมทั้งการปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้นสิ่งแวดล้อมศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชนจากความรู้ความเข้าใจ ไปสู่ความตระหนักและจิตสำนึกร่วมจนเกิดเป็นค่านิยมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

สิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และรู้จักรับผิดชอบ ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม จึงมีความสำคัญ

ต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน โดยการนำสิ่งแวดล้อมมาสู่การจัดการเรียนการสอน แม้แต่ในโรงเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อให้สามารถนำสิ่งแวดล้อมเข้าถึงในระดับการศึกษาของโรงเรียนทุกโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้กับผู้เรียนในทุกระดับ และถ้าสามารถทำได้อย่างบูรณาการ ก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมและนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนได้ ในกระบวนการของการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น จะต้องดำเนินการในเรื่องของสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อนำไปสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในกระบวนการนี้ต้องเริ่มจากการนำกระบวนการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม มาสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวของมนุษย์ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อม โดยต้องเริ่มดำเนินการ ดังนี้

(1) สร้างความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสภาพ สิ่งแวดล้อมชุมชน ของประเทศและของโลก โดยที่มนุษย์จะได้อยู่อย่างมีความสุขบนโลกนี้ และมีทรัพยากรใช้ได้ตลอดกาล ในด้านความรับผิดชอบนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะความรับผิดชอบนั้น มีขอบเขตและขอบข่ายที่จะต้องกำหนดลงไปตามหลักการพื้นฐานของสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางการศึกษา และสุขภาพอนามัย ของบุคคลนั้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดให้ความรับผิดชอบของบุคคลแตกต่างกันไป

(2) สร้างความรู้และเจตคติเพื่อการตัดสินใจ เป็นการทำให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้ใช้ในการตัดสินใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยตนเองหรือกลุ่มได้ ซึ่งการให้การศึกษาสังแวดล้อมนั้น จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ ทักษะ และความเข้าใจ ทางสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง สิ่งแวดล้อมศึกษาจะเป็นกระบวนการที่ให้การศึกษามีระบบแบบแผน สามารถให้ความรู้และประสพการณ์ แก่ผู้เรียนนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างดีด้วย

(3) สร้างแนวคิดในการใช้ทรัพยากรและป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถตระหนักถึงสถานการณ์ และแนวทางในการใช้ทรัพยากรโดยมิก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา

(4) สร้างแนวคิดในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้นักเรียนเกิดความรู้ ความคิดเจตคติ ประสพการณ์ ทักษะและความเข้าใจต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นกว่าที่เคยเป็นอยู่ ซึ่งหมายความว่าสิ่งแวดล้อมศึกษาจะสามารถเปลี่ยนเจตคติ ผู้ไม่รู้เกิดความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปใช้ประยุกต์ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์แผนระดับต่าง ๆ ดังกล่าว และนำแนวคิดการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ (Whole School Approach: WSA) เพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนและพัฒนาสู่ความยั่งยืนให้กับผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้อง มีความตระหนัก เกิดจิตสำนึก เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยโครงการสร้างจิตสำนึกฯ ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างความรู้ จิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบบมีส่วนร่วมให้กับนักเรียน ครู โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและยั่งยืน (2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาที่บูรณาการกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ (3) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการบูรณาการแผนการ

จัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษากับหลักสูตรฐานสมรรถนะ (4) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน การบริหาร และการนิเทศการศึกษาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (5) เพื่อขยายเครือข่ายเยาวชนผู้นำครอบครัวและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม (6) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (7) เพื่อประสานเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับเด็กและเยาวชนกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ผลการดำเนินงาน

- (1) ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกอบรมวิถีชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ระหว่างวันที่ 20 – 22 ธันวาคม 2565 ณ โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพฯ
- (2) ประชุมปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ด้านการจัดการบรรจุภัณฑ์ (บอร์ดเกม) ภายใต้แผนการดำเนินงานการจัดทำบอร์ดเกมสิ่งแวดล้อมศึกษา ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565 ผ่านระบบออนไลน์ Microsoft Teams
- (3) ร่วมจัดสัมมนาออนไลน์ เรื่อง “ต้นแบบการจัดการขยะในโรงเรียน โครงการ ถูกลมสู่โลก” วันที่ 15 พฤศจิกายน 2565
- (4) เข้าร่วมตรวจประเมินการจัดการพื้นที่สีเขียว ณ เทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง ในวันศุกร์ที่ 28 ตุลาคม 2565
- (5) ประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ปี 2566 แจ้งประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ
- (6) ประชุมปรับปรุงการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกอบรมวิถีชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2566
- (7) ดำเนินการจัดทำบันทึกความเข้าใจความร่วมมือ โครงการส่งเสริมการศึกษาด้านการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

31) โครงการสถานักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงความสำคัญของนักเรียนซึ่งเป็นพลังของชาติ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลัก และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยน้อมนำแนวพระราชดำริ สืบสานพระราชปณิธาน และพระบรมราโชบายด้านการศึกษา หรือ “ศาสตร์พระราชา” มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ปลุกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์และความเป็นพลเมือง ปลุกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร ดังนั้น นักเรียนควรได้รับการเรียนรู้ในบทบาทหน้าที่ตามวิถีประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ของสังคมเรียนรู้และพัฒนาสังคมโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นกลไกในการสร้างประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคม ตั้งแต่สังคมระดับเล็ก ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน จนถึงสังคมใหญ่ระดับประเทศ สถานักเรียนเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียน ครู และผู้รับผิดชอบงานสถานักเรียน มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการทำงานของสถานักเรียน ให้การดำเนินการพัฒนาโรงเรียนตามกระบวนการนิติธรรมให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการสถานักเรียนมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสถานักเรียน ให้เข้มแข็งและยั่งยืน ให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล ตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข โดยเคารพกฎ กติกา ในการดำเนินงานของสังคม และมีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนา โรงเรียนอย่างสร้างสรรค์ ให้เป็นสังคมที่มีคุณค่าและอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข (2) สร้างความตระหนัก ให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย (3) ส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง การเคารพสิทธิมนุษยชน และค่านิยมเกี่ยวกับสันติภาพ (4) เพื่อสร้างสังคมในโรงเรียนให้เป็นสังคมเปิด มีกลไกป้องกันและแก้ไข ความทุกข์ร้อนของทุกฝ่าย มีความพอเพียงและยึดมั่นในหลักการตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย ให้นักเรียน ได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันในสังคม มีการปลูกฝังทัศนคติค่านิยมความเป็นประชาธิปไตย มีจิตวิญญาณ ในการใช้หลักธรรมาภิบาลดำเนินกิจกรรม สามารถเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ รู้ประวัติศาสตร์ชาติ ความตระหนักและส่งเสริมความเป็นไทย สำนึกในความเป็นชาติไทย และ (5) เพื่อให้ครูและผู้รับผิดชอบงาน สถานักเรียน มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำงานของสถานักเรียน ส่งเสริมการดำเนินงานของสถานักเรียน ในโรงเรียนอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

ผลการดำเนินงาน

(1) นักเรียนมีความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง

(2) สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ทุกระดับตามปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาและมีระบบความรับผิดชอบต่อ การศึกษา (Educational Accountability) บนพื้นฐานสมรรถนะหลักของผู้เรียน

(3) นักเรียนมีความเคารพสิทธิ เสรีภาพ กฎ กติกา ของสังคม มีคารวธรรม ปัญญาธรรม สำนึกศีลธรรม ตระหนักถึงความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

(4) นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาผ่านกิจกรรมสถานักเรียน เรียนรู้ตามหลัก การกระจายอำนาจ เข้าใจถึงค่านิยมร่วม เรื่องหลักการประชาธิปไตย การเคารพสิทธิมนุษยชน

(5) นักเรียนมีจิตอาสาสามารถจัดทำโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ได้รูปแบบ และแนวทางในการจัดทำโครงการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งกับสถานักเรียน

(6) นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระเคารพกฎ กติกา ใช้เวลาว่างร่วมกับผู้อื่น ในสังคมให้เกิดประโยชน์และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด

(7) เกิดเครือข่ายความร่วมมือสถานักเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ เรียนรู้การอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสงบสุข

32) พัฒนาสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของครูโรงเรียนเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้

การสอนคณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นจะต้องอาศัยครูผู้รู้คณิตศาสตร์ เพื่อจะได้ถ่ายทอดความรู้นั้นมาพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้รู้คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) ทันกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูคณิตศาสตร์จะต้องใฝ่หาความรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองให้สูงขึ้น ซึ่งครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางคณิตศาสตร์อย่างแท้จริง และเป็นผู้ที่มีความสามารถ รู้จักดัดแปลงตัวอย่างกิจกรรมแบบฝึกหัด ตลอดจนหาสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดำเนินโครงการฯ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ และสามารถนำไปออกแบบจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้

ผลการดำเนินงาน

(1) อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะคณิตศาสตร์ ให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะคณิตศาสตร์และสามารถนำไปออกแบบจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ หลักสูตร 20 ชั่วโมง ระยะเวลา 3 วัน เนื้อหา 5 หน่วย ประกอบด้วย (1) เป้าหมายการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยุคใหม่ (2) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์เชิงรุก (3) สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ (4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สะท้อนสมรรถนะในรายวิชาคณิตศาสตร์ (5) การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมความเป็นนวัตกรรม โดยมีครูกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 300 คน 208 โรงเรียน

(2) ประชุมสรุปประเมินผลการนิเทศ กำกับติดตาม การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และสรุปรายงานผลโครงการฯ เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการนำความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู และสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

33) การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในฐานะหน่วยงานภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และจัดระบบสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีบทบาทในการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงได้ดำเนินโครงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการดูแลช่วยเหลือและจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ รวมทั้งวางแผนแนวทางการดูแลช่วยเหลือและจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผลการดำเนินงาน

มีแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) จำนวน 21 แห่ง และสถานศึกษาประเภทความพิการอื่นที่มีเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัด สศศ. จำนวน 7 แห่ง รวมทั้งสิ้น 28 แห่ง โดยการจัดทำ (ร่าง) โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และรายละเอียดกิจกรรมการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากร และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

34) การจัดการศึกษาทางไกลแบบสื่อสารสองทาง สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 2

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินโครงการจัดการศึกษาทางไกลแบบสื่อสารสองทาง สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งใช้ระบบการประชุมทางไกลด้วยภาพและเสียง (video conference) เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนทางไกลแบบสื่อสารสองทาง ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในห้องเรียนปกติ โดยถ่ายทอดการเรียนการสอน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนต้นทางไปยังโรงเรียนปลายทางที่อยู่ห่างไกลออกไป นักเรียนห้องเรียนปลายทางได้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนต้นทาง สามารถซักถาม ได้ตอบกับครูผู้สอนที่ห้องเรียนต้นทางได้ตลอดเวลาการสอน และสามารถทบทวนบทเรียนด้วยตนเองได้จากวีดิทัศน์การสอนที่บันทึกไว้

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน ใน 5 ภูมิภาค (ภาคเหนือ ตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้) และแต่ละภูมิภาคประกอบด้วยโรงเรียนต้นทาง จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนปลายทาง จำนวน 3 โรงเรียน และดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ คณะผู้บริหารโรงเรียนและครูของกลุ่มโรงเรียนในแต่ละภูมิภาคร่วมกันกำหนดตารางสอน จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ และกิจกรรม และเอกสารประกอบการเรียนการสอน กำหนดเกณฑ์/แนวทางและเครื่องมือวัดประเมินคุณภาพผู้เรียน คณะครูผู้สอนและผู้จัดการระบบได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาทางไกลแบบสื่อสารสองทางและเทคนิคการใช้ระบบตามลำดับ โรงเรียนต้นทางจัดค่ายสร้างความเข้าใจและสัมพันธภาพเตรียมความพร้อมให้ครูและนักเรียนต้นทางและปลายทาง ครูและนักเรียนสร้างช่องทางติดต่อสื่อสาร ประสานงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการสอน คณะทำงานโครงการประชุมปฏิบัติการกำหนดแนวทาง/เครื่องมือติดตามประเมินผลโครงการ และดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานจากการลงพื้นที่ศึกษาสภาพจริงและผ่านเครื่องมือติดต่อสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินการวิจัยพัฒนาจัดการศึกษาทางไกลแบบสื่อสารสองทางสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า คุณภาพของผู้เรียนดีขึ้น พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการบริหารจัดการ การวางแผน

การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น และได้กรอบบทเรียน การศึกษาทางไกลแบบสื่อสารสองทาง เพื่อเป็นต้นแบบนำไปขยายผลกับโรงเรียนอื่น ๆ ทั้งนี้ ผลการดำเนินงาน (ไตรมาสสอง) ดังนี้ (1) นักเรียนในโรงเรียนปลายทางได้เรียนรู้จากครูโรงเรียนต้นทาง จำนวน 15 โรงเรียน และ (2) ครูโรงเรียนปลายทาง มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น จำนวน 15 โรงเรียน

35) โครงการศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กในโรงพยาบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน)

เนื่องด้วยในแต่ละปีมีเด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพจำนวนมากที่ต้องพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลหรือที่บ้านเป็นเวลานานหรือต่อเนื่อง ทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษาหรือไม่สามารถ ได้รับการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเด็กป่วยกลุ่มนี้จัดเป็นกลุ่มหนึ่งในความพิการ 9 ประเภท ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ข้อ 4 (4.2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้อง ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษา พิเศษ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 มาตรา 54 ที่กำหนดให้รัฐดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษา ภาคบังคับ อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 (3) ระบุว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานศึกษาที่เรียน หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553 ข้อ 4 (1) กำหนดให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาให้แก่คนพิการที่มีความ บกพร่องทางสุขภาพ ซึ่งเจ็บป่วยเรื้อรังอยู่ในโรงพยาบาลหรือที่บ้านเป็นระยะเวลานานจนไม่สามารถไปเรียน ในสถานศึกษาพื้นฐานได้ตามปกติ ดังนั้น เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่อง ทางสุขภาพให้ครอบคลุมทั่วประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ จึงดำเนินงานร่วมกับโรงพยาบาลดำเนินการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กในโรงพยาบาล” ขึ้น เพื่อเป็นการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพอย่างสูงสุด เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา อย่างมี คุณภาพ ทั้งถึง ครอบครัว เสนอภาค เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย และข้อจำกัดของโรค สามารถส่งต่อ กลับไปศึกษาต่อในสถานศึกษาเดิม หรือส่งต่อเข้ารับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือส่งต่อ เข้าสู่สังคมอย่างมีความสุข

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เล็งเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กในโรงพยาบาลทั่วประเทศ ใน 77 จังหวัด 85 ศูนย์การเรียนรู้ และสนับสนุนครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 151 อัตรา เพื่อให้บริการทางการศึกษา

แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพในระหว่างพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลและที่บ้าน ให้ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง มีคุณภาพ เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย ข้อจำกัดของโรค และสอดคล้องกับการรักษาทางการแพทย์ สามารถส่งต่อกลับเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง หรือส่งต่อเข้ารับการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย หรือส่งต่อเข้าสู่สังคมอย่างมีความสุข

ผลการดำเนินงาน

(1) จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สำหรับงานประมวลผล จำนวน 1 เครื่องเครื่องละ 22,000 บาท รวมประมาณ 1,650,000 บาท 67 จังหวัด 75 ศูนย์การเรียนรู้

(2) จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อเครื่องพิมพ์แบบฉีดหมึก (Inkjet Printer) สำหรับกระดาษ A3 จำนวน 1 เครื่อง ๑ ละ 6,300 บาท รวมงบประมาณ 472,500 บาท 67 จังหวัด 75 ศูนย์การเรียนรู้

(3) จัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กในโรงพยาบาล ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการแพทย์ เนื่องจากจัดตั้งอยู่ในโรงพยาบาลสังกัดหน่วยงานอื่น จำนวน 4 จังหวัด 6 ศูนย์การเรียนรู้ ๑ ละ 25,000 บาท รวมงบประมาณทั้งสิ้น 150,000 บาท ได้แก่ ศกร. สำหรับเด็กใน รพ.ศิริราช รพ.พระมงกุฎเกล้า รพ.จุฬาลงกรณ์ กทม. /ศูนย์แพทย์ปัญญานันทภิกขุ ชลประทาน จังหวัดนนทบุรี/รพ. ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี/รพ. มหาราชนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

36) พัฒนาครูอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยสอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบันและเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้คัดเลือกสถานศึกษากลุ่มความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา (อ.กรอ.อศ.) เพื่อจัดตั้งศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management : CVM) ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครู พัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษา พัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการและการประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา นำไปสู่การส่งเสริมนักเรียนนักศึกษาให้สามารถนำความรู้ทักษะไปประกอบอาชีพและเป็นผู้ประกอบการและยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยจัดฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะครูอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะเชื่อมโยงตามมาตรฐานอาชีพ และจัดอบรมสร้างชุดการเรียนรู้ตามโมดูลวิชาชีพ ในสาขาวิชาที่เชื่อมโยงกับสถานศึกษา CVM ให้แก่ครูและบุคลากรอาชีวศึกษา จำนวน 492 คน เพื่อให้ครูฝึกในสถานประกอบการมีสมรรถนะ ทักษะและความเชี่ยวชาญทางด้านอาชีพได้เพิ่มพูนมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพครู การเขียนแผนการฝึกอาชีพและการประเมินผลการฝึกอาชีพ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะวิชาชีพให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ

2.2.2 กระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงานมีการดำเนินงานที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1) พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ใช้แรงงานที่มีบุตรในความดูแลของศูนย์เด็กเล็ก

มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของแรงงานในการเลี้ยงดูบุตร และลดความกังวลในขณะทำงาน เลี้ยงดู และพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 2 ปีครึ่ง - 6 ปี และเป็นศูนย์ต้นแบบของการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กในสถานประกอบกิจการ มีผู้ใช้แรงงานที่มีบุตรอยู่ในความดูแลของศูนย์เด็กเล็ก วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2,524 คน ส่งผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรได้เดือนละ 3,000 - 3,500 บาท นอกจากนี้ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับพัฒนาศักยภาพคนไทย สร้างความมั่นคงในชีวิต และมีครอบครัวที่อบอุ่นเข้มแข็ง โดยส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย สนับสนุน อาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ให้แก่เด็กแรกเกิด เด็กปฐมวัย และเด็กวัยเรียน จัดสวัสดิการในรูปแบบศูนย์เด็กเล็ก เพื่อเป็นต้นแบบในการรับดูแลบุตรผู้ใช้แรงงานในพื้นที่ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมและมีแรงงานจำนวนมาก จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มุ่งเน้นแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของพ่อแม่ ซึ่งสวัสดิการประเภทนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงานและครอบครัวอย่างแท้จริง ซึ่งจะได้นำไปขยายผลกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการที่มีความพร้อมจัดทำศูนย์เด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น

โดยดำเนินการภายใต้ 2 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็ก วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ มีกิจกรรมหลัก คือ ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิตบุตรของผู้ใช้แรงงาน ไม่น้อยกว่า 2,000 คน ปี 2566 จำนวน 2,076 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แบ่งเป็นระดับชั้นเตรียมอนุบาล 1 - 3 รวมทั้งหมด 29 ห้องเรียน ซึ่งการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยได้ดำเนินการมาตรฐานอย่างครบถ้วน และทำให้ผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ครอบครัวละ 5,000 บาทต่อเดือน (2) โครงการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานและครอบครัว มีกิจกรรมหลัก คือ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน ไม่น้อยกว่า 3,000 คน โดยปี 2566 จัดกิจกรรมย่อยในการส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานหญิงในสถานประกอบกิจการใน 15 แห่ง จำนวน 3,062 คิดเป็นร้อยละ 100

2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้านแรงงานระดับพื้นที่

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้านแรงงานระดับพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาชนวัยแรงงานที่ได้รับบริการด้านแรงงานผ่านอาสาสมัครแรงงานและบัณฑิตแรงงาน จำนวน 299,525 คน

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนวัยแรงงานที่ได้รับบริการ จำนวน 299,525 คน โดยดำเนินการขับเคลื่อนผ่าน 2 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมหลัก 1 จ้างบัณฑิตแรงงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้านแรงงานในพื้นที่ จำนวน 45,600 คน กิจกรรมหลัก 2 ค่าตอบแทนอาสาสมัครแรงงานเพื่อประสานการให้บริการด้านแรงงานแก่ประชาชนในพื้นที่/ชุมชน จำนวน 253,925 คน

นอกจากนี้การดำเนินงานที่สำคัญภายใต้ภารกิจของของอาสาสมัครแรงงาน และบัณฑิตแรงงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คือ การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ภายใต้ “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับกระทรวงแรงงาน เรื่อง การประสานความร่วมมือการทำงานผ่านเครือข่ายระดับพื้นที่และการร่วมมือด้านวิชาการ” เพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานร่วมกัน โดยอาสาสมัครแรงงานและบัณฑิตแรงงานจะช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในการร่วมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและภารกิจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่เชิงรุก และการส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการ ในการสนับสนุนข้อมูลการสำรวจด้านแรงงาน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากภารกิจของทั้งสองหน่วยงาน

3) โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ สาธารณภัยและวิกฤตเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือผู้ว่างงาน ผู้ถูกเลิกจ้าง รวมถึงผู้ไม่มีรายได้ ให้มีอาชีพ มีงานทำ มีรายได้ เป็นการชั่วคราว และได้รับการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อต่อยอดอาชีพเดิม และรองรับการประกอบอาชีพใหม่ในอนาคต

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนเข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งสิ้น 6,132 คน ภายใต้กรอบการดำเนินงาน ที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนศักยภาพด้วยการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในกลุ่มสาขาอาชีพต่าง ๆ รวมถึงมีรูปแบบการบูรณาการการทำงานกับเครือข่ายอาสาสมัครแรงงาน/บัณฑิตแรงงาน ซึ่งเป็นกลไกที่คอยประสานงานในระดับพื้นที่ครอบคลุม 76 จังหวัดทั่วประเทศ โดยดำเนินการภายใต้ 2 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมจ้างงานเร่งด่วน เป็นการจ้างงานให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในระยะเร่งด่วนกล่าวคือ จ้างให้ทำงานด้านสาธารณประโยชน์ เช่น ปลุกสร้างหรือซ่อมแซมสถานที่สาธารณะ (วัด/ศาลาการเปรียญ/มัสยิด/สุเหร่า/ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ศาลาประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น) สร้างหรือซ่อมแซมฝายชะลอน้ำ/แนวกันไฟฟ้า ขุดลอกคูคลองสาธารณะ และจ้างงานอื่นที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนด้านอาชีพกระทรวงแรงงานประจำจังหวัด เป็นต้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งสิ้น 1,222 คน

(2) กิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือ เป็นการพัฒนาทักษะฝีมือให้แก่กลุ่มเป้าหมายในระยะสั้น โดยการฝึกอบรมหรือฝึกอาชีพ เพื่อต่อยอดทักษะที่มีอยู่เดิม รวมถึงพัฒนาทักษะใหม่ตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งครอบคลุมหลักสูตรช่างและงานฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร ช่างจักรเย็บผ้า ช่างอุปกรณ์ไฟฟ้า ช่างเครื่องมือทางการเกษตร เครื่องสูบน้ำ ช่างก่อสร้าง การก่ออิฐฉาบปูน และศิลปะหัตถกรรม งานฝีมือ ได้แก่ การสานกระเป๋ามาจากเส้นพลาสติก การผูกผ้าและพับผ้า สำหรับงานพิธี การทำดอกไม้จันทน์ การทำกระเป๋านางด้วยมือ การทำผ้ามัดย้อม การทำดอกไม้ประดิษฐ์จากดินหอม และการทำไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งสิ้น 5,192 คน

4) โครงการฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ

โครงการฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้กับกลุ่มเปราะบาง และผู้มีรายได้น้อยเฉพาะ ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะฝีมือแรงงาน มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ พัฒนาทักษะเดิมให้สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพในตลาดแรงงาน หารายได้ด้วยช่องทางตลาดผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการทำงาน สามารถพึงพารองรับความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและรองรับสังคมสูงวัยจำนวน 15,520 คน

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนในกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการบริการ จำนวน 15,520 คน โดยดำเนินการขับเคลื่อนผ่าน 3 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) ฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพวิถีใหม่ จำนวน 11,000 คน (2) เพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) ที่ไม่ได้ศึกษาต่อ และอายุไม่เกิน 25 ปี เพื่อเข้ารับการเพิ่มทักษะด้านอาชีพ จำนวน 1,520 คน (3) พัฒนาฝีมือแรงงานสตรีเพื่อยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน (18 - 59 ปี ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป) จำนวน 3,000 คน รวม 150 รุ่น รุ่นละ 20 คน

5) โครงการเสริมสมรรถนะแรงงานด้านเทคโนโลยีรองรับการทำงานในศตวรรษที่ 21

โครงการเสริมสมรรถนะแรงงานด้านเทคโนโลยีรองรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 กลุ่มเป้าหมาย คือ แรงงานใหม่ผู้ถูกเลิกจ้าง ผู้ว่างงาน แรงงานในสถานประกอบกิจการ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะ (Upskill Reskill and New Skill) ของคนในช่วงวัยทำงานให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่สร้างโอกาสและทางเลือกในการทำงานให้มากขึ้น ช่วยในการเพิ่มสัดส่วนกำลังแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 6,080 คน

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนในกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการบริการ จำนวน 6,080 คน ดำเนินการภายใต้ 2 กิจกรรมหลัก (1) สรรหาและพัฒนาหลักสูตรด้านเทคโนโลยี และ (2) บูรณาการประสานความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย หน่วยฝึกอื่นทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด องค์กรวิชาชีพ สมาคมอาชีพ วิศวกร ในโครงการฝึกอบรมในหลักสูตรยกระดับฝีมือ ระยะเวลาฝึก 30 ชม. ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน (SDQA 2020)

6) โครงการพัฒนาศักยภาพแรงงานฝีมือขั้นสูงในเขตพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

โครงการพัฒนาศักยภาพแรงงานขั้นสูงในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาวิทยากรต้นแบบรองรับการฝึกอบรมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC รองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ให้มีความเชี่ยวชาญสามารถนำไปถ่ายทอดได้ รวมถึงยกระดับทักษะ

ฝีมือแรงงาน (type B) ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC รองรับการทำงานในอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง จำนวน 3,000 คน

ผลการดำเนินงาน

บูรณาการประสานความร่วมมือกับคณะทำงานประสานงานด้านการพัฒนาบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC- HDC) กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย หน่วยฝึกอื่นทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน สถาบันไทย – เยอรมัน สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรมจังหวัด สมาหอการค้าจังหวัด องค์กรวิชาชีพ สมาคมอาชีพ วิเคราะห์แนวโน้มความต้องการกำลังแรงงานในสถานประกอบกิจการกลุ่มอุตสาหกรรมและภาคบริการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิทยากรต้นแบบและแรงงานรองรับการฝึกอบรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC ในอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ประกอบไปด้วย (1) วิทยากรจำนวน 200 คน (แรงงานระดับหัวหน้างาน หรือผู้ทำหน้าที่สอนงานในสถานประกอบกิจการ และมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับ 12 อุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง และวิทยากรต้นแบบที่ฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีขั้นสูง รองรับการฝึกอบรมในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC ในอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง) (2) แรงงานที่ต้องการฝึกอบรมระยะสั้น ทักษะฝีมือแรงงาน (type B) จำนวน 2,800 คน

2.2.3 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีการดำเนินงานที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1) ระบบคลังหน่วยกิตแห่งชาติ (National Credit Bank System : NCBS) เก็บออมทุกหลักสูตร รองรับการพัฒนากำลังคนทุกช่วงวัย

“ธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ” (National Credit Bank) เป็นอีกหนึ่งผลงานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปอุดมศึกษา เพื่อรองรับการพัฒนากำลังคนตลอดทุกช่วงวัย (Lifelong Learning) โดยเฉพาะในวัยทำงานและวัยเกษียณ สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงได้พัฒนาและเรียนรู้ทักษะใหม่ที่จำเป็นในโลกยุคปัจจุบัน เพื่อเอาไปต่อยอดในการทำงาน พัฒนาตนเองตลอดจนสามารถสะสมไว้เพื่อการศึกษาต่อ ในระดับต่าง ๆ ได้ โดยธนาคารหน่วยกิตแห่งชาตินี้จะทำหน้าที่ในการรับฝากหน่วยกิตของผู้เรียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย แต่เป็นใครก็ได้ที่เมื่อไปเรียนในหลักสูตรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น หลักสูตรประกาศนียบัตร หลักสูตร Non Degree หรือหลักสูตรการฝึกอบรมทั่วไป ก็จะสามารถนำหน่วยกิตมาเก็บสะสมไว้ได้ในธนาคารกลางแห่งนี้ ซึ่งการฝากและสะสมหน่วยกิตนี้จะเป็นไปตามเงื่อนไขของแต่ละมหาวิทยาลัย หรือสถาบันฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยเมื่อสะสมหน่วยกิตได้ถึงระดับหนึ่งจะสามารถ ได้รับใบประกาศนียบัตรความเชี่ยวชาญ หรือปริญญาบัตร เพื่อแสดงถึงการเป็นผู้มีความรู้และทักษะ ในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและการทำธุรกิจต่อไป

ผลการดำเนินงาน

(1) คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาได้ออกประกาศ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานคลัง หน่วยกิตในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอน หน่วยกิตและผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 เพื่อกำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวง อว. (สป.อว.) ทำหน้าที่หน่วยงานกลางและได้ปรับแก้หลักเกณฑ์หลายประการที่ยังเป็นอุปสรรค ให้เอื้อต่อการดำเนินงานยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาและผู้เรียนเข้าร่วมระบบธนาคารหน่วยกิตมากขึ้น

(2) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พัฒนาระบบคลัง หน่วยกิตแห่งชาติ (National Credit Bank System) รูปแบบของหน่วยงานกลางและกลไกการขับเคลื่อน ระบบธนาคารหน่วยกิตของประเทศไทย สร้างระบบทะเบียนสะสมที่เชื่อมโยงคลังหน่วยกิตของทุกสถาบัน ที่ผู้ใช้สามารถเข้าใช้ได้โดยไม่มีข้อจำกัด รวมทั้งมีแผนนำร่องการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2566 ซึ่งปัจจุบัน มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่ดำเนินงานระบบธนาคารหน่วยกิต ในลักษณะการจัดหลักสูตร หรือโครงการ ทั้งใน ลักษณะ Pre-Degree สำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการสะสมหน่วยกิตของนักศึกษา ในสถาบัน

(3) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมร่วมกับกระทรวง แรงงาน ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการศึกษา การพัฒนาฝีมือแรงงาน เทียบโอน และสะสม หน่วยกิตในระบบธนาคารหน่วยกิต มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งในสังคม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างภาคีเครือข่ายด้านการพัฒนาฝีมือ แรงงานเพื่อยกระดับศักยภาพของกำลังแรงงานและสถานประกอบการ มีการจัดการเรียนการสอนและเข้าร่วม โครงการการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระบบธนาคารหน่วยกิตของมหาวิทยาลัย รวมถึงเป็นการขับเคลื่อนนโยบาย รัฐบาลให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเต็ม ศักยภาพ ระหว่างกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นการ บูรณาการร่วมกันระหว่างภาคการทำงานและภาคการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการดำเนินงาน ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ที่สร้างความเชื่อมโยงและปรับเข้าหากันอย่างเข้มแข็ง เพื่อสร้างประโยชน์ต่อ ประเทศชาติต่อไป ซึ่งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีนโยบายในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของบุคลากร ในประเทศ พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ ทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) มาใช้เป็นเครื่องมือ สนับสนุนและเชื่อมโยงการเรียนรู้ในระบบ การเรียนรู้นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ดังนั้น การเรียนรู้ ตลอดชีวิตจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนในสังคม เน้นประสบการณ์สำหรับคนทุกช่วงวัยให้สามารถ เข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงและเทียบโอนสมรรถนะสูงอย่างมีคุณภาพ และไร้รอยต่อ

2) โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย เพื่อจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด เสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต “Thai-MOOC”

ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีพัฒนาก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทุกวินาที เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ความรู้ภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพออีกต่อไป ทัวโลกจึงหันมาให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม สำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU) จึงได้ ดำเนินโครงการ Thai MOOC (Thailand Massive Open Online Course) หรือการศึกษาแบบเปิด เพื่อมุ่ง ขยายโอกาสทางการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) ให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทุกระดับ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยได้เปิดให้บริการอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันเข้าสู่ ปีที่ 6 การันตีด้วยจำนวนยอดผู้เรียน จำนวน 1,628,356 คน เป็นการให้บริการการเรียนออนไลน์บนระบบ Thai MOOC Platform ผ่านทางเว็บไซต์ <https://thaimooc.org> ของประเทศไทย รวมทั้งมีระบบฐานข้อมูล ผู้เรียน ประวัติการเรียนและหน่วยกิตสะสม (Credit Bank and credit transfer) พร้อมระบบการถ่ายโอน หน่วยกิต และรองรับตามความต้องการของผู้เรียน รองรับการ Upskill และ Reskill ให้กับผู้เรียนได้เพิ่ม ทักษะความรู้ในการทำงาน และพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีความพร้อมไปสู่ศตวรรษใหม่แห่งการเปลี่ยนแปลง โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา ซึ่งมีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จำนวนกว่า 120 แห่ง ในการพัฒนารายวิชาออนไลน์เพื่อให้บริการบน Thai MOOC

โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด (Thai-MOOC) ระยะที่ 5 ได้รับรางวัล “โครงการสร้างนวัตกรรมการปฏิรูปประเทศ” ตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลกระทบต่อการปฏิรูปประเทศของโครงการ ด้านศักยภาพการบริหารจัดการโครงการ นวัตกรรมการปฏิรูปประเทศ และด้านความเป็นนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีในงาน “จุดประกายโครงการ ภาครัฐด้วยนวัตกรรม” อีกทั้ง ได้มีการออกพื้นที่เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนฟรี (ไม่มีค่าใช้จ่าย) โดยให้ผู้เข้าเรียนเข้าเรียนออนไลน์ผ่านระบบเว็บไซต์ <https://thaimooc.org/> ในการออก พื้นที่ดังกล่าว มีทั้งสถาบันการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นที่ให้ความสนใจจากนักเรียน และอาจารย์ผู้สอนอย่างมาก

3) มาตรการ Thailand Plus Package กลไกสนับสนุนการยกระดับแรงงาน ทักษะสูง สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรม

ประเทศไทยประสบกับสภาวะแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ ทั้งความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงปัญหาผลิตภาพ การผลิต ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในประเทศ การเตรียมพร้อมเป็นฐานรองรับการย้ายฐาน การผลิตของนักลงทุนต่างชาติที่จะมาลงทุนในประเทศไทย และการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการพัฒนาทักษะ แรงงานอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่สำคัญ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) และสำนักงานสภานโยบาย การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) จึงได้กำหนดหลักสูตร และสาขาการศึกษา

เป้าหมาย รวมถึงจัดทำกลไกการพัฒนาบุคลากรทักษะสูงร่วมกับภาคเอกชน และดำเนินการพิจารณารับรองประกาศหลักสูตร และสาขาการศึกษาเป้าหมาย ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะของบุคลากร และสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานบุคลากรตำแหน่งงานทักษะสูงในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรม รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ โดยได้จัดให้มีแพลตฟอร์มเพื่อช่วยให้นักศึกษาหรือคนทำงาน มีโอกาสและความเท่าเทียมกันในการพัฒนาทางอาชีพ ซึ่งแพลตฟอร์มพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง เป็นแพลตฟอร์มขนาดใหญ่ ทำหน้าที่ช่วยส่งเสริมการปรับทักษะ ยกระดับทักษะ (Upskill/Reskill) และจับคู่กำลังคนไปสู่การทำงานและการประกอบอาชีพ คือ แพลตฟอร์ม STEMPlus (<https://stemplus.or.th/>) ที่มีบริการสำคัญให้ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมายและมีการจ้างงานในตำแหน่งที่สอดคล้องกับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้ทักษะสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์ (สะเต็ม) ที่ได้จ้างพนักงานใหม่

ปัจจุบันมีหลักสูตรที่ผ่านการอนุมัติ ตามมาตรการ Thailand Plus Package ไปแล้วกว่า 400 หลักสูตร มีผู้ผ่านการอบรมมากกว่า 15,000 คน และในจำนวนนั้น มีคนที่สามารถจับคู่ให้เข้าทำงานได้กว่า 700 คน ทำให้ทุกคนที่เข้ามาพัฒนาศักยภาพ มีโอกาสเข้าไปสู่อาชีพได้อย่างทั่วถึง ซึ่งอาชีพที่สำคัญติดอันดับ 1 ใน 10 เป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะการทำงานและความรู้ค่อนข้างสูง เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ฯลฯ ที่จะสามารถเข้าไปทำงานในองค์กรใหญ่ หรือบางคนมีความสามารถพัฒนาเป็นแพลตฟอร์ม และผันตัวเป็นผู้ประกอบการสตาร์ทอัพด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเกษตรอัจฉริยะ ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การทำเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีการอบรมเพื่อให้นำไปประกอบอาชีพอิสระได้ด้วย

4) EECi พลิกโฉมประเทศไทย ศูนย์กลางนวัตกรรมภูมิภาค

การจะพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวและตอบสนอง ต่อบริบทโลกที่เปลี่ยนไปได้นั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาอุตสาหกรรมหลักของประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมขั้นสูงที่เน้นใช้เทคโนโลยี อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีที่มีในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในขั้นตอนการวิจัย พัฒนา ระดับห้องปฏิบัติการและเทคโนโลยีที่มีในต่างประเทศก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้ทันที จำเป็นต้องเอามาปรับแปลงเทคโนโลยีขั้นสูง (Technology Localization) ให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมและตลาดในประเทศและภูมิภาคก่อน ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่มาของการพัฒนา “เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” (Eastern Economic Corridor of Innovation) หรืออีอีซีไอ (EECi) ให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรม เพื่อรองรับการขยายผลงานวิจัย การทดสอบการสาธิตเทคโนโลยี การประเมินความเป็นไปได้ทั้งในเชิงเทคโนโลยีและเชิงเศรษฐศาสตร์ รวมถึงการปรับแปลงเทคโนโลยีขั้นสูงจากต่างประเทศมาสู่การใช้ประโยชน์จริงใน 6 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ นวัตกรรมเกษตรไบโอรีไฟเนอรี แบตเตอรี่ ประสิทธิภาพสูงและการขนส่งสมัยใหม่ ระบบอัตโนมัติหุ่นยนต์และอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ เทคโนโลยีการบินและอากาศยานไร้คนขับ และเครื่องมือแพทย์บนพื้นที่กว่า 3,454 ไร่ ในวังจันทร์วัลเลย์ จังหวัดระยอง โดยมีเป้าหมายให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรในทุกภาคส่วน

5) โครงการจัดทำแพลตฟอร์มการใช้ประโยชน์กำลังคนที่มีศักยภาพสูงของประเทศ (Talent Utilization Platform for National Talent Pool)

โครงการจัดทำแพลตฟอร์มการใช้ประโยชน์กำลังคนที่มีศักยภาพสูงของประเทศ (Talent Utilization Platform for National Talent Pool) มีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการออกแบบ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนากำลังคน ต่อยอดการดำเนินงานของแพลตฟอร์มฯ ทำให้เกิดการขยายผลการใช้ประโยชน์กำลังคนที่มีศักยภาพสูงของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงาน

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลผู้มีศักยภาพสูง (Talent Pool) ใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย และ 5 งานวิจัยชั้นนำ โดยรวบรวมข้อมูลนักวิจัยจากฐานข้อมูล Scopus (10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย อาทิ การแพทย์ ครบวงจร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ฯลฯ และจาก 5 งานวิจัยชั้นนำ อาทิ วัสดุขั้นสูง อวกาศ อาหารแห่งอนาคต ฯลฯ) ด้านดนตรี โดยได้หารือความร่วมมือกับสถาบันดนตรี วิทยาลัยวัฒนาและมหาวิทยาลัยศิลปากรใน 6 กลุ่มงานดนตรี ด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวง อว. และกระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลผู้มีศักยภาพสูง (Talent Analytics) โดยเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน 3 ระบบ ได้แก่ ฐานข้อมูลบรรณานุกรมนานาชาติ : Scopus ระบบข้อมูลสารสนเทศ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ : NRIIS และระบบฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : STDB ทำให้ได้ข้อมูล เช่น จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในแต่ละสังกัด แหล่งสนับสนุนทุนการศึกษา ผลงานวิจัยในห่วงโซ่อุตสาหกรรม BCG สาขางานวิจัยที่โดดเด่น และออกแบบกลไกการใช้ประโยชน์กำลังคนผู้มีศักยภาพสูง (Talent Utilization) ในประเด็นการจัดสรรทุนตามความต้องการของประเทศ ให้กับนักเรียนทุนรัฐบาลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของกระทรวง อว. และการส่งเสริมบุคลากร วทน. เคลื่อนย้ายไปปฏิบัติงานด้านการวิจัยของภาคเอกชนในระดับอาเซียน (ASEAN Talent Mobility : ATM) โดยในปี พ.ศ. 2566 อยู่ในขั้นตอนของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และพร้อมที่จะขับเคลื่อนสู่การดำเนินงานในปี พ.ศ. 2567 ที่จะร่วมกันวิจัยและพัฒนาในเรื่องการแก้ไขปัญหาภูมิอากาศ อาทิ PM2.5 และการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น

6) โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่

โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงสำหรับอุตสาหกรรม New Growth Engine ตามนโยบาย Thailand 4.0 และการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานสัดส่วนของวิชาการและวิชาชีพอย่างลงตัว สร้างโอกาสนักศึกษาได้เรียนรู้การปฏิบัติงานจริงที่ตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน พร้อมเพิ่มอาชีพให้คนวัยทำงาน เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) โดยการผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S-Curve) 2 รูปแบบ

ในรูปแบบที่ 1 คือ First S-Curve เป็นการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยผลิต แต่กลุ่มอุตสาหกรรมปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทย เติบโตได้อย่างก้าวกระโดด จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในรูปแบบที่ 2 คือ New S-Curve ซึ่งเป็นรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและเทคโนโลยี ในอุตสาหกรรมอนาคตเหล่านี้ให้เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ของประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Workforce) สร้างคน สร้างงาน สร้างความเข้มแข็งจากภายใน บุคลากรในวิชาชีพด้านดิจิทัลให้มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอ โดยมีระดับการศึกษา 2 แบบ คือ (1) ปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (Degree) (2) ประกาศนียบัตร (Non-Degree) โดยที่ระยะเวลาให้เป็นไปตามหลักสูตรหรือรูปแบบการจัดการศึกษาโดยมีการบูรณาการศาสตร์หลากหลายศาสตร์และหรือสาขาวิชา (Multidisciplinary) เพื่อสามารถสร้างทักษะสูง สมรรถนะเร่งด่วนใหม่ แก่บัณฑิตและหรือกำลังคนภาคการผลิต ให้มีความสามารถและศักยภาพตอบโจทย์ภาครัฐ ประชาสังคม ชุมชน และมี 9 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในปัจจุบันดังต่อไปนี้

อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมเกษตรสมัยใหม่และเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยหลักสูตรใหม่เหล่านี้จะผลิตนักศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามความต้องการของกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมถึง STEM Skills Innovative Skills Digital Skills มีทักษะสังคมและชีวิต (Social and Life Balance) ที่เป็นสากล มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตอบโจทย์ตามนโยบาย Thailand 4.0 และการปฏิรูปการอุดมศึกษาไทย จำนวน 9,775 คน

ผลการดำเนินงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานของหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non-Degree) มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการฯ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2566 โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ (สป.อว.) ได้จัดการประชุมติดตามผลการดำเนินงานของหลักสูตรประกาศนียบัตร (Non-Degree) ที่เข้าร่วมโครงการฯ ครั้งที่ 1/2567 โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจในการออกแบบและจัดทำหลักสูตร ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้จัดส่งผลการดำเนินงานหลักสูตรเพื่อเข้าร่วมการพิจารณา โดยมีการแบ่งกลุ่มย่อยตามกลุ่มอุตสาหกรรม/กลุ่มการพัฒนาากำลังคน มีการนำเสนอทั้งในรูปแบบ Online และ Onsite เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะของคณะกรรมการในการนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ก่อนการดำเนินงานในรุ่นต่อไป ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนให้ตอบโจทย์ความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการดำเนินงานที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1) การจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เป็นนโยบายสำคัญระดับชาติ ตามแผนบูรณาการการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต เป็นการสร้างระบบการคุ้มครองทางสังคม โดยการจัดสวัสดิการอุดหนุนให้แก่เด็กแรกเกิดในครัวเรือนยากจนหรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจน (เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี ที่อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาท ต่อคน ต่อปี) เป็นมาตรการให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนำเด็กเข้าสู่ระบบบริการของรัฐ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแล มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีผู้ที่ได้รับสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2,691,132 คน

2) การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย

โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย เป็นการดูแล พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นการสร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพของประเทศ พร้อมทั้งติดตามผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กปฐมวัย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กปฐมวัย จำนวน 460 คน ที่เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน ด้านเด็กปฐมวัย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ และสามารถใช้แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามช่วงวัยได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้น เด็กปฐมวัยที่เข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนได้รับการส่งเสริมความรู้ให้มีพัฒนาการสมวัย จำนวน 4,874 คน

3) การเปิดสถานรับเลี้ยงเด็ก Day Care Night Care

การเปิดสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครองที่ต้องประกอบอาชีพ ทั้งในเวลากลางวันและกลางคืนที่ไม่มีเวลาในการดูแลเด็ก และไม่สามารถหาสถานที่เลี้ยงดูเด็กได้ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

- (1) สถานรับเลี้ยงเด็กเหือนอุ้นใจ ณ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่
- (2) สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเปี่ยมสุข ภายในบริเวณโครงการบ้านเอื้ออาทรเนินพลับหวาน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
- (3) สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเพิ่มสุข ณ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก
- (4) บ้านเด็กฮอลแลนด์ ณ มูลนิธิพิทักษ์เด็กภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต มีเป้าหมายเพื่อให้ วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเรือน มีความกล้าหาญทางจริยธรรมมีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิต

4) การขับเคลื่อนระบบช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เครือข่ายคุ้มครองเด็กระดับตำบลดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ มาตรฐาน รูปแบบและแนวทางในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งมีการขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็กระดับตำบล และเครือข่ายคุ้มครองเด็กระดับตำบล ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และมีศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กระดับตำบลทั่วประเทศ ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด

5) เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

เด็กในครอบครัวยากจน/เด็กในครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม ได้รับการช่วยเหลือในรูปแบบการจ่ายเงินอุดหนุน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นแก่กลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการประชุมพิจารณาจากคณะกรรมการ One Home หรืออยู่ในดุลพินิจของนักสังคมสงเคราะห์ที่ลงสำรวจพื้นที่ จำนวน 48,388 ราย เป็นเงิน 11,084,000 บาท

6) การช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก

มีเด็ก จำนวน 25 ครอบครัว และอยู่ในวัยเรียน จำนวน 33 ราย และก่อนวัยเรียน จำนวน 7 ราย มีการดำเนินการ ดังนี้

(1) ประสานขอความช่วยเหลือ สถานศึกษาเอกชนให้ยกเว้นค่าบำรุงการศึกษา จนจบหลักสูตรของสถานศึกษาเอกชน จำนวน 2 ราย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2566 เป็นต้นไป

(2) ส่งเข้ารับการศึกษาศึกษาและพัฒนาศักยภาพในสถาบันเพาะกล้าคุณธรรม จังหวัดกาญจนบุรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 ราย

(3) ประสานขอรับการสนับสนุนทุนการศึกษามูลนิธิราชประชานุเคราะห์ จำนวน 33 ราย

(4) สนับสนุนสื่อเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน คู่มือใจจ๋า จากมูลนิธิไทยพีบีเอส จำนวน 200 ชุด โดยมอบให้เด็กในครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 7 ครอบครัว และส่งมอบให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ตำบลอุทัยสวรรค์ ตำบลกุดแห่ และตำบลด่านช้าง จำนวน 193 ชุด

(5) จัดหาทุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับปริญญาตรี โดยประสานขอสนับสนุนทุนการศึกษาจากภาคเอกชน จำนวน 1 ราย

7) สร้างงานสร้างอาชีพเด็กและเยาวชนปัญญาวิวัฒน์

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (สถานรองรับ) ให้ได้รับโอกาสในด้านการศึกษา และฝึกอาชีพ พัฒนาต่อยอดจนถึงการประกอบอาชีพในอนาคตจนสามารถดำรงชีวิตในสังคมเป็นพลเมืองที่ดี โดยมีเยาวชนผ่านการคัดเลือกในระดับปวช. และ ปวส. จำนวน 25 คน

8) โครงการส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาอาชีพคนพิการ

คนพิการจำนวน 6,381 คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมอาชีพทำให้มีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น

**9) กิจกรรมสร้างอาชีพและรายได้ราษฎรบนพื้นที่สูง ศูนย์พัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูง
ชนเผ่าม้ง จังหวัดพิษณุโลก**

ส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้กับราษฎรบนพื้นที่สูง ชนเผ่าม้ง จังหวัดพิษณุโลก
จำนวน 15 คน

10) โครงการอบรมหลักสูตร Sustainability Expo 2022 (SX 2022)

เครือข่ายผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่ จำนวน 100 คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพ
ตามหลักสูตรผู้นำพลเมืองดี (Active Citizen Leadership: ACL) เพื่อสร้างสรรค์สังคม

2.2.5 กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทย มีการดำเนินงานที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยดำเนินโครงการ/กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

**1) พิธีลงนามประกาศเจตนารมณ์เพื่อประเทศไทยที่ยั่งยืน โดยผู้ว่าราชการจังหวัด
ทุกจังหวัด**

กระทรวงมหาดไทยร่วมกับสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย จัดพิธีลงนามประกาศ
เจตนารมณ์เพื่อประเทศไทยที่ยั่งยืน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (Statement of Commitment
to Sustainable Thailand by the Governors of the Provinces of Thailand) เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2565
ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร โดยพิธีดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อแสดงเจตนารมณ์ของกระทรวงมหาดไทย
ที่มุ่งมั่นขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals: SDGs) และพร้อมให้การสนับสนุนความร่วมมือกับทีมงานสหประชาชาติ
ประจำประเทศไทย (The United Nations Country Team: UNCT) รวมถึงพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริม
ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติต่าง ๆ ในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกลไก
การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ด้วยแนวคิดและเจตจำนง “76 จังหวัด 76 คำมั่นสัญญา เพื่อการพัฒนา
เพื่อความเท่าเทียม เพื่อความยั่งยืน เพื่อคนไทยกว่า 69 ล้านคน ร่วมกับสหประชาชาติ” และแนวคิด
“โลกนี้เพื่อเรา”

**2) การขับเคลื่อนการดำเนินงานขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.)**

ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย
อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหา
ความยากจนและความเดือดร้อนในทุกมิติของประชาชนในทุกพื้นที่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ
เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อร่วมแก้ไขปัญหา
ของประชาชนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง มุ่งเน้นการแก้ปัญหาคความยากจนแบบพุ่งเป้าแต่ละครัวเรือน
ดำเนินงานตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติในพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการ
พัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) และ Thai QM เป็นฐานข้อมูลในการขับเคลื่อน

3) จัดงานแสดงนิทรรศการนานาชาติ “การขับเคลื่อนเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน กระทบมหาดไทย” ในงาน Sustainability Expo 2022 (SX 2022)

กระทรวงมหาดไทยร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดแสดงนิทรรศการนานาชาติ Sustainability Expo 2022 (SX 2022) ระหว่างวันที่ 26 กันยายน – 2 ตุลาคม 2565 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โดยกระทรวงมหาดไทยได้นำเนื้อหาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้ง 17 ข้อ ขององค์การสหประชาชาติ มาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนภารกิจ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนรายครัวเรือนในทุกมิติ สร้างกระบวนการรวมกลุ่มที่มุ่งสู่ความมั่นคงและยั่งยืนในระดับชุมชน ต่อยอดสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยยุทธศาสตร์การของกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ภายใต้แนวคิด “การขับเคลื่อนเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน กระทบมหาดไทย” ดังนี้

(1) จัดแสดงนิทรรศการผลการดำเนินงาน/โครงการสำคัญ ผ่านระบบ MOI War Room โดยนำเสนอผลการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมายที่โดดเด่น หรือ Best Practice ที่ทุกกรม รัฐวิสาหกิจ และทุกจังหวัดร่วมดำเนินการ เช่น ผ้าไทยใส่ให้สนุก ปลุกพืชปลูกผัก โคก หนอง นา งานสาธิตสงเคราะห์ “บวร” งานแก้จนในทุกพื้นที่ ถึงขยะเปียกลดโลกร้อน สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา อำเภอนำร่องบำบัดทุกข์ บำรุงสุข คลองสวยน้ำใส งานแก้ไขปัญหายาเสพติด งาน OTOP งานจิตอาสาต่าง ๆ เป็นต้น ในรูปแบบระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์จำนวน 5,075 โครงการ/กิจกรรม

(2) กิจกรรม Live Action โดยถ่ายทอดสดการปฏิบัติจากพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ (1) ชุมชน SDGs (2) โคก หนอง นา (3) ผ้าไทยใส่ให้สนุก (4) OTOP นวัตกรรม (5) งานสาธิตสงเคราะห์ “บวร” (6) การจัดการขยะและถังขยะเปียกลดโลกร้อน (7) คลองสวยน้ำใส (8) อำเภอนำร่อง 4 ภูมิภาค (9) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบศูนย์บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ (10) สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา และ (11) จัดที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุกเพื่อจัดความยากจน รวมจำนวนทั้งสิ้น 65 โครงการ/กิจกรรม

(3) กิจกรรมฝึกปฏิบัติ ภายใต้หัวข้อ “พึ่งตน เพื่อโลก เพื่อเรา” ประกอบด้วย (1) กิจกรรมฝึกปฏิบัติทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนสำหรับคนเมือง เพื่อช่วยลดปริมาณขยะที่ต้นทาง และ (2) กิจกรรมฝึกปฏิบัติปลูกผักตักชวญ เป็นการปลูกพืชแบบกลับหัว ช่วยประหยัดพื้นที่ในการเพาะปลูก เหมาะสำหรับผู้อยู่อาศัยในเขตเมืองหรือผู้ที่มีพื้นที่จำกัด

(4) มหาดไทยปันสุข โดยนำผลผลิตเกษตรอินทรีย์ สินค้าจากชุมชน จากภาคีเครือข่าย ปันบุญ ปันน้ำใจ มาร่วมแบ่งปันแจกจ่ายให้แก่ผู้เข้าร่วมงาน เช่น ข้าวหอมมะลินิพันธ์ ผัก ผลไม้ เป็นต้น โดยผู้ร่วมงานสามารถร่วมบริจาคเงิน ซึ่งรายได้ทั้งหมดสมทบทุนโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย เพื่อถวายแด่พระราชกุศลในวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ส่วนที่ 3

ความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4)

เป้าหมายหลักที่ 4 “สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

3.1 สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4)

3.1.1 บริบททางสังคม (ภาวะสังคมไทย ปี 2565 – 2566)

จากข้อมูลภาวะสังคมไทย ปี 2565 ในช่วงไตรมาสสี่และภาพรวม และปี 2566 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปความเคลื่อนไหวทางสังคม และสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

1) ความเคลื่อนไหวทางสังคม

1.1) ด้านแรงงาน

ภาพรวมไตรมาสสอง การจ้างงานขยายตัวต่อเนื่อง โดยมีผู้มีงานทำ 39.7 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 1.7 จากการขยายตัวของการจ้างงานสาขานอกภาคเกษตรกรรมที่ร้อยละ 2.5 โดยสาขาโรงแรมและภัตตาคารยังขยายตัวได้ดีต่อเนื่องที่ร้อยละ 11.7 จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศและการเข้ามาอย่างต่อเนื่องของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงไตรมาสสองมีจำนวนกว่า 6.4 ล้านคน เช่นเดียวกับสาขาก่อสร้างที่มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 6.0 ทั้งนี้ ในภาพรวมไตรมาสสาม การจ้างงานขยายตัวต่อเนื่อง โดยมีผู้มีงานทำจำนวนทั้งสิ้น 40.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 1.3 ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของการจ้างงานทั้งในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม โดยภาคเกษตรกรรมขยายตัวที่ร้อยละ 2.0 สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรในช่วงไตรมาสสามที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 0.74 ส่วนการจ้างงานในสาขานอกภาคเกษตรกรรมขยายตัว ร้อยละ 1.0 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศและการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนเกือบ 2 เท่า ส่งผลให้สาขาโรงแรมและภัตตาคารมีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 8.3 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน

การว่างงานปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนมีการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยผู้ว่างงานไตรมาสสาม ปี 2566 มีจำนวน 4.01 แสนคน คิดเป็นอัตราว่างงานเพียงร้อยละ 0.99 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2565 ที่อยู่ที่ร้อยละ 1.23 โดยผู้ว่างงานลดลงทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยทำงานมาก่อนที่ร้อยละ 23.0 และ 14.1 ตามลำดับ นอกจากนี้ หากพิจารณาอัตราการว่างงานเป็นรายอายุ พบว่าแม้ว่าในกลุ่มอายุน้อยจะมีจำนวนผู้ว่างงานลดลง แต่ยังคงมีอัตราการว่างงานสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น โดยกลุ่มอายุ 15 – 19 ปี และ 20 - 24 ปี มีอัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 5.79 และ 5.88 ตามลำดับ ขณะที่วัยแรงงานกลุ่มอื่นเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.73 ทั้งนี้ ผู้ว่างงานระยะยาวลดลงกว่าร้อยละ 32.8 นอกจากนี้ อัตราการว่างงานในระบบอยู่ที่ร้อยละ 1.93 ลดลง จากร้อยละ 1.99 ของช่วงเดียวกันของปีก่อน

สถานการณ์แรงงานไตรมาสสี่ ปี 2566 ขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการจ้างงานเพิ่มขึ้น ทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม ภาพรวมการจ้างงานขยายตัวในทุกสาขา แต่สาขาการผลิตบางส่วนได้รับผลกระทบจากการหดตัวของส่งออก อีกทั้งยังต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม การขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะ ปวช. และ ปวส. และการพัฒนาทักษะด้าน AI ของแรงงานดังนี้

ไตรมาสสี่ ปี 2566 ภาพรวมการจ้างงานปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง โดยผู้มีงานทำมีจำนวนทั้งสิ้น 40.3 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 1.7 จากการเพิ่มขึ้นของการจ้างงานทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม การว่างงานมีแนวโน้มดีขึ้น โดยผู้ว่างงานไตรมาสสี่ ปี 2566 มีจำนวน 3.3 แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 0.81 ลดลงจากไตรมาสสี่ ปี 2565 ที่อยู่ที่ร้อยละ 1.15 โดยลดลงทั้งผู้ว่างงานที่เคยและไม่เคยทำงานมาก่อนที่ร้อยละ 31.1 และ 26.5 ตามลำดับ อีกทั้งยังลดลงทุกระดับการศึกษา อย่างไรก็ตาม กลุ่มอายุน้อยยังเป็นกลุ่มที่มีอัตราการว่างงานสูงที่สุด

ประเด็นด้านแรงงานที่ควรให้ความสำคัญในระยะต่อไป

(1) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยเฉพาะในระดับ ปวช. และ ปวส.

จากสถิติความต้องการแรงงาน ของกรมการจัดหางาน พบว่า ตำแหน่งงานว่างในไตรมาสสี่ ปี 2566 อยู่ที่ 1.79 แสนตำแหน่ง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 19.2 แต่มีผู้สมัครงานเพียง 9,358 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่าง ที่ร้อยละ 0.14 หรือตำแหน่งงาน 100 ตำแหน่ง มีผู้สมัครเพียง 14 คน โดยสัดส่วนดังกล่าวลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ช่วง COVID-19 สะท้อนให้เห็นถึงภาวะการขาดแคลนแรงงานที่รุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. ซึ่งจากสถิติความต้องการแรงงานรายจังหวัดในเดือนธันวาคม 2566 พบผู้สมัครงานต่ำกว่าตำแหน่งงานว่างถึง 6.8 และ 7.1 เท่า ตามลำดับ

(2) การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับการใช้ AI

โดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) คาดการณ์ว่า ภายในปี 2569 องค์กรมากกว่าร้อยละ 80 จะมีการนำ AI มาปรับใช้ ขณะเดียวกัน ผลสำรวจ AI Readiness Index ที่จัดทำโดย Cisco พบว่า มีเพียง 1 ใน 5 (ร้อยละ 20) ขององค์กรในประเทศไทย ที่มีการเตรียมพร้อมอย่างเต็มที่ในการปรับใช้และใช้ประโยชน์จาก AI ซึ่งหนึ่งในช่องว่างที่สำคัญ คือ ด้านบุคลากร ที่ยังไม่เปิดรับการใช้ AI เท่าที่ควร และยังมีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้าน AI ผลสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ที่พบว่า บุคลากรเป็นด้านที่มีความพร้อมน้อยที่สุดเป็นอันดับสองรองจากด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีสาเหตุจากการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะด้าน อาทิ Machine Learning Software Development และ Data Scientists รวมถึงกลุ่มผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้าน AI มีอัตราการย้ายงานสูง ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการขาดแคลนและทำให้มีการแย่งแรงงาน จึงควรส่งเสริมให้เกิดการ upskill / reskill ด้าน AI ให้แก่แรงงานในตลาด เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่มากขึ้น รวมถึงควรมีการสนับสนุนการผลิตแรงงานรุ่นใหม่ให้มีทักษะด้าน AI และทักษะที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับทิศทางการเติบโตของภาคธุรกิจในอนาคต

1.2) ด้านสุขภาพและการเจ็บป่วย

ไตรมาสสาม ปี 2566 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้น จากช่วงเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 99.9 หรือเพิ่มจาก 200,626 ราย เป็น 401,003 ราย โดยมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ และโรคไข้เลือดออก ทั้งนี้ ผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ มีจำนวนสูงสุด 211,103 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนถึง 7 เท่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็ก และวัยเรียนอายุ 5 – 14 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 15 – 24 ปี โดยพบการระบาดเป็นกลุ่มในสถานที่ที่คนอยู่รวมกันจำนวนมาก ได้แก่ โรงเรียน เรือนจำ วัด และค่ายทหาร สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทยดีขึ้น จากข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check In : MHCI) พบว่า ในไตรมาสสาม ปี 2566 ผู้มีปัญหาความเครียด เสี่ยงซึมเศร้า เสี่ยงฆ่าตัวตาย และมีภาวะหมดไฟ มีสัดส่วนร้อยละ 21.48 จากผู้เข้ารับการประเมิน 1.9 แสนคน ลดลง จากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 27.92 โดยมีจำนวนผู้ที่เสี่ยงซึมเศร้าสูงสุด รองลงมา มีความเครียดสูง เสี่ยงฆ่าตัวตาย และมีภาวะหมดไฟ ตามลำดับ

ไตรมาสสี่ ปี 2566 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 170.0 หรือเพิ่มจาก 126,651 ราย เป็น 341,963 ราย โดยโรคที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ และโรคไข้เลือดออก จำนวน 202,741 ราย 76,945 ราย และ 46,548 ราย ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว พบว่า ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 483.1 หรือเพิ่มขึ้นถึง 6 เท่า เนื่องจากเป็นช่วงที่อากาศเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีการระบาดต่อเนื่องจากไตรมาสสาม โดยช่วงวัยที่ป่วยด้วยโรคนี้สูงสุด คือ กลุ่มอายุ 10 – 14 ปี โดยพื้นที่ที่พบมากที่สุด คือ ภาคกลาง รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ นอกจากนี้ โรคไข้เลือดออกมีการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นมากเช่นกัน ที่ร้อยละ 219.4 จากช่วงเดียวกันของ ปี 2565 พบผู้ป่วยมากในพื้นที่ภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 15 - 24 ปี

สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทย จากข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check In: MHCI) พบว่า ในไตรมาสสี่ ปี 2566 ผู้มีปัญหาความเครียด เสี่ยงซึมเศร้า เสี่ยงฆ่าตัวตาย และมีภาวะหมดไฟ มีสัดส่วนร้อยละ 17.4 จากผู้เข้ารับการประเมิน 1.7 แสนราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 12.9 โดยผู้ที่เสี่ยงซึมเศร้ามีจำนวนสูงสุด รองลงมา คือ มีความเครียดสูง เสี่ยงฆ่าตัวตาย และมีภาวะหมดไฟ ตามลำดับ

1.3) ด้านการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย

ไตรมาสสาม ปี 2566 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 4.7 และการบริโภคบุหรี่ยร้อยละ 0.9 เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้น ทำให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยขยายตัวตามไปด้วย ดังนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องของการรณรงค์ลดละเลิกสุราให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มวัยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังคงต้องเฝ้าระวังและติดตามบุหรี่ยไฟฟ้ารูปแบบใหม่ที่ดึงดูดเยาวชนให้เข้าถึงมากยิ่งขึ้น จากข้อมูลของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ปี 2566 พบว่า เยาวชนร้อยละ 9.1 หรือคิดเป็น 1 ใน 10 ของจำนวนประชากรเด็กและเยาวชนทั้งหมด มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ยไฟฟ้า โดยสาเหตุส่วนใหญ่ร้อยละ

92.2 มาจากการถูกชักชวนจากเพื่อน รองลงมาคือ ร้อยละ 3.2 ถูกชักชวนจากญาติ และร้อยละ 1.6 ถูกชักชวนจากคนในครอบครัว อีกทั้ง บุหรี่ไฟฟ้ายังมีการปรับเปลี่ยนใหม่เสมอ เพื่อทำการตลาดดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

ไตรมาสที่ ปี 2566 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 โดยเป็นการบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจรวมถึงการส่งเสริมการตลาดของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายใหม่ ขณะที่การบริโภคบุหรี่ยลดลงร้อยละ 0.7 สำหรับภาพรวมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ ปี 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

1.4) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

คดีอาญาในไตรมาสสอง ปี 2566 ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 17.8 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 70,297 คดี ลดลงร้อยละ 23.8 แต่ยังคงมีสัดส่วนสูงกว่าคดีอาญาประเภทอื่น ทั้งนี้ ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ การเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนใช้กัญชาแบบสูบเพื่อนันทนาการ จากผลการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สารเสพติด พบว่า ในปี 2562 – 2565 มีการใช้กัญชาแบบสูบเพื่อนันทนาการสูงขึ้นในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะการใช้กัญชาแบบสูบในเด็กและเยาวชนไทยอายุ 18 – 19 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.0 – 2.2 ในปี 2562 – 2564 เป็นร้อยละ 9.7 ในปี 2565 โดยผลกระทบจากการใช้กัญชาในกลุ่มเป้าหมาย พบว่า ร้อยละ 10 ของผู้ที่เคยใช้กัญชา มีอาการทางกาย เช่น ใจสั่น และร้อยละ 1.5 มีอาการทางจิต อาทิ หูแว่ว ทั้งนี้ อันตรายจากสาร THC ในกัญชาเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการเสียชีวิตจากการบริโภคกัญชาเกินขนาด หรือจากการกระตุ้นให้เกิดอาการที่นำไปสู่การเสียชีวิต หรือการเสพแม่เพียง 1 ครั้ง มีโอกาสเป็นโรคหัวใจที่ต้องสวนหัวใจถึง 5 เท่าเทียบกับคนไม่เสพ ในไตรมาสสาม ปี 2566 ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 13.7 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 69,325 คดี ลดลงร้อยละ 20.5 แต่ยังคงมีสัดส่วนสูงกว่าคดีอาญาประเภทอื่น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 76.9 ของคดีอาญาทั้งหมด ขณะที่คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ รับแจ้ง 4,476 คดี และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ รับแจ้ง 16,306 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.2 และ 21.7 ตามลำดับ ส่วนคดีอาญาไตรมาสที่ ปี 2566 มีการรับแจ้งจำนวน 100,996 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2565 ร้อยละ 10.5 โดยเป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 79,481 คดี ลดลงร้อยละ 16.7 ในส่วนของคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ รับแจ้ง 4,550 คดี คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์รับแจ้ง 16,965 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1 และ 25.9 ตามลำดับ

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

(1) การเฝ้าระวังกลุ่มเยาวชนเล่นการพนันออนไลน์ จากผลสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ (Gen Z) ของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน พบว่า มีผู้เล่นพนันออนไลน์ถึง 2,996,000 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้เล่นหน้าใหม่ 739,000 คน ซึ่งร้อยละ 98.7 เป็นการเล่นพนันผ่านช่องทางมือถือ ด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนรุ่นใหม่ พบว่า ร้อยละ 31.8 เล่นพนันออนไลน์ เฉลี่ยวันละ 1 ชม. และเล่นในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์มากที่สุด ร้อยละ 51.6 โดยประมาณการเงินหมุนเวียนจากการเล่นพนันออนไลน์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่อยู่ที่ 58,675 ล้านบาทต่อปี

(2) การถูกกลั่นแกล้ง (Bully) ในสถานศึกษา จากผลการสำรวจของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ในปี 2566 พบว่า เด็กและเยาวชนไทยเคยถูกกลั่นแกล้งร้อยละ 44.2 และส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนมากถึง ร้อยละ 86.9 โดยเรื่องที่ถูกกลั่นแกล้งมากที่สุด คือ การล้อเลียนหน้าตาหรือบุคลิก ร้อยละ 76.6 รองลงมา คือ การด่าทอ ตอกย้ำปมด้วยร้อยละ 63.3 และการทำร้ายร่างกายร้อยละ 55.1 ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำความรุนแรงรูปแบบหนึ่งที่มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ทำให้ไม่อยากมาโรงเรียน เครียด ซึมเศร้า และฆ่าตัวตาย เป็นต้น นอกจากนี้ จากผลการสำรวจของเด็กและเยาวชนผู้ถูกระทำยังระบุว่า ตนเคยคิดแก้แค้นคืนกว่าร้อยละ 42.86 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงที่อาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมได้ในอนาคต ดังนั้น การเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงและการให้การช่วยเหลือเยียวยาแก่นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้ง จึงเป็นประเด็นที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาและมาตรการป้องกันความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในทุกรูปแบบ อาทิ การส่งเสริมให้นักจิตวิทยา คอยให้คำปรึกษาวิธีการรับมือเมื่อถูกรังแกรายกรณี หรือการพูดคุยระหว่างนักเรียนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วมกันสังเกตบุตรหลานหากมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป ไม่ปล่อยยให้เด็กและเยาวชนเผชิญปัญหาเพียงลำพัง

1.5) ด้านความหลากหลายทางเพศ

การยอมรับและเปิดกว้างต่อความหลากหลายทางเพศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กลุ่ม LGBTQ+ ยังคงต้องเผชิญกับการกีดกันหรือการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ทั้งในด้านสังคมและด้านสิทธิที่ยังคงเป็นประเด็นท้าทายของสังคมไทย ซึ่งจำเป็นต้องเสริมสร้างการยอมรับและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคม

สำหรับประเทศไทย ปัจจุบันยังคงพบปัญหาการเลือกปฏิบัติในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงจากรายงานการศึกษาของ World bank ในปี 2561 พบว่า ร้อยละ 90.63 ของกลุ่มตัวอย่าง ประสบปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งพบได้ตั้งแต่ในระดับครอบครัว จากรายงานโครงการสหประชาชาติ (UNDP) ในปี 2562 พบว่า ร้อยละ 47.5 เคยถูกคนในครอบครัวสั่งห้ามไม่ให้แสดงออกทางเพศ อาทิ การประพาดตัว การพูดหรือการแต่งกาย ขณะที่ระดับวัยเรียนและวัยศึกษา จากรายงาน Economic Inclusion of LGBTI Groups in Thailand ของธนาคารโลก พบว่า เยาวชน LGBTQ+ ร้อยละ 8.83 เคยถูกเลือกปฏิบัติในการคัดเลือกรักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนหรือแนะนำการศึกษาต่อในบางสาขาวิชาที่สนใจ รวมทั้งมีการกดดันให้ระมัดระวังเรื่องกิริยาท่าทาง ซึ่งถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางเพศในสถานศึกษา ทั้งนี้ การเลือกปฏิบัติส่งผลกระทบต่อกลุ่ม LGBTQ+ หลายด้าน จากผลการสำรวจของคิด for คิดส์ : ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว ร่วมกับสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในปี 2565 พบว่า กลุ่มเยาวชน LGBTQ+ ที่ถูกเลือกปฏิบัติร้อยละ 50.5 มีความเครียดสูง รู้สึกโดดเดี่ยว และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ซึ่งอาจมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตในเด็กและเยาวชนภายหลังสอดคล้องกับรายงานโครงการสหประชาชาติ (UNDP) ในปี 2562 ที่พบว่า ร้อยละ 48.5 กลุ่ม LGBTQ+ วัยแรงงาน มีปัญหาทางด้านอารมณ์ เคยคิดฆ่าตัวตายจากความเครียดที่ต้องพยายามปิดบังการแสดงออกทางเพศ เพื่อหลีกเลี่ยงอคติทางเพศซ้ำ ๆ จากประสบการณ์เคยถูกปฏิเสธเข้าทำงานหรือเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งกว่าร้อยละ 21.9 ยังระบุอีกว่า สถานที่ทำงานมีนโยบายความเท่าเทียมทางเพศ แต่ยังขาดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ดังนั้น เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ระบุว่า

การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม รวมทั้งการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศจะกระทำไม่ได้ ไทยจึงต้องให้ความสำคัญต่อการออกกฎหมายเพื่อให้ LGBTQ+ ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียม ขณะเดียวกัน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องเปิดรับและเข้าใจในวิถีของความหลากหลายทางเพศ ซึ่งต้องให้ความสำคัญตั้งแต่ ครอบครัว สถานศึกษาหรือโรงเรียน สถานที่ทำงาน กฎหมาย และการสร้างความตระหนักรู้ทางสังคม ทั้งนี้ สถานศึกษาหรือโรงเรียน จำเป็นต้องให้ความรู้เกี่ยวกับด้านสิทธิความเท่าเทียมทางเพศแก่นักเรียน นักศึกษา ครูหรือบุคลากรในสถานศึกษา พัฒนาปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนให้คำนึงถึงมิติความหลากหลายทางเพศ ครูควรเพิ่มบทบาทคอยทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรม พร้อมให้การช่วยเหลือแก้ไขอย่างเหมาะสม เพื่อให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยและเข้าใจเรื่องเพศสภาพของผู้เรียนทุกกลุ่ม

2) สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

2.1 อินเทอร์เน็ต : โอกาสและข้อจำกัดในการยกระดับการศึกษาของเด็กไทย

ปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้มากขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ก้าวหน้าขึ้น อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐานการศึกษา ซึ่งต้องเร่งดำเนินการในด้านคุณภาพและความครอบคลุมของสัญญาณ เพื่อให้เด็กไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากที่สุด อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากการเป็นตัวกลาง ในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาสู่ผู้ใช้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทำให้ปัจจุบันมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ในด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตยิ่งชัดเจนขึ้นมากในช่วง COVID-19 ที่ทั่วโลกต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นออนไลน์ รวมทั้งการที่ UNESCO ประกาศปฏิญญาสากลเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและเทคโนโลยีในเดือนธันวาคม 2565 นอกจากนี้ การศึกษาสำคัญที่ระบุผลประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา คือ งานศึกษาของ An Economist Intelligence Unit (EIU) ซึ่งระบุว่าประเทศที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในโรงเรียนระดับสูง จะส่งผลให้เด็กมีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาธุรกิจ และทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อีกด้วย โดยการที่โรงเรียนมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ GDP per capita เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.11

สำหรับประเทศไทย อินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นตัวกลางในการเรียนออนไลน์ควบคู่กับการเรียนการสอนในห้องเรียนมาตั้งแต่ก่อน COVID-19 โดยประเทศไทยมีผู้สนใจลงทะเบียนเรียนออนไลน์ในระบบของ Thai MOOC จำนวน 266,261 คน ในปี 2562 และเพิ่มขึ้นเป็น 454,559 คน ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 58.57 ขณะเดียวกัน รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตโดยมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) เสมือนเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานประเภทหนึ่งได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และมีนโยบายที่สำคัญ คือ โครงการเน็ตประชารัฐ โครงการขยายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและปรับปรุงโครงข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการเน็ตชายขอบ และเน็ตห่างไกล ซึ่งกระจายไปในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

2.2) การพัฒนาทักษะแรงงานไทย

การดำเนินงานในภาพรวมของการพัฒนาทักษะแรงงานยังมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือแรงงานไทยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำและไม่ได้มีความต้องการพัฒนาทักษะ หากพิจารณา ระดับการศึกษาของแรงงานในประเทศ จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ ปี 2565 พบว่า แรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีจำนวน 15.1 ล้านคน หรือมีสัดส่วนมากถึง เกือบร้อยละ 39 ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคของแรงงานในการเรียนรู้เทคโนโลยีขั้นสูง ขณะเดียวกันจากข้อมูลการสำรวจความต้องการพัฒนาขีดความสามารถของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2564 พบว่า ้วยแรงงานที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถหรือมีความสนใจเข้ารับการอบรมมีเพียงร้อยละ 9.3 เท่านั้น ซึ่งเหตุผลที่ไม่ต้องการพัฒนาทักษะร้อยละ 43.0 ระบุว่าไม่มีเวลาว่าง รองลงมาขาดสภาพร้อยละ 14.9 ต้องการ พักผ่อน ร้อยละ 13.6 และไม่มีหลักสูตรที่ต้องการร้อยละ 9.6 นอกจากนี้ หลักสูตรที่แรงงานส่วนใหญ่ต้องการ พัฒนาเป็นหลักสูตรระดับพื้นฐานและไม่ได้นำไปสู่การประกอบอาชีพทักษะระดับสูง โดย้วยแรงงานต้องการ หรือสนใจพัฒนาทักษะในหลักสูตรหมวดคหกรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.0 รองลงมาเป็นหมวด ช่างอุตสาหกรรม ร้อยละ 22.2 หมวดเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 19.3 และหมวดศิลปกรรม ทัศนกรรมร้อยละ 7.2

2.3) การกระทำผิดของเด็ก (Juvenile Delinquency)

การใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเป็นการก่ออาชญากรรมมากขึ้น จากข้อมูลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เด็กและเยาวชนก่อคดี เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากถึง 3,330 คดี เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่มีเพียง 2,098 คดี อีกทั้งยังพบว่า เด็ก และเยาวชนใช้อาวุธก่อความรุนแรงเพิ่มขึ้นด้วย สะท้อนจากคดีเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดที่เพิ่มขึ้น จาก 876 คดี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็น 1,683 คดี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งผู้กระทำผิดส่วนใหญ่ เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยเมื่อแบ่งผู้กระทำความผิดตามช่วงอายุ ส่วนใหญ่เป็นเยาวชน ที่มีอายุ 15 – 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 80 ขณะที่ร้อยละ 20 เป็นผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กอายุ 11 – 14 ปี และมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

(1) ความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และชุมชน โดยในส่วนสถาบันการศึกษา บุคลากรครูต้องใส่ใจและสอดส่องปัญหาการใช้ความรุนแรงของเด็ก ให้มากขึ้น การสร้าง Sense of Community ในวิชาเรียน อาทิ การให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน โดยสอดแทรก กระบวนการยับยั้งชั่งใจ การรู้เท่าทันตนเอง และการควบคุมอารมณ์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้าง สภาพแวดล้อมที่ดีในห้องเรียน และการเสริมสร้างกิจกรรมที่ทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตนเอง

(2) ความครอบคลุมและต่อเนื่องในการคัดกรองสุขภาพจิตในเด็กและเยาวชน สถานศึกษาในสังกัด สพฐ. ใช้ระบบสุขภาพจิตโรงเรียนวิถีใหม่ (School Health HERO) ในการประเมินความเสี่ยง ด้านสุขภาพจิตของนักเรียน โดยในปีการศึกษา 2565 มีโรงเรียนที่ใช้ระบบ School Health HERO จำนวนกว่า 2.9 หมื่นโรงเรียน เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2564 ถึงร้อยละ 69.0 ส่งผลให้เด็กนักเรียนกว่า 9.2 แสนคน ได้รับ

การประเมินสุขภาพจิต ตลอดจนได้รับการดูแลและส่งเสริมการรักษาได้อย่างทันทั่วทั้งมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและพฤติกรรมเสี่ยงมีความทั่วถึงมากขึ้น อาจจำเป็นต้องมีการขยายผลการดำเนินโครงการให้มีความต่อเนื่องและครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ รวมไปถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในนอกระบบการศึกษา ซึ่งเป็นอีกกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการก่อความรุนแรง

(3) การเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับเด็กและเยาวชน รวมถึงการสร้างตระหนักรู้ให้กับผู้ปกครองและสังคมในการเฝ้าระวังสื่อที่มีผลกระทบต่อเด็ก โดยพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หน่วยงานที่คุ้มครองดูแลเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ผลิตสื่อ จำเป็นต้องให้ความรู้และเสริมทักษะการวิเคราะห์สื่อให้กับเด็ก รวมทั้งเฝ้าระวังสื่อที่ไม่เหมาะสมบนโลกออนไลน์ไม่ให้ถูกผลิตซ้ำจนเกิดอันตรายต่อเด็กและเยาวชน

3.1.2 โครงสร้างประชากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ในมิติต่าง ๆ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจนในภาพรวม และมีแนวโน้มสัดส่วนและจำนวนคนจนในไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูลระดับประเทศในระยะยาว การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ผ่านมาส่วนใหญ่จึงเป็นค่าเฉลี่ยในภาพรวม ซึ่งไม่สามารถอธิบายพลวัตของความยากจนได้ว่าครัวเรือนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือที่สุดจะสามารถหลุดพ้นความยากจนได้หรือไม่ โดยกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำสุดมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 4.6 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่เฉลี่ยร้อยละ 15 ต่อปี โดยปัจจัยสำคัญมาจากการกระจายผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึง รายได้ประชากรที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจจึงไม่ได้ถูกจัดสรรให้แก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และมีคนจนที่ยังคงติดอยู่ในกับดักความยากจนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ได้ส่งผลให้จำนวนคนจนเพิ่มสูงขึ้น โอกาสในการหลุดพ้นจากกับดักความยากจนเป็นไปได้ยากขึ้น จนมีแนวโน้มที่จะส่งต่อความยากจนข้ามรุ่นไปยังลูกหลาน และยังเป็นการตอกย้ำปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทย ทั้งความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษา และการพัฒนาทักษะแรงงานที่มีคุณภาพ ความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะ รวมไปถึงการขาดหลักประกันและสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของประเทศในระยะยาวได้

การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เท่าเทียมของประเทศไทยก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ทั้งในส่วนของความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ที่พบว่ารายได้เฉลี่ยระหว่างกลุ่มคนที่จนที่สุดกับกลุ่มที่มีฐานะดีที่สุดมีความแตกต่างกันเกือบ 16 เท่า ความเหลื่อมล้ำด้านความมั่งคั่ง มีสาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งมาจากรูปแบบการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึงในช่วงที่ผ่านมา ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่จากการเจริญเติบโตและกระจุกตัวทางเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดสรรทรัพยากร และคุณภาพทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยกรุงเทพฯ และภาคกลาง มีดัชนีความก้าวหน้าของคนสูงกว่าภูมิภาคอื่นเกือบทุกด้าน สะท้อนให้เห็น

ถึงความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ อาทิ ด้านสุขภาพ การศึกษา ชีวิตการงาน รายได้ ตลอดจนการคมนาคมและการสื่อสาร

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติของประเทศไทยถูกฉายภาพให้เห็นชัดและทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยพบว่าคนจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงมากกว่าประชากรทั่วไป เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวไม่มีเงินออมและขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีโอกาสถูกเลิกจ้างงานได้ง่าย อีกทั้งยังมีความเสี่ยงทางสุขภาพสูงจากการใช้บริการขนส่งสาธารณะและการมีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแออัดไม่ถูกสุขลักษณะ โดยไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์สำหรับป้องกันและควบคุมโรคได้เท่าผู้ที่ฐานะดี ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังอาจนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล เนื่องจากขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ ขาดทักษะดิจิทัล ขาดทุนในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ยิ่งขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ การเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมพัฒนาทักษะ หรือกระทั่งการได้รับมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ

ในส่วนโครงสร้างประชากรของประเทศไทย พบว่าสังคมไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย มาตั้งแต่ปี 2548 โดยในปี 2563 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุรวมกว่า 11.6 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.57 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าจะภายในปี 2566 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ไทยจะกลายเป็น สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ที่มีประชากรอายุมากกว่า 60 สูงถึงร้อยละ 20.1 ของประชากรทั้งหมด สวนทางกับประชากรวัยเรียนและวัยแรงงานที่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 3 – 21 ปี ที่จะมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องจนเหลือเพียงร้อยละ 20.66 ของประชากรทั้งหมดในปี 2570 หรือลดลงกว่า 715,000 คน ภายในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

ในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีทักษะด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานใด ๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์และไม่ได้ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทย มาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปี ทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรม ที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์

ทั้งนี้ แนวโน้มโครงสร้างประชากรที่คาดว่าจะมีกลุ่มประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้การขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณลดความจำเป็นลง และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากร การศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและความแพร่หลายของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน อาทิ การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคลที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

จากการประเมินภาพรวมของบริบทและสถานะของทุนทางสังคมของประเทศไทย บ่งชี้ให้เห็นว่าในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างเพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาส สร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง เชิงพื้นที่ รวมทั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเรื้อรัง และป้องกันการส่งต่อความยากจนไปยังลูกหลาน โดยเน้นส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจน พร้อมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบ

3.1.3 VUCA & BANI World

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ ทั้งทางกายภาพ ทางสังคมและทางเทคโนโลยี โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ในอดีต อีกทั้งยังเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (disruption) ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีตลอดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทันใด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของ Disruption หรือที่เรียกว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน ก่อให้เกิดคำว่า VUCA World และ BANI World (การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน, กระทรวงศึกษาธิการ) ดังนี้

VUCA World

- V – Volatility คือ ความผันผวนสูง การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว สถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง และรวดเร็ว ไม่สามารถคาดเดาหรือทำนายได้
- U – Uncertainty คือ สภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง คาดการณ์ได้ยาก ขาดความชัดเจน ไม่สามารถหาข้อมูลที่ชัดเจน มายืนยันในแต่ละสถานการณ์ได้
- C – Complexity คือ ความซับซ้อนที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ เชิงระบบ มีปัจจัยมากมาย และซับซ้อนต่อการตัดสินใจ
- A – Ambiguity คือ ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ไม่สามารถคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นได้ชัดเจน

BANI World

- B – Brittle คือ โลกที่เปราะบางแตกหักง่าย มีความอ่อนไหวต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโลก พร้อมเสียหายตลอดเวลา ความได้เปรียบในอดีตอาจใช้ไม่ได้ในปัจจุบัน
- A – Anxious คือ โลกที่อยู่ในสภาวะวิตกกังวลกับทุกด้านรอบตัว ทั้งทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและอนาคต ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวันและสุขภาพกายและใจ
- N – Nonlinear คือ โลกที่ความเป็นไปต่าง ๆ ไม่เป็นเส้นตรง ข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตไม่สามารถใช้มาทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ส่งผลให้การวางแผนต่าง ๆ ทำได้ยากยิ่ง
- I – Incomprehensible คือ โลกที่เหตุการณ์หลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นไม่สามารถที่จะอธิบายให้เข้าใจได้ด้วยชุดความคิดเดิม เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่เป็นเหตุเป็นผลทำให้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ยาก

(ร่างแผนยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก, สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา)

3.1.4 Future of Work งานที่คาดว่าจะมีความต้องการเพิ่มขึ้นและลดลงในอนาคต

จากการคาดการณ์ในรายงานของ ASIAN Development Bank ที่ประเมินผลกระทบจากเทคโนโลยีต่องานประเภทต่าง ๆ โดยพบว่างานประเภทใช้แรงงาน (Manual) และมีลักษณะทำซ้ำเป็นกิจวัตร (Routine) อย่างงานกรรมกรในสายการผลิตและการก่อสร้างต่าง ๆ มีแนวโน้มจะถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีมากที่สุด ในทางตรงข้าม งานประเภทใช้สติปัญญา (Cognitive) และมีการเปลี่ยนแปลงไม่เป็นกิจวัตร (Nonroutine) เช่น งานนักวิจัยหรืองานด้านการบริหาร มีแนวโน้มถูกแทนที่น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้การเข้ามาแทนที่ของเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ อาจทำให้มนุษย์สูญเสียตำแหน่งงานไปกว่า 85 ล้านตำแหน่งตามการคาดการณ์ข้างต้น World Economic Forum ก็คาดว่าจะเกิดงานใหม่ขึ้นเช่นกัน โดยมีจำนวนกว่า 97 ล้านตำแหน่ง แต่จะเป็นงานที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างการใช้เทคโนโลยีและทักษะของมนุษย์ โดย 10 อันดับงานที่คาดว่าจะมีความต้องการเพิ่มขึ้นและลดลงมากที่สุดจากการรับเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานแทนแรงงานมนุษย์ (ความเคลื่อนไหวการศึกษาไทยและการศึกษาโลก, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

อันดับ	งานที่คาดว่าจะมีความต้องการเพิ่มขึ้น	งานที่คาดว่าจะมีความต้องการลดลง
1	นักวิทยาศาสตร์และวิเคราะห์ข้อมูล Data Analysts and Scientists	เจ้าหน้าที่นำเข้าข้อมูล Data Entry Clerks
2	ผู้เชี่ยวชาญด้านปัญญาประดิษฐ์ AI and Machine Learning Specialists	เลขานุการ Administrative and Executive Secretaries
3	ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลมหัต Big Data Specialists	เจ้าหน้าที่บัญชี Accounting, Bookkeeping and Payroll Clerks
4	ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดดิจิทัล Digital Marketing and Strategy Specialists	นักบัญชีและนักตรวจสอบบัญชี Accountants and Auditors

อันดับ	งานที่คาดว่าจะมีความต้องการเพิ่มขึ้น	งานที่คาดว่าจะมีความต้องการลดลง
5	ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการอัตโนมัติของหุ่นยนต์ Process Automation Specialists	พนักงานโรงงาน Assembly and Factory Workers
6	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาธุรกิจ Business Development Professionals	ผู้จัดการด้านการบริการธุรกิจ Business Services and Administration Managers
7	ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับเปลี่ยนทางดิจิทัล Digital Transformation Specialists	พนักงานลูกค้าสัมพันธ์ Client Information and Customer Service Workers
8	นักวิเคราะห์ความปลอดภัยสารสนเทศ Information Security Analysts	ผู้จัดการทั่วไป General and Operations Managers
9	นักพัฒนาซอฟต์แวร์ Software and Applications Developers	ช่างเครื่องยนต์กลไก Mechanics and Machinery Repairers
10	ผู้เชี่ยวชาญด้านอินเทอร์เน็ตสรรพสิ่ง Internet of Things Specialists	เจ้าหน้าที่บันทึกคลังสินค้า Material-Recording and Stock-Keeping Clerks

3.1.5 Skills Imbalances ความไม่สมดุลกันของทักษะ

OECD ได้จัดทำฐานข้อมูลสำหรับเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างความต้องการกับทักษะที่มีในตลาดแรงงาน (Skill Demand and Supply) จากค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยา (Medicine Knowledge) การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and Education) ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Knowledge) ทักษะทางสติปัญญา (Cognitive Skills) และทักษะทางดิจิทัล (Digital Skills) เป็น 5 ทักษะที่ขาดแคลนที่สุด ส่วนทักษะที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางธุรกิจ (Business Processes) การบริหารจัดการทรัพยากร (Resource Management) ทักษะทางกายภาพ (Physical Skills) ความรู้ด้านการผลิตและเทคโนโลยี (Production and Technology Knowledge) เป็น 5 ทักษะที่มีมากเกินไป ความต้องการที่สุด

สำหรับประเทศไทย ความไม่สมดุลส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น คือการขาดแคลนทักษะที่ตลาดต้องการ ไม่ว่าจะเป็นความรู้เกี่ยวกับการผลิตและเทคโนโลยี (Production and Technology Knowledge) กระบวนการทางธุรกิจ (Business Processes) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ความรู้ทางศิลปะและมนุษยศาสตร์ (Arts and Humanities knowledge) เจตคติ (Attitudes) ทักษะทางสติปัญญา (Cognitive Skills) ความรู้เกี่ยวกับยา (Medicine Knowledge) ทักษะทางดิจิทัล (Digital Skills) การบริหารจัดการทรัพยากร (Resource management) ทักษะทางสังคม (Social Skills) การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and Education) และความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Knowledge) ล้วนเป็นทักษะที่ขาดแคลนอย่างมาก ส่วนทักษะที่มีเกินความต้องการมีเพียงทักษะทางกายภาพ (Physical Skills) และความรู้ด้านกฎหมายและความปลอดภัยสาธารณะ (Law and Public Safety Knowledge) เท่านั้น โดยทักษะแรกมีเกินความต้องการอย่างมาก (ความเคลื่อนไหวการศึกษาไทยและการศึกษาโลก, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

3.1.6 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จากรายงาน การประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมต่อเด็กในประเทศไทย (Impact Assessment of Climate Change and Environmental Degradation on Children in Thailand) ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ร่วมกับ UNICEF Thailand พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ของไทย คือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงสุดต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะสำหรับเด็ก และการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวของครัวเรือนที่มีเด็กมีความสำคัญต่อการบรรเทาความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ จังหวัดที่มีความเสี่ยงสูงสุด 10 อันดับแรก ในระยะสั้น (พ.ศ. 2559 – 2578) และในสถานการณ์จำลองความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกที่ 4.5 (RCP4.5 เป็นการจำลองปริมาณก๊าซเรือนกระจกในระดับกลางที่ความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2583 และลดลงหลังจากนั้น) ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี นครราชสีมา ศรีสะเกษ นครศรีธรรมราช นราธิวาส สุรินทร์ สงขลา บุรีรัมย์ ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ

การวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis) ในรายงานดังกล่าวเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีความเสี่ยงต่อสภาพภูมิอากาศของเด็กกับมาตรฐานความเป็นอยู่ของเด็กในมิติต่าง ๆ ภายใต้ดัชนีความยากจนหลายมิติของเด็ก (Child Multidimensional Poverty Index – MPI) ซึ่งประกอบด้วยสภาพที่อยู่อาศัย การมีทรัพย์สิน การมีบัญชีธนาคาร และการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด โดยรายงานดังกล่าวพบว่าการพัฒนาขีดความสามารถในการปรับตัวของครัวเรือนที่มีเด็กมีความสำคัญต่อการลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยครอบครัวที่มีที่อยู่อาศัยแข็งแรง ปลอดภัย มีทรัพย์สิน และเข้าถึงบัญชีธนาคารและน้ำประปา มีแนวโน้มจะมีขีดความสามารถในการปรับตัวสูงกว่าและมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่ำกว่า

3.2 ความก้าวหน้าการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายหลักที่ 4 ด้านการศึกษา (SDG4)

3.2.1 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 “สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” มุ่งเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับคนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย อย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเสมอภาค โดยกำหนดเป้าหมายย่อยเชิงผลลัพธ์ที่ต้องการบรรลุ ครอบคลุมตั้งแต่กลุ่มเด็กระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาจนถึงอุดมศึกษา โดยในระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่วนการศึกษาด้านอาชีว (ระดับอาชีวศึกษา) และอุดมศึกษามัธยมศึกษา เน้นการศึกษามีคุณภาพ ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม นอกจากนั้น เน้นให้เยาวชนและผู้ใหญ่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ เป็นผู้ประกอบการ ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง การอ่านออกเขียนได้ คำนวณได้ อย่างไรก็ตาม การที่จะบรรลุเป้าหมายข้างต้นได้ ได้มีการกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการดำเนินงาน ประกอบด้วย การจัดสรรทรัพยากรเพื่อสร้างความพร้อม

ให้กับสถานศึกษา เช่น โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการศึกษา ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ ครูที่มีคุณภาพ น้ำดื่ม สุขอนามัย เป็นต้น นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือหรือความช่วยเหลือทางการศึกษากับประเทศอื่นด้วย

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การที่คนทุกกลุ่มทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ช่วยให้สามารถประกอบอาชีพที่ดีมีคุณค่า ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ มีผลการดำเนินงานหรือความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยสรุปได้ดังนี้

1) ความก้าวหน้าในเชิงนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

1.1) กรอบทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานด้านการศึกษา มีความชัดเจนสอดคล้องกับการปฏิบัติงานมากขึ้น เนื่องจากแผนชี้้นำการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีการปรับปรุงตัวชี้วัดและเป้าหมายให้สอดคล้องกับสถานภาพหรือบริบทการดำเนินงานจริง นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา หรือการพัฒนากำลังคน ได้มีการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์เพื่อการพัฒนาประเทศไทย กรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศ แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ แผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว และแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.2) การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้มีการปรับอัตราค่าใช้จ่ายและเงินอุดหนุนรายบุคคลสำหรับนักเรียนในหลายรายการประกอบด้วย

- การปรับอัตราเงินอุดหนุนรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้เรียนและ เพิ่มศักยภาพสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 รายการ ประกอบด้วย ค่าจัดการเรียน การสอน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบ และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- การปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันของนักเรียนสำหรับเด็กนักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งทำให้เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่ามากขึ้นซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของเด็กไทย

- การปรับเพิ่มอัตราเงินอุดหนุนรายบุคคลสำหรับนักเรียนพิการในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เพิ่มอัตราการจ่ายเงินอุดหนุนค่าจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เป็นเงินสมทบเงินเดือนครูในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา อันทำให้ผู้พิการมีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

- ปรับเพิ่มราคากลางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นม โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ทำให้เด็กนักเรียนได้รับนมที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

1.3) ความร่วมมือด้านการศึกษา โดยประเทศไทยมีบทบาทเป็นผู้นำทางการศึกษาในเวทีโลก โดยเข้าร่วมการประชุมในระดับนานาชาติ และเป็นเจ้าภาพในการประชุมระดับภูมิภาคและระดับโลกหลายรายการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทความเป็นผู้นำในการนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาทางการศึกษา ในระดับนานาชาติ รวมทั้งแสดงบทบาทในฐานะสมาชิกที่ดีในประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการดำเนินการตามแผนการต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบรรณไว้ในองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกความร่วมมือทางการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวได้นำมาสู่ทิศทาง และแนวนโยบายทางการศึกษาของประเทศไทยที่ต้องดำเนินงาน โดยในปี 2565 และปี 2566 มีการประชุมสำคัญและการประชุมที่นำมาซึ่งเอกสารทางการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

- การประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาแห่งภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิกว่าด้วยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 (การศึกษา 2030) ครั้งที่ 2 (Second Asia-Pacific Regional Education Minister's Conference on SDG4-Education 2030: APREMC-II) ซึ่งผลการประชุมได้จัดทำถ้อยแถลงกรุงเทพฯ 2565 หรือ Bangkok Statement 2022 ที่มุ่งสู่การฟื้นฟูการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพสำหรับทุกคน และการพลิกโฉมการศึกษาภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

- การประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 41 โดยในการประชุมคณะกรรมการด้านการศึกษา ได้มีการเปิดตัวกรอบการทำงานการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของยูเนสโกสำหรับปี ค.ศ. 2030 หรือ Education for Sustainable Development towards achieving the Sustainable Development Goals (ESD for 2030) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ ตระหนักถึงบทบาท ของการศึกษาในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการเสริมสร้างพลังคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะที่จำเป็นและแนวคิดสำหรับแก้ไขปัญหาในระดับโลกได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

- การประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 12 โดยผลการประชุมได้มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของระบบการศึกษาในอาเซียน (Declaration on the Digital Transformation of Education Systems in ASEAN) ซึ่งให้ความสำคัญกับการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมทางการศึกษาในทุกกระดับ โดยเฉพาะการเพิ่มโอกาสให้กับประชากรชายขอบ และเด็กและเยาวชนตกหล่น ผ่านการเรียนรู้ทางไกลและการเรียนออนไลน์โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้ง ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและทางไกล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมีผู้ดูแลที่ให้การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยอมรับความแตกต่างของการศึกษาที่เปลี่ยนผ่านไปสู่รูปแบบดิจิทัลในประเทศสมาชิกอาเซียน และการจัดการกับความท้าทายในด้านความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

• การประชุมระดับผู้นำว่าด้วยการพลิกโฉมการศึกษา (Transforming Education Summit 2022: TES) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 77 โดยมีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของผู้นำแต่ละประเทศต่อประเด็นการศึกษาทั่วโลก ที่อยู่ในสภาวะวิกฤตและการพัฒนาการศึกษาเพื่อบรรลุสันติภาพ ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ประเทศไทยได้มีถ้อยแถลงว่าด้วยการพลิกโฉมการศึกษา (Transforming Education Summit 2022: TES) ซึ่งมีประเด็นสำคัญ เช่น ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษา เน้นพัฒนา 3 ด้านหลัก (ผู้เรียนรู้ ผู้สอน และระบบการศึกษา) ผ่านการใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยี นวัตกรรม มุ่งมั่นสร้างหลักประกันการกลับเข้าสู่ การเรียน กำหนดมาตรการเพื่อรักษามาตรฐานและคุณภาพระบบการศึกษา และส่งเสริมความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการศึกษาตอบสนองความต้องการของนักลงทุนต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ปี 2565 เป็นอีกปีหนึ่งที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษาในระดับนานาชาติเกิดขึ้นอย่างมากมย มีเอกสารที่สำคัญทางการศึกษาเกิดขึ้นหลายฉบับ ที่จะกลายมาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการศึกษา ของประเทศไทย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางในการรองรับการทำงานภายใต้แนวโน้มการจัด การศึกษาเหล่านี้อย่างเป็นรูปธรรม

1.4) สถานการณ์ด้านการศึกษา ภาพรวมเด็กไทยมีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น แต่ในช่วง COVID-19 อัตราการเข้าเรียนในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และอุดมศึกษาลดลง ขณะที่ด้านคุณภาพ การศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่องซึ่งภาครัฐมีการดำเนินการทั้งเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษา และเด็กที่หลุด ออกนอกระบบให้กลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษา ซึ่งยังเป็นประเด็นที่ต้องติดตามความคืบหน้าอย่างใกล้ชิด

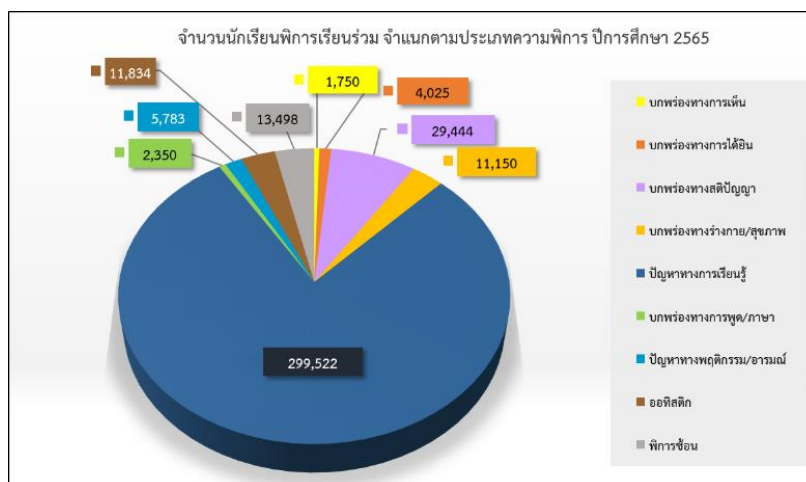
(1) ด้านโอกาสทางการศึกษา เด็กไทยมีอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น โดยในปีการศึกษา 2565 พบว่า อัตราการเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาในวัยเรียน อายุ 3-21 ปี มีอัตราที่สูงขึ้น จากปีการศึกษา 2564 ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอัตราการเข้าเรียนในระดับ ประถมศึกษา เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 99.06 เป็นร้อยละ 99.24 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 95.63 เป็น 96.79 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 81.90 เป็น 84.00 ตามลำดับ ส่วนระดับก่อน ประถมศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีอัตราการเข้าเรียนลดลงจากปีการศึกษา 2564 โดยอัตราการเข้าเรียน ในระดับก่อนประถมศึกษา ลดลงจากร้อยละ 77.04 เป็นร้อยละ 75.22 และระดับอุดมศึกษา จากร้อยละ 49.37 เป็นร้อยละ 48.51 ตามลำดับ

(2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา หากพิจารณาอัตราการเข้าเรียนหรือความเท่าเทียม ในการเข้ารับการศึกษารายอำเภอตามเพศ และระดับการศึกษา พบว่า อัตราการเข้าเรียนของเพศหญิงสูงกว่า เพศชายเกือบทุกระดับชั้น ยกเว้นระดับประถมศึกษา โดยอัตราส่วนการเข้าเรียนของเพศหญิงต่อเพศชาย ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นร้อยละ 75.55 ต่อร้อยละ 74.90 ระดับประถมศึกษา เป็นร้อยละ 98.89 ต่อร้อยละ 99.57 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 97.90 ต่อร้อยละ 95.74 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 94.00 ต่อร้อยละ 74.53 และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 55.65 ต่อร้อยละ 41.70 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความเท่าเทียม ในการเข้ารับการศึกษาระหว่างเพศหญิงและเพศชาย พบว่า มีค่าไม่แตกต่างกันมากนัก โดยค่าความเท่าเทียม ระดับก่อนประถมศึกษา เท่ากับ 1.01 ประถมศึกษา เท่ากับ 0.99 มัธยมศึกษาตอนต้น เท่ากับ 1.02

มัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับ 1.26 ส่วนระดับอุดมศึกษา เท่ากับ 1.33 ดังนั้น ความเท่าเทียมในการได้รับการศึกษาของเพศชายและเพศหญิง ในระดับก่อนประถมศึกษาและการศึกษาภาคบังคับมีค่าไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกันมากที่สุดในระดับอุดมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจเนื่องมาจากผู้เรียนเข้ารับการศึกษิตตามความต้องการหรือความสนใจ และบางส่วนไม่ศึกษาต่อ แต่เข้าทำงานหรือไปประกอบอาชีพ

(3) สถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ปี 2565 มีคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,153,519 คน (ร้อยละ 3.26 ของประชากรทั้งประเทศ) แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 1,124,245 คน (ร้อยละ 52.21) และเพศหญิง จำนวน 1,029,274 คน (ร้อยละ 47.79) เป็นคนพิการที่ได้รับการศึกษา จำนวน 1,692,560 คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) ส่วนคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 21,503 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) แบ่งเป็น (1) อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเรียน จำนวน 1,015 คน (ร้อยละ 4.72 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) (2) คนพิการที่อายุถึงเกณฑ์แต่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 22,300 คน (ร้อยละ 57.20 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) และ (3) คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 8,188 คน (ร้อยละ 38.08 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) ทั้งนี้ ในปีการศึกษา 2565 มีนักเรียนที่เป็นผู้พิการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 379,356 คน จำแนกตามประเภทความพิการ ได้แก่ (1) บกพร่องทางการเห็น 1,750 คน (2) บกพร่องทางการได้ยิน 4,025 คน (3) บกพร่องทางสติปัญญา 29,444 คน (4) บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ 11,150 คน (5) ปัญหาทางการเรียนรู้ 299,522 คน (6) บกพร่องทางการพูด/ภาษา 2,350 คน (7) ปัญหาทางพฤติกรรม/อารมณ์ 5,783 คน (8) ออทิสติก 11,834 คน และ (9) พิการซ้อน 13,498 คน โดยในประเภทความพิการ มีปัญหาทางการเรียนรู้มากที่สุด ในระดับประถมศึกษา จำนวน 238,484 คน รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 56,682 คน

ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จัดทำโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

(2) ด้านคุณภาพการศึกษา เรื่องคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง โดยมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในปี 2565 ที่สะท้อนถึงคุณภาพการศึกษาดังนี้

(2.1) คุณภาพการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา โดยมีผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ผ่านระบบข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ ผลประเมินพบว่า ผลการประเมินด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านที่ 3) ในปี 2565 มีจำนวนเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยจำนวน 1,191,191 คน จากจำนวนเด็กทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 2,056,349 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.93 ทั้งนี้ผลการประเมินที่อยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากผู้จัดทำข้อมูลในระบบอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจการบันทึกข้อมูลในระบบแบบออนไลน์ อาจรอกไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ทำให้การประเมินผลเกิดความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ อย่างไรก็ตาม ในปีการศึกษา 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนสังกัด จำนวน 2,355 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ (ที่มีใช้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา) และโรงเรียนทั่วไปที่เปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีร้อยละ 95.10 ระดับพอใช้ ร้อยละ 4.50 และระดับปรับปรุง ร้อยละ 0.40 โดยผลการประเมินพัฒนาการด้านสังคมสูงสุด ร้อยละ 98.58 รองลงมา ด้านอารมณ์ จิตใจ ร้อยละ 98.17 พัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 89.51 และพัฒนาการด้านสติปัญญา ร้อยละ 83.76 ตามลำดับ (รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

(2.2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี 2565 ในแต่ละระดับชั้น มีทั้งรายวิชาที่คะแนนเฉลี่ยลดลงและเพิ่มขึ้น โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 50.78 เป็น 53.89 วิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นจาก 34.31 เป็น 39.34 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยลดลง จาก 36.83 เป็น 28.06 และ 39.22 เป็น 37.62 ตามลำดับ ส่วนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 3 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 51.19 เป็น 52.95 วิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มจาก 31.45 เป็น 33.32 และวิชาภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นจาก 31.11 เป็น 32.05 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 24.47 เป็น 24.39 ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง 3 วิชา เพิ่มขึ้นวิชาเดียว คือ คณิตศาสตร์ โดยวิชาภาษาไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง จาก 46.40 เป็น 46.09 วิชาวิทยาศาสตร์ ลดลงจาก 28.65 เป็น 28.08 วิชาภาษาอังกฤษ ลดลงจาก 25.56 เป็น 23.44 และวิชาสังคมศึกษา ลดลงจาก 36.87 เป็น 33.00 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้นจาก 21.28 เป็น 21.61 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 เกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพียงวิชาเดียว มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 50.78 เป็น 53.89 อย่างไรก็ตาม ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานในปี 2565 เป็นการให้นักเรียนเข้าสอบด้วยความสมัครใจ

(3) การศึกษาของประชากรวัยแรงงาน จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) ในปี 2565 เท่ากับ 10.13 ปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า มี 68 จังหวัด ที่ประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 88.31 และมี 9 จังหวัด ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.69 หากพิจารณาจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย พบว่า ประชากรไทยวัยแรงงานที่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี มีปีการศึกษาเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 11.79 ปี รองลงมาเป็นจังหวัดกรุงเทพฯ เท่ากับ 11.49 ปี และจังหวัด ปทุมธานี เท่ากับ 10.83 ปี ตามลำดับ โดยที่ 3 ลำดับสุดท้ายเป็นจังหวัดระนอง เท่ากับ 8.54 ปี จังหวัดตาก เท่ากับ 7.70 ปี และน้อยที่สุดเป็นจังหวัดแม่ฮ่องสอน 7.58 ปี

(4) การแก้ไขปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” ซึ่งผลการติดตามพาน้องกลับมาเรียน จากนักเรียนที่หลุดออกนอกระบบปีการศึกษา 2564 ที่มีจำนวน 121,642 คน สามารถติดตามพบตัวแล้ว 121,050 คน คิดเป็นร้อยละ 99.5 ของจำนวนนักเรียนที่หลุดจากระบบทั้งหมด และยังติดตามไม่พบ 592 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 (ข้อมูล ณ วันที่ 26 ธันวาคม 2565) โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากฐานะครอบครัวที่ยากจน ซึ่งทำให้ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายและปัญหาครอบครัวหย่าร้าง ที่ทำให้เด็กต้องหยุดเรียนเพื่อประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว รวมถึงปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนจึงต้องหยุดเรียน

2) ความท้าทายการจัดการศึกษา

2.1) ประเทศไทยยังคงเผชิญความท้าทายหลายประการในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิ การที่สังคมบางส่วนขาดความตระหนักรู้เรื่อง SDGs การขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความท้าทายด้านข้อมูลตัวชี้วัดบางตัวที่ยังไม่สอดคล้องกับระเบียบวิธีการของสหประชาชาติ ไม่สะท้อนบริบทของประเทศ และไม่ได้จัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกแยกประเภท รวมถึงการขาดระบบฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งอาจส่งผลในภาพรวมต่อการดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมาย SDGs ได้ ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการเพื่อมุ่งปลูกฝังค่านิยมและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผ่านโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การบรรลุเป้าหมายเป็นไปอย่างยั่งยืน ยังมีประเด็นที่ท้าทายในหลายประการที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในประเด็นรูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่อาจยังไม่มีหลากหลาย ไม่ทันต่อสถานการณ์และตรงกับความสนใจของคนในสังคม รวมทั้งในประเด็นค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันระหว่างวัยของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม จึงอาจทำให้ความผูกพัน และการพึ่งพาอาศัยกัน ในสังคมมีแนวโน้มที่จะลดน้อยลง ทั้งในระดับครอบครัวในระดับชุมชน และในสถานศึกษา ซึ่งทำให้การใช้กลไกทางสังคมในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีอาจทำได้ยากมากขึ้น และค่านิยมที่ตึงตามอันเป็นรากฐานของสังคมบางอย่างถูกลดความสำคัญลง

2.2) การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ในภาพรวมเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่สมวัยมากขึ้น แต่จากสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมามีความท้าทายในการฟื้นฟูพัฒนาการในด้านที่ถดถอยไปจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 อันเนื่องมาจากการปิดโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะพัฒนาการถดถอยในเด็กปฐมวัย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในระยะยาว นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาภายในจังหวัดก็มากขึ้น ซึ่งสะท้อนความแตกต่างของการเรียนรู้ที่บ้านของเด็กแต่ละคนในช่วงที่โรงเรียนปิด รวมทั้งความยากจนหรือขัดสนของครอบครัวเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยและความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษา รวมไปถึงยังขาดการออกแบบมาตรการแบบมุ่งเป้ารายพื้นที่เพื่อเสริมกำลังการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมตามบริบทพื้นที่

2.3) สมรรถนะการศึกษาไทยในการพัฒนาวัยเรียนวัยรุ่นให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคต แม้จะมีคะแนนที่ดีขึ้นแต่ยังอยู่ในจุดที่ต้องเร่งพัฒนา เนื่องจากยังมีคุณภาพการศึกษาที่ยังต่ำและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังสูง ซึ่งประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเป้าหมายในด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล และด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อาทิ อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ลดลง อีกทั้งอัตราส่วนครูต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และงบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ ยังไม่เหมาะสมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในวัยเรียนวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนความท้าทายในการนำเด็กที่หลุดจากการศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษา/การฝึกอาชีพ และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยจากการปิดโรงเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19

2.4) สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้เริ่มคลี่คลายลง ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว และแรงงานที่ได้รับผลกระทบเริ่มทยอยกลับมาทำงาน แต่แรงงานยังต้องเผชิญกับสภาวะการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะการที่ภาคธุรกิจหันมาพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ส่งผลให้แรงงานที่มีทักษะไม่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจยุคใหม่ต่งงานหรือมีความเสี่ยงที่จะตกงานเพิ่มขึ้นในอนาคต การรับรู้ถึงช่องทางการยกระดับทักษะ อาทิ แพลตฟอร์มพัฒนาทักษะให้บริการแก่กลุ่มคนทำงานในทุกช่วงวัยยังอยู่ในวงจำกัด ตลอดจนหลักสูตรการศึกษาไทยยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในแง่ของเชิงคุณภาพและปริมาณ ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานสูงและตลาดแรงงานขาดทักษะและกำลังคนที่ต้องการ รวมถึงภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา ยังขาดการบูรณาการร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือเพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย

2.5) สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 19 เป็นประเด็นท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านการศึกษาและต่อตัวนักเรียนโดยตรง โดยมีเด็กนักเรียนจำนวนมากเกิดภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย รวมถึงปัญหาการพัฒนาทางกายและทางจิตใจ จากการเรียนออนไลน์ในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากความพร้อมของทรัพยากร/อุปกรณ์ในการเรียนรู้ ความพร้อมของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในการเรียน และความพร้อมของครูผู้สอน รวมทั้งปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงชั้นรอยต่อ (ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3) ในกลุ่มเด็กนักเรียนจากครัวเรือนยากจน

2.6) การจัดการศึกษาที่รองรับพหุปัญญาหลากหลายประเภทและการส่งเสริมความสามารถพิเศษเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนยังคงต้องจัดตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการในการเรียนการสอนเป็นหลัก ทำให้ในทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยการแบ่งห้องเรียนตามพหุปัญญาที่หลากหลายทำได้ยาก เนื่องจากโรงเรียนต้องมีความพร้อมในด้านทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา จึงทำให้ในทางปฏิบัติมีการกระจุกตัวเฉพาะในบางกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของบุคลากรทางการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนยังคงมีอยู่ในระดับจำกัด ประกอบกับค่านิยมและทัศนคติของสังคมไทยที่มีแนวโน้มในการยกย่องและให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศทางด้านวิชาการเป็นหลัก หรือการยกย่องคนเก่งยังคงเป็นการเน้นไปที่สาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องมาจากสาขาอาชีพในการรองรับการทำงานในอนาคตยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้เกิดสถานการณ์การเร่งเรียนและเรียนหนักเพื่อสนับสนุนไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการตามค่านิยมของสังคมตั้งแต่อายุยังน้อย โดยขาดการคำนึงถึงความหลากหลายทางพหุปัญญาด้านต่าง ๆ ที่เด็กแต่ละคนมีแตกต่างกัน นอกจากนี้ การติดตามการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายยังคงขาดการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน

2.7) โอกาสในการพัฒนาสำหรับกลุ่มคนเปราะบางยังมีจำกัด คนพิการส่วนใหญ่ยังเข้าไม่ถึงการศึกษาและมีแนวโน้มประสบปัญหาการไม่มีงานทำ โดยในปี 2564 จำนวนคนพิการในประเทศไทยที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,102,384 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,168,165 คน รองลงมาวัยทำงานอายุระหว่าง 15 – 59 ปี จำนวน 855,816 คน ส่วนคนพิการวัยเด็กและวัยเรียน (แรกเกิด – 21 ปี) จำนวน 151,163 คน แม้ที่ผ่านมารัฐบาลจะมีการดำเนินนโยบายส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาแก่คนพิการ อาทิ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในรูปแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ 48 แห่ง ศูนย์การศึกษาพิเศษ 77 แห่ง รวมถึงการเรียนร่วมในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ผู้พิการในอัตราที่มากกว่าผู้เรียนปกติ แต่จากข้อมูลในปี 2564 พบว่า คนพิการที่ได้รับการศึกษามีจำนวน 1,625,191 คน โดยมีการศึกษาสูงสุดเพียงระดับประถมศึกษามากถึง 1,323,640 คน (ร้อยละ 81.45) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา (ร้อยละ 11.60) การศึกษานอกระบบและอื่น ๆ (ร้อยละ 3.35) ตามลำดับ ส่วนคนพิการที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีเพียง 26,187 คน (ร้อยละ 1.61) ขณะที่คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษาอีกจำนวน 477,193 คน

2.8) การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่ม NEETs – Not in Education, Employment or Training ซึ่งหมายถึงเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม ซึ่งในจำนวนนี้มีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ต้องการทำอะไร (กลุ่ม Resting) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 141,329 คน ในปี 2557 เป็น 259,609 คน ในปี 2564 โดยอาจเชื่อมโยงกับฐานะของเด็กที่มาจากครัวเรือนยากจนและครัวเรือนที่ร่ำรวย โดยปัญหาหลักของประชากรกลุ่ม NEETs มีทั้งปัจจัยด้านความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญทั้งในเรื่องการสื่อสาร การสนับสนุน และการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง บุตร หรือปัญหาเชิงโครงสร้างที่พ่อแม่ต้องไปทำงานนอกพื้นที่และไม่ได้อยู่

กับบุตร ความยากจน การจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและเป้าหมายในชีวิต ทำให้เลือกออกจากระบบการศึกษา การขาดช่องทางด้านอาชีพ การตีตราของสังคม ทำให้การกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาจึงมีน้อย ระบบการรับคนเข้าทำงานที่ต้องอายุ 18 ปีขึ้นไป ส่งผลให้เยาวชนบางส่วนที่ต่ำกว่า 18 ปี และมีฐานะทางบ้านที่ยากลำบากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษาหรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย (Youth Not in Employment, Education, or Training: NEET) ดำเนินการโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวง และ UNICEF Thailand พบว่า ในประเทศไทย เยาวชน (อายุตั้งแต่ 15 – 24 ปี) ที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (NEET) มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจที่น่ากังวล แม้ว่าปัจจุบันรัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรประชาสังคมจัดโครงการและการบริการต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนที่นิ่งเฉยและขาดการมีส่วนร่วม แต่โครงการและการบริการเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังอยู่ในขอบเขตจำกัด เยาวชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงโครงการและการบริการดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสมากที่สุด ทั้งนี้ เยาวชนหญิงมีความเสี่ยงมากกว่าเยาวชนชายที่จะเป็น NEET ซึ่งประชากรกลุ่ม NEET ในประเทศไทยร้อยละ 70 เป็นเยาวชนหญิง ส่วนใหญ่เลิกเรียนกลางคันเนื่องจากตั้งคร่ำครึหรือต้องรับผิดชอบดูแลครอบครัว รวมทั้งผู้ปกครองของเยาวชนหญิงมักจะไม่สนับสนุนให้เยาวชนหญิงออกจากบ้านและประกอบอาชีพเท่ากับที่สนับสนุนเยาวชนชาย ผลคือ เยาวชนหญิง NEET จึงมีโอกาสน้อยที่จะเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญหรือศึกษาต่อ นอกจากนี้ ยังพบปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ เยาวชนอายุระหว่าง 20 – 24 ปี เป็นเยาวชน NEET มากกว่าเยาวชนอายุระหว่าง 15 – 19 ปี เยาวชน NEET ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษาที่กำหนดหรือเยาวชนที่มีได้ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยม มีโอกาสมากกว่าที่จะมีปัญหาในการเข้าถึงโอกาสการทำงาน รวมถึงเยาวชนที่มีความพิการก็ประสบปัญหาในการเข้าถึงโอกาสการศึกษาและโอกาสการทำงาน เนื่องจากโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้พิการได้ หรือเยาวชนเหล่านี้อาจหางานที่มีคุณภาพทำได้ยาก นอกจากนี้ ความยากจนเป็นอีกปัจจัยสำคัญ โดยเยาวชนจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อยมีโอกาสน้อยกว่าที่จะเป็น NEET และผู้ปกครอง ชุมชน และคนรอบข้างเยาวชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการที่เยาวชนจะกลายเป็น NEET รวมทั้งการขาดการแนะแนวเรื่องการประกอบอาชีพและโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อให้เยาวชนสามารถเข้าสู่ตลาดการทำงานได้สำเร็จ

2.9) เร่งพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตเพื่อนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นระบบ ที่เอื้อให้คนสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ตลอดตามความสะดวกและความจำเป็นของชีวิต

2.10) ผลักดันให้เกิดสมัชชาการศึกษาในระดับจังหวัด โดยเกิดจากความร่วมมือของเครือข่ายผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษาในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย ครอบครัว/ผู้ปกครอง สถานศึกษา กลุ่มองค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม เพื่อพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่ บูรณาการการดำเนินงาน และการวางแผนการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละจังหวัด สามารถยกระดับศักยภาพของจังหวัดอย่างแท้จริง

2.11) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นเพื่อการเรียน การทำงานและการดำรงชีวิต ทักษะการรู้คิดดิจิทัล (Digital Quotient+Digital, Media and Information Literacy) และการเชื่อมต่อโลกแห่งการเรียนรู้สู่โลกแห่งการทำงาน (School to Work Transition) รวมทั้ง ทักษะด้านการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้วย

3) ข้อเสนอแนะ

3.1) การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีความพร้อมในทุกมิติ นอกจากการดำเนินโครงการตามปกติที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่องแล้วนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังควรต้องมุ่งพัฒนารูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความหลากหลาย ทันต่อสถานการณ์และความสนใจของคนในสังคมมากยิ่งขึ้น โดยการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการสร้างพื้นที่ปลอดภัยของคนแต่ละวัยและแต่ละกลุ่มในสังคมที่มีความหลากหลาย เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีความเคารพ ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรเร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันทางศาสนาเพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคนในสังคมให้มากยิ่งขึ้น

3.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ มีอาสาสมัครดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยรายพื้นที่ เพื่อหนุนเสริมผู้ปกครอง ทั้งด้านทักษะการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ถูกต้อง ตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย และด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อพัฒนาการเด็ก มีแนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังภาวะวิกฤตสำหรับครูและผู้ดูแลเด็กอย่างหลากหลายเพื่อการประยุกต์ใช้ตามบริบทของพื้นที่และขนาดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการสร้างเสริมประสบการณ์ผ่านแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ หรือตามความสนใจของเด็กในช่วงปิดเทอม ปรับระดับการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มาจากระดับอนุบาลให้เหมาะสมตามพัฒนาการ การผลักดันการใช้นาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัยอย่างครบวงจรตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกไปจนถึงช่วงปฏิบัติงาน สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย การสนับสนุนให้เปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี ตลอดจนการพิจารณาจัดสรรและเพิ่มจำนวนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 0 – 6 ปีแบบถ้วนหน้า

3.3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาข้อมูลสถานการณ์ ความต้องการตลาดแรงงาน ให้ครอบคลุม โดยมีข้อมูลด้านแรงงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลด้านแรงงานที่ครบถ้วน มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านแรงงานรองรับ มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของตลาดแรงงาน มีการรับรองสมรรถนะแรงงาน รวมถึงอาจจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์เส้นทางอาชีพให้นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ให้มีโอกาสได้รู้จักอาชีพที่หลากหลาย เพื่อจะได้เลือกทำงานที่สอดคล้องกับความถนัด เป็นกำลังแรงงานที่ช่วยพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ

3.4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปฏิรูประบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมทางกายและจิตใจที่หลากหลายสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย เพื่อฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กนักเรียนที่ยากจนและด้อยโอกาส

รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามเด็กที่หลุดออกนอกระบบการศึกษา และกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยง รวมทั้งมีมาตรการในการป้องกันการหลุดออกนอกระบบของเด็กนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูและนักเรียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ผ่านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ การเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียน และสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียน สำหรับรองรับการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทกับภาคการศึกษามากขึ้น และเป็นการรองรับการเรียนรู้ในช่วงวิกฤตจากโรคระบาดในอนาคตได้ รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทั้งระบบ และเร่งดำเนินการทดสอบสมรรถนะครูรายสาขาที่สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะครูที่อยู่ในระบบการศึกษาอยู่แล้ว เพื่อประกันคุณภาพของครูและพัฒนาครูผู้สอนไปสู่การเป็นครูยุคใหม่และสะท้อนคุณภาพของครูได้อย่างชัดเจน การวิจัยและสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการศึกษา และขยายผลระบบการศึกษาที่มีคุณภาพไปให้ทั่วถึงผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา อาทิ การจับคู่โรงเรียนพี่เลี้ยง การกระจายทรัพยากรทางการศึกษาในเรื่องการจัดสรรครูและการผลิตครูที่มีคุณภาพให้ไปสอนในท้องถิ่น การสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3.5) การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญาจำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยการพัฒนาแบบข้อมูลทั้งระบบฐานข้อมูลพหุปัญญาแห่งชาติที่เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระบบเทคโนโลยีสำหรับการสำรวจ คัดกรอง วัดระดับ และติดตามผลผู้เรียนการพัฒนาทางด้านแหล่งเรียนรู้ ทั้งสถานศึกษาที่ส่งเสริมพหุปัญญาและสถานที่สาธารณะในการเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ การสร้างโมเดลต้นแบบและการส่งต่อการพัฒนาตามพหุปัญญา นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จในทุกพื้นที่การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเข้ามาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางพหุปัญญา รวมถึงการส่งเสริมการจ้างงาน และการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องพหุปัญญา ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และครูผู้สอน โดยปรับเปลี่ยนทัศนคติว่าผู้เรียนที่เก่งไม่จำเป็นต้องเก่งเฉพาะด้านวิชาการแต่เพียงเท่านั้น นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนและเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อลดอุปสรรคในด้านทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน

3.6) การจัดสรรทรัพยากรการศึกษา ควรจัดสรรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทในปัจจุบัน เร่งพัฒนาโอกาสทางการศึกษาเพื่อเอื้อให้คนทุกเพศ ทุกช่วงวัย และ ทุกสถานะ สามารถเข้าถึงการศึกษาได้สะดวกทุกที่และทุกเวลา อีกทั้งควรเร่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และปรับเปลี่ยนบทบาทของครูให้สามารถพัฒนาสมรรถนะพื้นฐานของผู้เรียน ได้อย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมการกระจายทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งในเรื่องการจัดสรรครูและการสนับสนุน เครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องและมีความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและทักษะด้านดิจิทัลในการเรียนการสอนให้แก่ครูและนักเรียน นอกจากนี้ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรประสานการดำเนินงานช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบผ่านการพัฒนาการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

มีการวิเคราะห์ ข้อมูลในมิติที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางอย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถระบุความต้องการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง และแก้ปัญหาเด็กตกหล่นทางการศึกษาได้อย่างตรงจุด

3.2.2 สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อยภายใต้เป้าหมายหลักที่ 4

เนื่องจาก ในการจัดทำแผนที่นำทางขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) มีข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้น จึงยังมิได้มีการกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาตามตัวชี้วัดในแต่ละปีไว้ชัดเจน ทำให้ยังไม่สามารถประเมินสถานะการบรรลุค่าเป้าหมายของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ในปี 2565 เพื่อกำหนดสถานะเป็นระดับสีได้ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้มิได้กำหนดเป้าหมายไว้ แต่ได้มีการประสานติดตามข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดและมีแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่สามารถจัดเก็บได้ เพื่อนำมาสะท้อนความก้าวหน้าและแนวโน้มของการบรรลุเป้าหมาย SDG4 ในแต่ละเป้าหมายย่อยได้เป็นเบื้องต้น โดยมีรายละเอียดความก้าวหน้าการดำเนินงานจำแนกเป็นรายเป้าหมายย่อยได้ ดังนี้

1) สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573

1.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนชั้น ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน	n/a
4.1.1 (2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	n/a
4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย)	n/a

1.2) สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

(1) ตัวชี้วัด 4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนชั้น ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน โดยใช้ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test: NT) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดังนี้

กรอบการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ความสามารถด้านภาษาไทย และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับประเทศ

ที่	ด้าน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1	ภาษาไทย (Thai Language)	55.86	ดี
2	คณิตศาสตร์ (Mathematics)	49.12	ดี
3	รวมทั้ง 2 ด้าน	52.50	ดี

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับประเทศ พบว่า ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.50 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถด้านภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.86 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.12 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และเมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพ พบว่า ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 34.20) รองลงมาคือ ระดับพอใช้ (ร้อยละ 32.84) และระดับดีมาก (ร้อยละ 22.12) ตามลำดับ ส่วนคุณภาพที่อยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 10.82

ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ระดับประเทศ

จำแนกตามระดับคุณภาพ

ด้าน	จำนวนและร้อยละนักเรียนจำแนกตามระดับคุณภาพ							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย (Thai Language)	154,540	26.57	204,942	35.24	159,893	27.49	62,119	10.68
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	130,846	22.49	170,243	29.27	187,099	32.16	93,428	16.06
รวมทั้ง 2 ด้าน	128,630	22.12	198,850	34.20	190,990	32.84	62,949	10.82

ที่มา : รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565 ระดับประเทศ ดังนี้

ด้าน	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย (Thai Language)	51.00	52.67	53.18	46.46	47.46	56.14	55.86
คณิตศาสตร์ (Mathematics)	36.99	37.75	47.19	44.94	40.47	49.44	49.12

(2) ตัวชี้วัด 4.1.1(2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ป.6 และ ม.3 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.)

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

(2.1) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	364,544	52.80	364,465	33.57	364,438	26.52	364,458	37.90
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.)	67	49.07	67	31.72	67	24.19	67	38.25
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา (สพป.)	364,477	52.80	364,398	33.57	364,371	26.52	364,391	37.90
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน (สช.)	136,296	56.48	136,269	47.90	136,262	32.19	136,269	43.04

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้า สอบ	คะแนน เฉลี่ย
สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอศ.)	5	43.10	5	25.63	5	16.90	5	23.50
สำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษาฯ (อว.)	3,061	65.07	3,061	67.46	3,059	47.22	3,061	53.48
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.)	1,419	41.74	1,417	27.63	1,417	20.63	1,419	31.48
สำนักการศึกษาเมืองพัทยา (พัทยา)	1,133	51.89	1,133	34.20	1,133	23.80	1,133	38.46
โหมสคู	8	68.34	8	80.86	8	47.59	8	53.13
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)	37,604	53.18	37,595	36.49	37,583	26.68	37,596	38.87
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.)	17,543	58.52	17,541	41.21	17,544	28.98	17,542	40.65
สถาบันพลศึกษา (สพล.)	12	47.60	12	33.59	12	20.04	12	42.08
กองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน (ตชด.)	2,667	45.57	2,667	31.18	2,664	24.63	2,666	33.64
รวมทุกสังกัด	564,292	53.89	564,173	37.62	564,125	28.06	564,169	39.34

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสังกัด **วิชาภาษาไทย** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 53.89 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโหมสคู มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 68.34 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.07 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.52 คะแนน ตามลำดับ **วิชาภาษาอังกฤษ** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 37.62 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนโหมสคู มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 80.86 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.46 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.90 คะแนน ตามลำดับ **วิชาคณิตศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 28.06 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้ว

ปรากฏว่า โรงเรียนโหมสกุล มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 47.59 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.22 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.19 คะแนน ตามลำดับ และวิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 39.34 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.48 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนโหมสกุล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.13 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.04 คะแนน ตามลำดับ

สรุปผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2559 – 2565

วิชา	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย	52.98	46.58	55.90	49.07	56.20	50.38	53.89
ภาษาอังกฤษ	34.59	36.34	39.24	34.42	43.55	39.22	37.62
คณิตศาสตร์	40.47	37.12	37.50	32.90	29.99	36.83	28.06
วิทยาศาสตร์	41.22	39.12	39.93	35.55	38.78	34.31	39.34

(2.2) ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ จัดทำสรุปรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 เป็นค่าสถิติพื้นฐาน จำแนกตามสังกัด ทั้ง 4 รายวิชา ดังนี้

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย
สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	299,905	53.91	297,461	31.75	299,730	24.66	298,189	33.67
- สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)	199,389	56.01	197,053	34.07	199,310	26.24	197,756	35.01

สังกัด	วิชา							
	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย	จำนวน ผู้เข้าสอบ	คะแนน เฉลี่ย
- สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา (สพป.)	100,516	49.76	100,408	27.20	100,420	21.53	100,433	31.05
สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	73,144	50.72	72,803	34.22	73,095	23.92	72,887	32.68
สำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา (อว.)	3,585	68.13	3,583	57.53	3,594	44.20	3,581	44.99
สำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ (สศศ.)	3,349	45.00	3,347	26.30	3,349	20.39	3,346	29.66
สำนักการศึกษา เมืองพัทยา (พทยา)	943	52.96	943	32.39	943	22.87	943	32.68
กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น (สธ.)	33,916	49.91	33,735	29.06	33,895	22.23	33,799	31.60
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.)	4,483	56.69	4,483	30.85	4,478	22.40	4,483	32.75
สถาบันพลศึกษา (สพล.)	633	43.65	634	26.78	634	19.86	631	29.24
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (สบศ.)	604	52.08	585	28.91	603	19.85	591	30.44
สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ (พศ.)	4,218	38.96	4,219	25.49	4,209	19.97	4,218	28.25
กองบัญชาการตำรวจ ตระเวนชายแดน(ตชด.)	144	46.79	144	27.82	144	24.61	144	29.97
รวมทุกสังกัด	424,924	52.95	421,937	32.05	424,674	24.39	422,812	33.32

ที่มา : ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผลวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสังกัด **วิชาภาษาไทย** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 52.95 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.13 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.69 คะแนน และโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.01 คะแนน ตามลำดับ **วิชาภาษาอังกฤษ** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 32.05 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.53 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.22 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.07 คะแนน ตามลำดับ **วิชาคณิตศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.39 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.20 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.24 คะแนน และโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.61 คะแนน ตามลำดับ และ**วิชาวิทยาศาสตร์** มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 33.32 คะแนน เมื่อจำแนกตามสังกัดแล้วปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.99 คะแนน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.01 คะแนน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.75 คะแนน ตามลำดับ

สรุปผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2559 – 2565

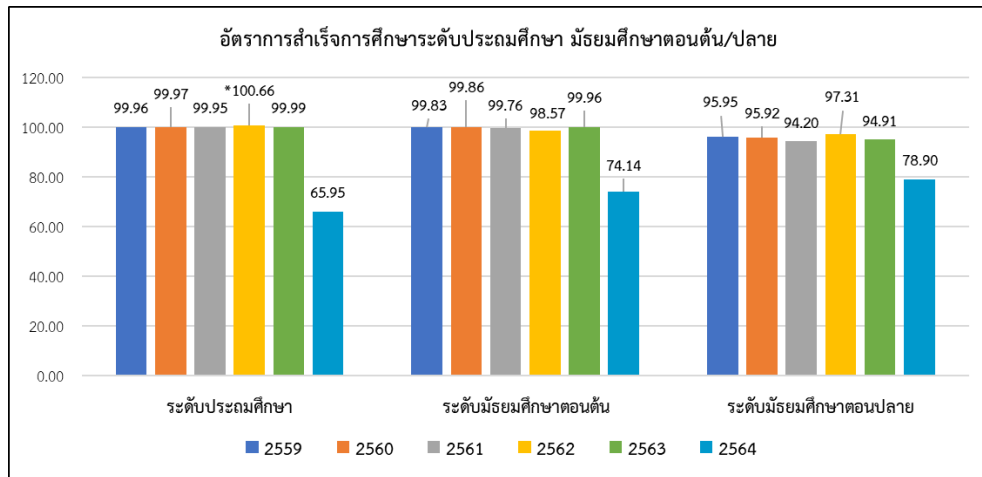
วิชา	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ภาษาไทย	46.36	48.29	54.42	55.14	54.29	51.19	52.95
ภาษาอังกฤษ	31.80	30.45	29.45	33.25	34.38	31.11	32.05
คณิตศาสตร์	29.31	26.30	30.04	26.73	25.46	24.47	24.39
วิทยาศาสตร์	34.99	32.28	36.10	30.07	29.89	31.45	33.32

(3) **ตัวชี้วัด 4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย** โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

อัตราการสำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2559 – 2563 ในภาพรวม ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอัตราการสำเร็จการศึกษายู่ในระดับสูง ทั้งนี้ ในปีการศึกษา 2564 อัตราการสำเร็จการศึกษาในภาพรวมทุกระดับ (ประถม - ม.ปลาย) มีอัตราลดลงจากปีการศึกษาที่ผ่านมาค่อนข้างมาก อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา และเกิดผลกระทบต่อการเรียนรู้

ระดับการศึกษา	ปีการศึกษา					
	2559	2560	2561	2562	2563	2564
ระดับประถมศึกษา	99.96	99.97	99.95	100.66	99.99	65.95
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	99.83	99.86	99.76	98.57	99.96	74.14
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	95.95	95.92	94.20	97.31	94.91	78.89

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

1.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

จากข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ในช่วงปีการศึกษา 2559 – 2561 อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวโน้มสูงขึ้น จากร้อยละ 91.8 และร้อยละ 90.1 เป็นร้อยละ 98.2 และร้อยละ 96.9 ตามลำดับ ในขณะที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 81.7 เป็นร้อยละ 78.6 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลคะแนนเฉลี่ยของ PISA ปี 2561 พบว่ามีคะแนนลดลง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 413 คะแนน ลดลงจาก 415 คะแนน ในปี 2558 และพบว่ามี ความแตกต่างของคะแนน PISA ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด และกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดมากขึ้น โดยผล PISA ปี 2561 กลุ่มโรงเรียนซึ่งเน้นการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ 580 คะแนน และ โรงเรียน/วิทยาลัยอาชีวศึกษามีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุดที่ 370 คะแนน ต่างกัน 210 คะแนน ในขณะที่ปี 2558 มีคะแนนแตกต่างกัน 180 คะแนน

อย่างไรก็ตาม การประเมิน PISA ใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 8,600 คน ซึ่งส่งผลให้การวัดเป้าหมาย ย่อจากผลประเมิน PISA อาจไม่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ ของกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุมเท่ากับ ผลจากการ ทดสอบ O-NET โดยระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2562 คะแนน O-NET ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีแนวโน้มลดลงในทุกสาระการเรียนรู้ ขณะที่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ในวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ลดลงในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม

ในปีการศึกษา 2562 พบว่า ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย เกือบทุกสาระการเรียนรู้ต่ำกว่า 50 คะแนน ยกเว้นวิชาภาษาไทย ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การดำเนินการที่ผ่านมาในระยะที่ผ่านมาได้ดำเนินการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อาทิ การจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ การยกร่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอิงมาตรฐานสากล และเน้นพัฒนาเด็กตามศักยภาพและตามความถนัดของตัวเองและการขับเคลื่อนการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยปรับเปลี่ยนระบบการจัดการเรียนการสอนห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ การบ่มเพาะ องค์ความรู้ด้านวิทยาการคำนวณ จัดตั้งสถาบันครูพัฒนา เพื่อรองรับการคัดเลือกหลักสูตรพัฒนาครูและการ ฝึกอบรมผ่านโครงการคุปองครูเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในรูปแบบครบวงจร

1.4) ความท้าทาย

- มีเด็กบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในพื้นที่ ห่างไกลและอยู่ในครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าสู่ระบบการศึกษาและเลิกเรียนกลางคัน
- ความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างโรงเรียนกลุ่มต่าง ๆ อาทิ โรงเรียน ในเขต นอกเขต ขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ยังเป็นอุปสรรคต่อการสร้างทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญอันจะนำไปสู่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในภาพรวมได้
- การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เนื่องจากการเรียนออนไลน์หรือการถ่ายทอดการสอนผ่านสัญญาณโทรทัศน์ จะส่งผลให้เกิด ความเหลื่อมล้ำในเด็กบางกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนเข้าไม่ถึงโอกาสในการศึกษา สร้างภาระ ค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครอง เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย และอาจผลักดันให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวหลุดออกจากระบบการศึกษา

1.5) ข้อเสนอแนะ

- ควรจัดสรรทรัพยากรการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในอนาคต โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการคิดวิเคราะห์
- ควรมีการติดตามปัญหาเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษาเพื่อช่วยขยายโอกาส ให้แก่เด็กทุกกลุ่มได้อย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ
- เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการศึกษา โดยประเมินคุณภาพที่เน้น ผลลัพธ์ของผู้เรียน

2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมายย่อย 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคน เข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

2.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	n/a
4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียน ประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	n/a

2.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย

(1) ตัวชี้วัด 4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ ใช้ข้อมูลผลการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่จะนำมาใช้ ได้แก่ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย จะพิจารณาตัวบ่งชี้ เด็กมีพัฒนาการสมวัย ประกอบด้วย พัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน ได้แก่ (1) พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (2) พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาสมวัย (3) พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (4) พัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย และ (5) พัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

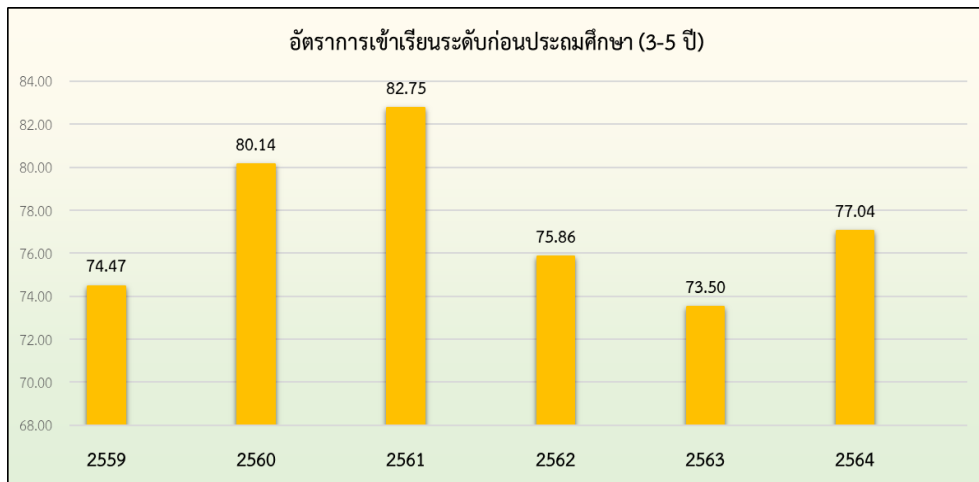
ลำดับ	หน่วยงานต้นสังกัด	พัฒนาการเด็กปฐมวัย		
		พัฒนาการสมวัย	จำนวนเด็กทั้งหมด	ร้อยละ
1	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	490,581	853,363	57.49
2	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	250,313	508,349	49.24
3	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.)	504,753	799,620	63.12
4	กระทรวงการอุดมศึกษา (ร.ร.สาธิต)	5,184	11,444	45.30
5	กรมกิจการเด็กและเยาวชน	25,981	27,704	93.78
6	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตชด.)	3,781	7,973	47.42
7	กรุงเทพมหานคร	40,712	53,632	75.91
8	กระทรวงแรงงาน	674	677	99.56
9	กระทรวงกลาโหม	544	559	97.32
10	กระทรวงสาธารณสุข	955	1,043	91.56
ภาพรวม		1,323,478	2,264,364	58.45

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. (ข้อมูล ณ 26 กรกฎาคม 2566)

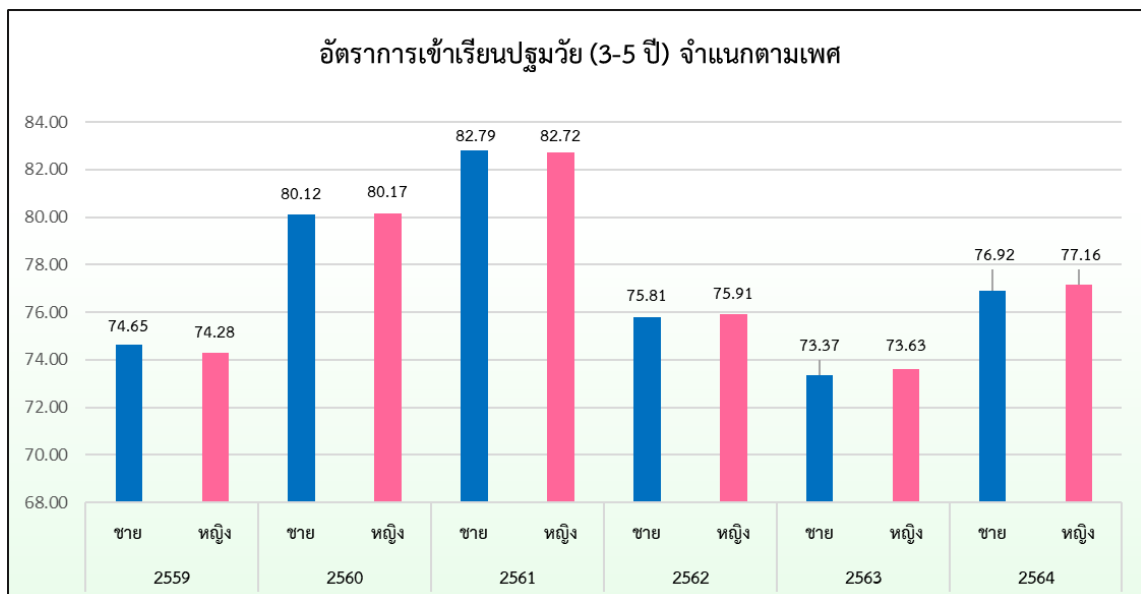

(2) ตัวชี้วัด 4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนระดับประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา อายุ 3 – 5 ปี ปีการศึกษา 2564 มีอัตราการเข้าเรียน ร้อยละ 77.04 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2562 (ร้อยละ 75.86) และปีการศึกษา 2563 (ร้อยละ 73.50) แต่ยังมีอัตราการเข้าเรียนต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 อาจเนื่องมาจากอยู่ในช่วงภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 และเมื่อจำแนกผู้เรียนตามเพศ พบว่า สัดส่วนระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงในการเข้าเรียนไม่แตกต่างกันหรือมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

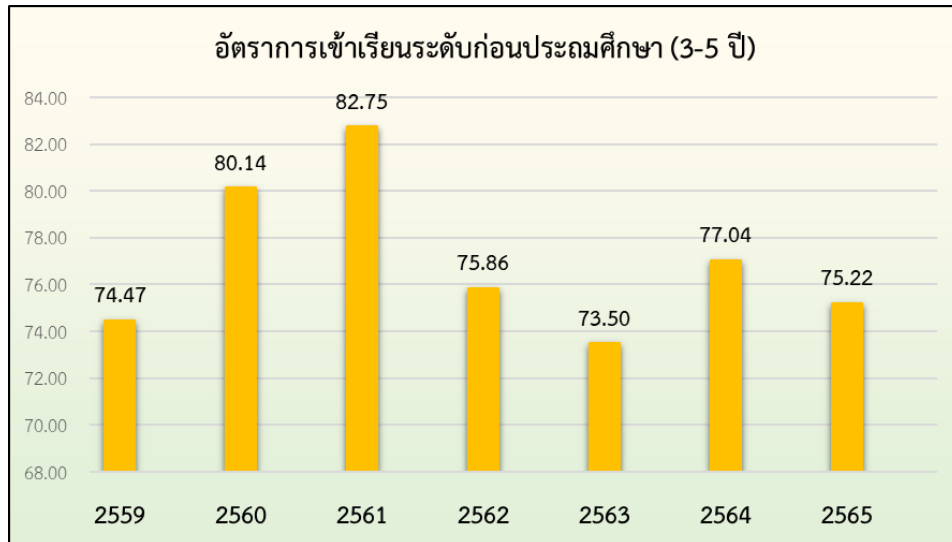
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

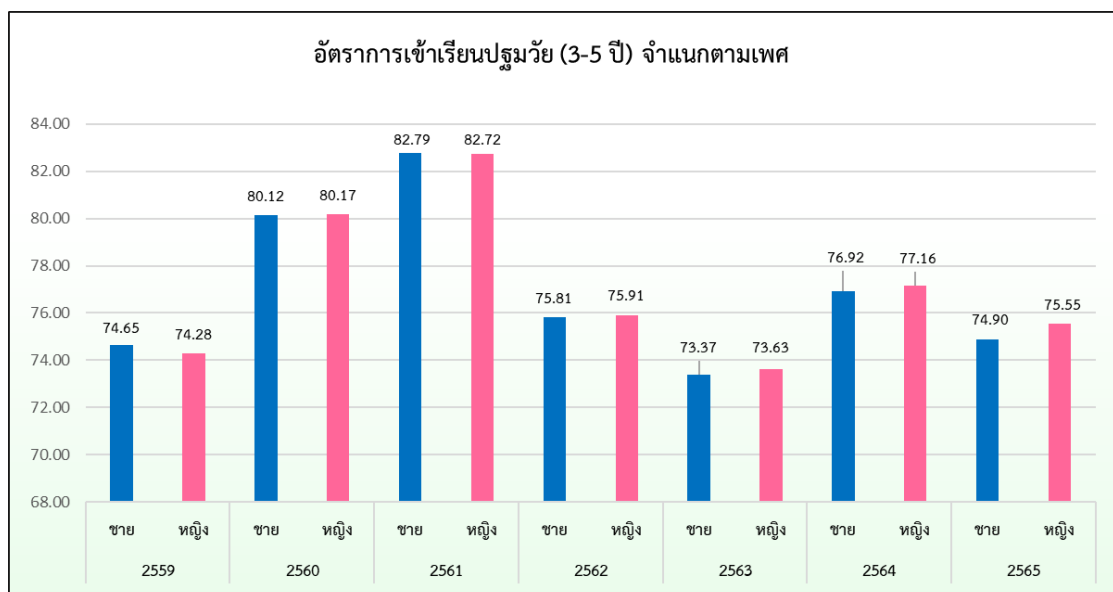
ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

ทั้งนี้ อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา อายุ 3 – 5 ปี ปีการศึกษา 2565 มีอัตราการเข้าเรียน ร้อยละ 75.22 ลดลงจากปีการศึกษา 2564 (ร้อยละ 77.04) อาจเนื่องมาจากประชากรวัยเรียนมีจำนวนลดลง โดยประชากรวัยเรียน อายุ 3 – 5 ปี ในปี 2565 มีจำนวน 1,981,049 คน ซึ่งในปี 2564 ประชากรวัยเรียน อายุ 3 – 5 ปี มีจำนวน 2,075,483 คน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่กล่าวถึงประชากรวัยเรียนและวัยแรงงานที่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 3 – 21 ปี ที่จะมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องจนเหลือเพียงร้อยละ 20.66 ของประชากรทั้งหมดในปี 2570 หรือลดลงกว่า 715,000 คน ภายในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2565, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป. จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

2.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐได้ดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย มาอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 และการออกมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2561 อีกทั้งยังมีการดำเนินโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการเรียนฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และอนุบาล โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 600 บาทต่อเดือน โครงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดหาอาหาร กลางวันและนมสำหรับเด็กปฐมวัย โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรก ที่ให้วิตามินเสริมธาตุเหล็กและโฟลิก ก่อนตั้งครรภ์ 3 เดือนจนถึงหลังคลอด 6 เดือน และให้ การตรวจครรภ์/ฝากครรภ์ฟรี และ โครงการ 9 อย่าง ที่ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ การเจริญเติบโต และกระบวนการโรงเรียนพ่อแม่เพื่อฝึกทักษะเลี้ยงดูลูก

2.4) ความท้าทาย

- ความพร้อมของครูหรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในการจัดการความท้าทายในห้องเรียน และส่งเสริมทักษะให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจะต้องเป็นไปอย่างรวดเร็วมากขึ้น ตามบริบทของโลกที่เปลี่ยนไป
- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยยังมิได้มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบทำให้การกำหนดมาตรการเพื่อยกระดับการพัฒนาการดูแลและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยมีข้อจำกัดอยู่อย่างมีนัยสำคัญ

2.5) ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐควรจัดให้มีระบบการฝึกอบรมควบคู่กับการปฏิบัติงาน (in-service training) และระบบพี่เลี้ยง (coaching and mentoring) เพื่อยกระดับคุณภาพครูและผู้ดูแลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่ง
- สร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพของครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย เพื่อชักจูงให้กำลังคนคุณภาพประกอบอาชีพดังกล่าวมากขึ้น
- ควรพัฒนาระบบติดตามการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของเด็กให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีรายละเอียดข้อมูลรายบุคคล เพื่อให้สามารถนำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

3) สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคน เข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

3.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในระบบ นอกกระบวนการศึกษา รวมทั้ง การฝึกอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามเพศ	n/a

3.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย

(1) ตัวชี้วัด 4.3.1 (1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา) โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) ต่อสายสามัญศึกษา

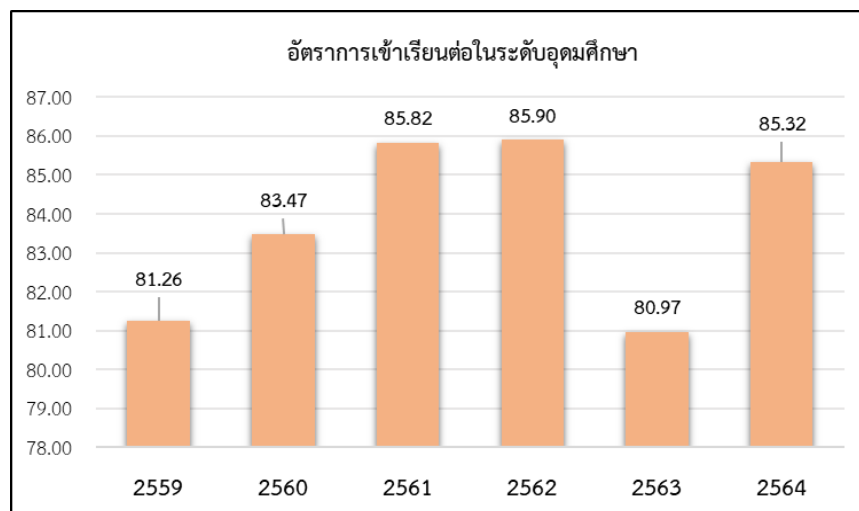
สัดส่วน	ปีการศึกษา						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ปวช. : สามัญ	34 : 66	35 : 65	35 : 65	35 : 65	35 : 65	34 : 66	33 : 67

(2) ตัวชี้วัด 4.3.1 (2) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้สถิติการศึกษา ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.) ดังนี้

อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

	ปีการศึกษา						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
อัตราการเข้าเรียนต่อ	81.26	83.47	85.82	85.90	80.97	85.32	91.62

หมายเหตุ : อุดมศึกษาปีที่ 1 ไม่นับรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ที่มา : สถิติการศึกษา ประจำปี 2559 – 2564, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.
จัดทำโดย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

3.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา อาทิ การจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โดยให้การสนับสนุนนักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ รวมทั้งสิ้น 5,771,585 คน (ข้อมูล ณ เมษายน 2563) การจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท และเงินอุดหนุนทุนเฉลิมราชกุมารี เพื่อจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน และนักศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล และมีอัตราการศึกษาต่อต่ำ ให้ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจนจบระดับปริญญาตรี

3.4) ความท้าทาย

- การหลุดออกจากระบบการศึกษายังคงเป็นความท้าทายสำคัญต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ทั้งนี้ การศึกษาระดับสูงกว่าขั้นพื้นฐานยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างสูง
- สถานการณ์การลดลงของจำนวนประชากรยังได้เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของความต้องการกำลังคนที่มีคุณภาพในทุกช่วงวัย ทั้งผู้ที่อยู่ในวัยเรียนและนอกวัยเรียน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เติบโตไปอย่างยั่งยืน

3.5) ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการสร้างโอกาสการเข้าถึงอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ขยายการให้บริการทางการศึกษาที่รองรับประชากรทุกกลุ่ม
- สถาบันการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทการจัดการศึกษา ไม่เฉพาะเพียงผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา (aged group) เท่านั้น แต่ต้องรองรับการพัฒนาคนกลุ่มนอกวัยศึกษาด้วย (non-aged group) โดยเฉพาะวัยแรงงานและวัยสูงอายุ
- ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานและภาคีในพื้นที่ในการนำเด็กและเยาวชนผู้ว่างงานที่อยู่นอกระบบการศึกษา (NEET) กลับสู่ระบบการศึกษา หรือการพัฒนาทักษะอาชีพ ปรับการบริหารจัดการให้รองรับผู้เรียนทั้งกลุ่มวัยศึกษาและนอกวัยศึกษาให้สามารถเรียนร่วมกันได้
- ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น โดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้น ระบบสะสมหน่วยกิตและการเทียบโอนประสบการณ์

4) เป้าหมายย่อย 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการภายในปี พ.ศ. 2573

4.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ	n/a

4.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด 4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ โดยใช้ข้อมูลจากการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

ร้อยละของประชาชนอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้คอมพิวเตอร์ จำแนกตามทักษะการใช้

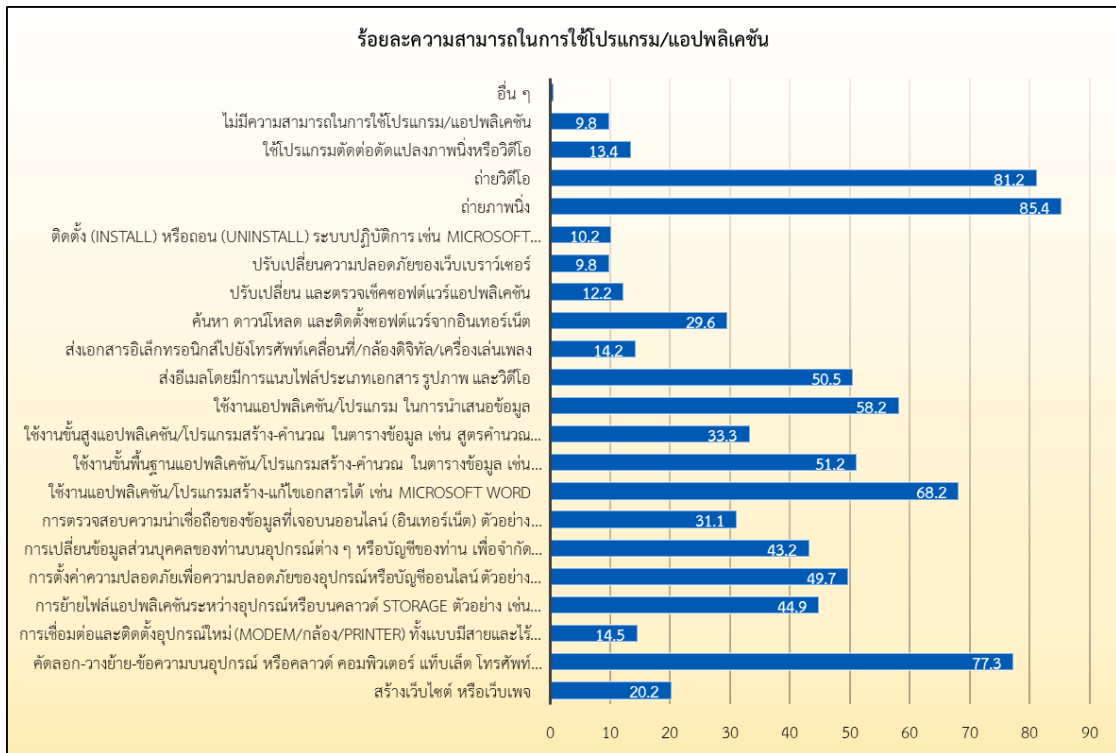
ประเภททักษะ	ปี		
	2561	2562	2563
คัดลอก/ตัด/วาง (Copy/Cut/Paste) ข้อความในเอกสาร	71.9	82.6	83.1
คัดลอก (Copy)/เคลื่อนย้าย (Move) ไฟล์งานหรือแฟ้มงาน (Folder)	71.7	81.2	82
ส่งอีเมลพร้อมไฟล์แนบ (Attached) เช่น เอกสาร รูปภาพ วิดีโอ เป็นต้น	49	62.6	65.1
ใช้สูตรเบื้องต้นในเอกสารประเภทสเปรดชีต (Spreadsheet) เช่น Excel	53.2	64.4	56
โอนย้ายไฟล์ข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น เช่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น	37.1	40.4	43.7
เชื่อมต่อและติดตั้งอุปกรณ์ใหม่ เช่น กล้อง โมเด็ม เครื่องปริ้น เป็นต้น	30.9	37.5	35.8
สร้างงานนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอ เช่น Powerpoint, Keynote	27.9	32.2	33.6
ติดตั้งและตั้งค่าเริ่มต้นการใช้งานซอฟต์แวร์ (Install and Configure)	13.6	21.1	19.2
การปรับค่าความปลอดภัยของอินเทอร์เน็ตเบราว์เซอร์ เช่น Internet Explorer, Chrome เป็นต้น	-	-	8.5
ลงระบบปฏิบัติการหรือเปลี่ยนระบบปฏิบัติการใหม่	-	-	5.2
เขียนโปรแกรมด้วยภาษาคอมพิวเตอร์	3.2	3.5	3.8

ที่มา : การสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2561 – 2563, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ทั้งนี้ การสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ไม่ได้มีการดำเนินการต่อในปี 2564 แต่ในส่วนของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สดช.) มีการดำเนินโครงการศึกษา Thailand Digital Outlook โดยใช้แนวทางในการจัดเก็บตัวชี้วัด Measuring the Digital Transformation ตามองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development : OECD) ซึ่งรัฐบาลไทยได้มีกรอบความร่วมมือกับ OECD ผ่านโครงการ Country Programme นำมาวิเคราะห์ภาพรวมของการพัฒนานโยบายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลและนวัตกรรมของประเทศ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการพิจารณากำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจดิจิทัลในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (รายงานประจำปี การศึกษา Thailand Digital Outlook 2564, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ

และสังคม) และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดร้อยละความสามารถในการใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชัน ในปี 2564 ดังนี้

ที่มา : รายงานประจำปี การศึกษา Thailand Digital Outlook 2564, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ

และสังคม

นอกจากนี้ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยใช้ข้อมูลจากสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในการจัดเก็บข้อมูลประชาชนที่มีงานทำอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ดังนี้

ร้อยละของผู้มีงานทำที่ใช้คอมพิวเตอร์

ปี	2559	2560	2561	2562	2563
ร้อยละ	24.00	22.80	19.60	18.70	20.10

ร้อยละของผู้มีงานทำที่ใช้อินเทอร์เน็ต

ปี	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ร้อยละ	46.80	54.20	63.90	71.70	82.60	88.9	91.4

ที่มา : สำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2559 - 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพแรงงานทั้งก่อน เข้าสู่ตลาดแรงงานและผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงาน อาทิ การปรับหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ เพื่อผลิตกำลังคนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องรองรับความต้องการในศตวรรษที่ 21 การผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่เพื่อสร้างกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ที่เน้นการฝึกปฏิบัติจากประสบการณ์จริง การจัดตั้ง Thai MOOC (Thailand Massive Open Online Course) เพื่อเป็นแพลตฟอร์มสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเน้นการพัฒนารายวิชาที่รองรับการ Reskill/Upskill การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการผลิต และพัฒนากำลังคน เช่น การจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education: CWIE) การจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีการผลิตสมิพล (Sumipol Institute of Manufacturing Technology – SIMTec) การพัฒนาเครือข่ายการพัฒนากำลังคนดิจิทัล เช่น โครงการ Smart University@EEC การพัฒนาและยกระดับฝีมือแรงงานโดยจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมแรงงาน รวมถึงกำหนดมาตรฐานและค่าจ้างเพื่อจูงใจให้มีการพัฒนาศักยภาพแรงงาน เช่น กำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและคุณวุฒิวิชาชีพและอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน

4.4) ความท้าทาย

- การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่ในกลุ่มแรงงานในระบบไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้ช่องว่างผลิตภาพแรงงานของแรงงานทั้งสองกลุ่มเพิ่มสูงขึ้น
- การยกระดับทักษะแรงงานยังขาดความสอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การผลิตแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดซึ่งเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

4.5) ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการพัฒนากระบวนการยกระดับทักษะอย่างครบวงจร โดยควรประมาณการความต้องการแรงงานในอนาคตและทักษะที่จำเป็น เพื่อให้มีการวางแผนพัฒนาทักษะแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการได้ในเชิงลึก
- ควรบูรณาการรูปแบบเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้ในระบบ การเรียนรู้นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
- ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดทำหลักสูตรระยะสั้น
- กำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการขนาดกลางที่มีศักยภาพเข้าร่วมระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาเพิ่มขึ้น
- พัฒนาหลักสูตรออนไลน์ที่เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด/ผูกโยงกับการจ้างงานหลังจบหลักสูตร

- พัฒนาระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่ชัดเจนและพัฒนาระบบจัดการการรับรองความสามารถของบุคคล (Credential Management Platform) เพื่อเป็นกลไกกลางในการเก็บข้อมูลหลักฐานความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังช่วยให้นายจ้างคัดกรองและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมรรถนะรายบุคคลได้

5) เป้าหมายย่อย 4.5 จัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมภายในปี พ.ศ. 2573

5.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	n/a
4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	n/a
4.5.1 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	n/a

5.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย หรือข้อมูลตามตัวชี้วัด

(1) ตัวชี้วัด 4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา) โดยใช้สถิติการศึกษาของประเทศไทย จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนี้

ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ

ระดับ	ปีการศึกษา			
	2560	2561	2562	2563
ก่อนประถมศึกษา (ปฐมวัย)	1.05	1	1	1
ประถมศึกษา	1.06	1.01	1.01	0.93
มัธยมศึกษาตอนต้น	1.17	0.94	0.94	0.97
มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.99	0.83	0.82	0.83

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2560 - 2563, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

(2) ตัวชี้วัด 4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา) โดยใช้ข้อมูลจากสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง (ยากจนมาก/ร่ำรวยมาก) ปี 2562 และ ปี 2565

ระดับ	ปี						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ประถมศึกษา				0.98			0.95
มัธยมศึกษาตอนต้น				0.93			0.82
มัธยมศึกษาตอนปลาย				0.60			0.63

หมายเหตุ : การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) จัดเก็บข้อมูลทุก 3 ปี

ที่มา : สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ปี 2562 และปี 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(3) ตัวชี้วัด 4.5.1 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา) โดยใช้ข้อมูลจาก สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนี้

ดัชนีความเท่าเทียมทางพื้นที่ (นอกเขตฯ/ในเขตฯ) ปี 2562 และ ปี 2565

ระดับ	ปี						
	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ประถมศึกษา				1.00			0.98
มัธยมศึกษาตอนต้น				1.01			0.98
มัธยมศึกษาตอนปลาย				0.96			0.99

หมายเหตุ : การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) จัดเก็บข้อมูลทุก 3 ปี

ที่มา : สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (MICS) ปี 2562 และปี 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากนี้ ในส่วนของการเข้าถึงการศึกษาของผู้พิการ และกลุ่มเปราะบาง จากสถิติข้อมูลทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2565 มีจำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วม ในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 379,356 คน จำแนกตามประเภทความพิการ ได้แก่ (1) บกพร่องทางการเห็น (2) บกพร่องทางการได้ยิน (3) บกพร่องทางสติปัญญา (4) บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ (5) ปัญหาทางการเรียนรู้ (6) บกพร่องทางการพูด/ภาษา (7) ปัญหาทางพฤติกรรม/อารมณ์ (8) ออทิสติก และ (9) พิการซ้อน ดังนี้

จำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วม จำแนกตามประเภทความพิการ ระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2565

ระดับ	บกพร่อง ทาง การเห็น	บกพร่อง ทางการ ได้ยิน	บกพร่อง ทาง สติปัญญา	บกพร่อง ทาง ร่างกาย/ สุขภาพ	ปัญหา ทางการ เรียนรู้	บกพร่อง ทาง การพูด/ ภาษา	ปัญหาทาง พฤติกรรม/ อารมณ์	ออทิสติก	พิการ ซ้อน	รวม
ก่อน ประถมศึกษา	364	722	8,522	6,013	436	349	220	4,595	5,514	26,735
ประถมศึกษา	872	1,730	13,276	3,493	238,484	1,770	4,335	5,380	6,029	275,369
มัธยมศึกษา ตอนต้น	315	891	5,736	1,188	56,682	188	979	1,291	1,525	68,795
มัธยมศึกษา ตอนปลาย	199	682	1,910	456	3,920	43	249	568	430	8,457
รวม	1,750	4,025	29,444	11,150	299,522	2,350	5,783	11,834	13,498	379,356

ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปี 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับกลุ่มเปราะบาง ซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส จากสถิติข้อมูลทางการศึกษาฯ มีผู้เรียนที่เป็นเด็กยากจนมากที่สุด โดยระดับประถมศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับก่อนประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ

จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2565

ประเภท	ระดับ				รวม
	ก่อน ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	
เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน	1	10	11	2	24
เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ	-	1	5	1	7
เด็กถูกทอดทิ้ง	126	796	680	370	1,972
เด็กในสถานพินิจและคุ้มครอง เยาวชน	2	77	87	25	191
เด็กเร่ร่อน	15	52	14	11	92
ผลกระทบจากโรคเอดส์	2	21	15	5	43
ชนกลุ่มน้อย	269	1,291	794	553	2,907
เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ	2	25	13	23	63
เด็กยากจน	484,348	1,899,588	895,733	331,116	3,610,785
เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด	1	26	39	25	91
กำพร้า	347	2,772	1,347	914	5,380

ประเภท	ระดับ				รวม
	ก่อน ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	
ทำงานรับผิดชอบตนเอง และครอบครัว	5	124	481	652	1,262
มีความด้อยโอกาส มากกว่า 1 ประเภท	1,649	6,230	3,199	710	11,788
	486,767	1,911,013	902,418	334,407	3,634,605

ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปี 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้มีการดำเนินโครงการที่ส่งเสริมการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการขยายโอกาสสำหรับผู้พิการ โครงการพัฒนาคนตลอดช่วงวัย โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งทุน โครงการสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับพื้นที่ โครงการพัฒนาทักษะอาชีพแบบบูรณาการ และโครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย อันเป็นการส่งเสริมเพื่อให้เด็กเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนจบอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัย พัฒนาการ และกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพในกลุ่มเปราะบางให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน

5.4) ความท้าทาย

- ภาครัฐยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลแบบแยกกลุ่มสำรวจ (disaggregated data) ทำให้ขาดข้อมูลที่สำคัญในการกำหนดนโยบายและมาตรการที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งผู้พิการ ชนพื้นเมือง ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ
- การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายยังคงเป็นความท้าทายของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านพื้นที่และด้านการบริหารจัดการ รวมไปถึงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ยังคงต้องเร่งปรับปรุงให้เหมาะสม

5.5) ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐควรสร้างหลักประกันทางการศึกษาและการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือและเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย
- ควรเร่งจัดทำข้อมูลที่จำแนกกลุ่มสำรวจ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- ควรมีมาตรการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทปัจจุบัน และควรส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา เพื่อภาครัฐจะได้ดำเนินการช่วยเหลือและจัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

- ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงมีแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมในประเด็นความเท่าเทียมและความเสมอภาคทั้งในมิติทางเพศสภาพ สถานภาพทางกายและชาติพันธุ์

6) เป้าหมายย่อย 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

6.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	n/a
4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	n/a
4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	n/a

6.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย

(1) ตัวชี้วัด 4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้การสำรวจการอ่านของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งผลการสำรวจการอ่านของประชากร ปี 2561 พบว่า อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นร้อยละ 93.77

(2) ตัวชี้วัด 4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้การสำรวจการอ่านของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งผลการสำรวจการอ่านของประชากร ปี 2561 พบว่า อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นร้อยละ 96.32

(3) ตัวชี้วัด 4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้การสำรวจการอ่านของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งผลการสำรวจการอ่านของประชากร ปี 2561 พบว่า อัตราการอ่านออกเขียนได้ และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นร้อยละ 92.78

ตัวชี้วัด	ผลดำเนินงาน (ร้อยละ)
4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	93.77
4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	96.32
4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	92.78

ที่มา : การสำรวจการอ่านของประชากร ปี 2561 สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์

6.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

การเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษา และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้กับหลักสูตรการศึกษาให้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง อาทิ โครงการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการศึกษา โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) และโครงการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาการคำนวณ (Computing Science) รวมทั้งยังมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการสร้างช่องทางการเรียนผ่านการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ควบคู่กับการเรียนการสอน อาทิ โครงการดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform)

6.4) ความท้าทาย

- ยังมีคนบางกลุ่มที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ เนื่องจากไม่ได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐาน
- ยังมีปัญหาเด็กตกหล่นหรือหลุดจากระบบการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเด็กเปราะบางที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ที่รัฐจัดสรรให้ได้ อันเป็นผลมาจากความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรและการบริหารจัดการของภาครัฐ

6.5) ข้อเสนอแนะ

- ภาครัฐควรเร่งพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณในกลุ่มคนที่อยู่ใน “ภาวะตกหล่น” เพื่อให้เป็นหลักประกันว่าคนทุกคนในสังคมจะสามารถอ่านออกเขียนได้ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างไม่ยากลำบาก
- ควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียนให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของโลกในศตวรรษที่ 21 นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น
- พัฒนาระบบการวัดผลทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

7) สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุข และการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

7.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.7.1 (1) ระดับการดำเนินการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	มีการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.7.1 (2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)	n/a

7.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย หรือข้อมูลตามตัวชี้วัด

(1) ตัวชี้วัด 4.7.1 (1) ระดับการดำเนินการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน ซึ่งการดำเนินการเรื่องการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดเรื่องดังกล่าว ดังนี้

(ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ

- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

แนวคิดของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักการ
และเป้าหมาย ดังนี้

1. หลักการจัดการศึกษา

1.1 หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงวัยมีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถ ให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.2 หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาส ที่มีความยากลำบากและขาดโอกาส เนื่องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม ซึ่งรัฐต้องดูแลจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษานับสนุนผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาตามศักยภาพและความพร้อม อย่างเท่าเทียม กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ รวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาร่วมกับเด็กปกติในกรณีที่สามารถเรียนได้ หรือจัดให้เป็นพิเศษตามระดับความบกพร่อง นอกจากนี้ บุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ รัฐต้องจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

1.3 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงชีวิต และการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียง เท่าทัน และเป็นสุข

การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก โดยยึดหลักความพอประมาณ ที่เป็นความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

1.4 หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคน เป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุมทุกช่วงวัยทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล และสนองยุทธศาสตร์ชาติ และความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐจึงต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา

2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030)

เป็นเป้าหมายที่ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ ได้ลงมติรับรองในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. 2558 โดยจะใช้เป็นวาระแห่งการพัฒนาของโลก (ค.ศ. 2016 – 2030) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย โดยเป้าหมายด้านการศึกษา คือ เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แผนการศึกษาแห่งชาติจึงต้องพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างหลักประกันว่า เด็กปฐมวัยทุกคนจะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน ประถมศึกษา ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ และมีผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาด้วยค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมและมีคุณภาพ กำลังแรงงานมีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็นผู้ประกอบการ กลุ่มผู้พิการและด้อยโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม มีการเพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ หลักการและแนวทางในการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ โดยยึดแผนฯ เป็นกรอบทิศทางหลักและนำสู่การปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและระดับการศึกษา ใช้กลไกการดำเนินงานภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างเครือข่ายการศึกษา รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมในการผลักดันแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการสร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งระดับนโยบายและพื้นที่ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศ

- **นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ**

กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ โดยมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย โดยการสร้างความปลอดภัย ในสถานศึกษา ดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ ปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริม คุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พื้่นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้ง พัฒนabethาพและการกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการ ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

2. การยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา จัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ในรูปแบบ Active Learning, STEM Education, Coding ฯลฯ และกระบวนการส่งต่อในระดับที่สูงขึ้น พัฒนาระบบการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ที่จำเป็นแห่งอนาคต ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้เรียนรู้ตามความสนใจผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม ที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) รวมถึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

3. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ทุกช่วงวัย โดยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการติดตาม และส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งแก้ปัญหาเด็กตกหล่นและออกกลางคัน ส่งเสริมสนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อรับการพัฒนารอบด้าน มีคุณภาพ ตามศักยภาพตามวัย ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐาน โดยบูรณาการร่วมกันกับทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาระบบข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่มเยาวชนอายุ 15 – 24 ปีที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม (Not in Education, Employment or Training: NEETs) พัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home-based Learning) รวมทั้งการศึกษาทางเลือกอื่น ๆ ตลอดจนพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ในหน่วยงานที่จัดการศึกษาและให้มีหน่วยงานกลาง ในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตในภาพรวม และการเชื่อมโยงทั้งระหว่างรูปแบบ ประเภท และระดับ การศึกษา

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล (Modular System) มีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดวิชาชีพเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ (Re-skill Up-skill และ New skill) เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบหลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start Up) ภายใต้ศูนย์พัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อการส่งเสริม และพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาชีพ ทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยเชื่อมโยงกับ กศน. และสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่ รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่ในระบบโรงเรียนและประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพเพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะ และได้รับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

5. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร โดยส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล พัฒนาขีดความสามารถของครู และบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต ส่งเสริมสนับสนุนการทดสอบสมรรถนะครูและบุคลากรด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการทำงาน

(ข) หลักสูตรการศึกษา

1. การศึกษาในระบบ

1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้ง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 หลักสูตรอาชีวศึกษา

1) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2562
หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ รายวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย
และรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

2) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2563
หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ รายวิชาประวัติศาสตร์พระราช
และรายวิชาการเมืองการปกครองของไทย โดยสถานศึกษามีการบูรณาการการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชา
ประวัติศาสตร์ชาติไทยและหน้าที่พลเมืองในกิจกรรมเสริมหลักสูตรหลากหลายรูปแบบ อาทิ การนำนักเรียน
นักศึกษา ไปศึกษาเรียนรู้ในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม และกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี นักศึกษา
รักษาดินแดน ตลอดจนกิจกรรมอาชีวอาสาเพื่อบริการสังคม เป็นต้น

2. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ประเทศ สังคม ชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
มีทักษะเกี่ยวกับการดำรงชีวิต และตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสังแวดล้อม โดยจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนในสาระการพัฒนาสังคม ดังนี้

1) รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับผู้เรียนทั้ง 3 ระดับการศึกษา ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง (1) ภูมิศาสตร์
กายภาพประเทศไทย ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพของชุมชน ท้องถิ่น (2) ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพ
ของประเทศไทย (3) การใช้ข้อมูลภูมิศาสตร์กายภาพชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต
และความมั่นคงของชาติ และ (4) ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ท้องถิ่นของตน
และของประเทศ

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง (1) ภูมิศาสตร์
กายภาพทวีปเอเชีย ลักษณะทางภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย (2) การเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิศาสตร์กายภาพที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรไทย และประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย
(3) ความสัมพันธ์ของสภาพภูมิศาสตร์กายภาพที่มีต่อการเกิดทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปเอเชีย
และ (4) การนำความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยและทวีปเอเชีย มาปรับใช้ในการดำรงชีวิต
และความมั่นคงของชาติ

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง (1) สภาพ
ภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ (2) การเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในโลก
(3) การป้องกันตนเองจากภัยธรรมชาติ (4) การวิเคราะห์แนวโน้มและวิกฤตสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์
(5) ความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้วัฒนธรรมและเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

2) รายวิชาศาสนาและหน้าที่พลเมือง ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับ สำหรับผู้เรียนทั้ง 3 ระดับการศึกษา ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมืองไทย ศึกษาเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนา ในประเทศไทยและเอเชีย วัฒนธรรม ประเพณีของไทยและเอเชีย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พัฒนาการทางการเมืองและการอยู่ร่วมกันในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องศาสนาในโลก วัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมของประเทศของโลก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสิทธิมนุษยชน

(ค) การศึกษาของครู

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในรูปแบบ Metaverse กลุ่มเป้าหมายเป็นครูในสังกัดโรงเรียนคุณภาพ จำนวน 349 โรงเรียน และขยายผลส่งเสริมการสอนประวัติศาสตร์ 225 เขต ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2. อาชีวศึกษา

มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะที่จำเป็นเบื้องต้น เช่น การอบรมหลักสูตร “ทักษะการเป็นผู้จัดโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท” การพัฒนาศูนย์ความชำนาญเฉพาะทางตามแนวพระราชดำริในสถานศึกษา การจัดเวทีวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

3. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มีการดำเนินโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการพัฒนาส่งเสริมและเผยแพร่เกษตรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะสามารถเผยแพร่องค์ความรู้ ศึกษา วิจัย พัฒนาเกษตรธรรมชาติและด้านวิถีสุขภาพแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับบริบท ภูมิสังคม และวัฒนธรรมไทย ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

(ง) การประเมินผลนักเรียน

1. อาชีวศึกษา

การประเมินผลนักเรียนเป็นไปตามหลักสูตรมาตรฐานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 และหลักสูตรมาตรฐานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 นอกจากนี้ มีการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินการศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยชุดเครื่องมือมาตรฐาน (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองของผู้เรียน จำแนกตามเพศและภูมิภาค

4.7.1 (2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)

กระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่านโครงการ/กิจกรรม ดังนี้ (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกระทรวงศึกษาธิการ)

1) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

- โครงการสร้างการตระหนักรู้บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- โครงการเยาวชนรักษ์พงไพร
- โครงการสร้างจิตสำนึกและความรู้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- โครงการโรงเรียนสีเขียว
- กิจกรรมขยายผล ต่อยอด นวัตกรรม NET ZERO ศาสตร์แห่งการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในระดับภาคเหนือ ภายใต้โครงการรักษาน่าน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

- โครงการศึกษาแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของปราชญ์ชาวบ้าน

4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- โครงการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และ STEM ตามแนวทาง สสวท.

: กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ความตระหนักและพัฒนาการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตามแนวทาง สสวท. (Environmental Science Literacy)

7.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินการเพื่อสร้างหลักประกันว่าคนทุกคนในประเทศไทยจะมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการสร้างสรรค์สังคมโลกที่ความยั่งยืน โดยได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ที่กำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross Cultural Understanding) ที่เป็นทักษะสำคัญสำหรับการเป็นพลเมืองโลก นอกจากนี้ ในระดับหลักสูตรและการประเมินผลการศึกษาไทยได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในการจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี และการเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของการส่งเสริมการเรียนรู้สิทธิมนุษยชน ภาครัฐได้จัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาและคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ภาคธุรกิจ และผู้บริหารระดับสูงในองค์กร ในส่วนการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ ภาครัฐได้บรรจุประเด็นความหลากหลายทางเพศเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเพศสภาพและเพศวิถีให้กับผู้เรียนในทุกๆ ระดับ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจในการเคารพและยอมรับในความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศ นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ในสถานศึกษา อาทิ การเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมบทบาทผู้นำและจิตอาสา การสร้างความเข้าใจในกติกากการอยู่ร่วมกันของชุมชน การพัฒนาผู้นำชุมชนและบุคคลให้เป็นต้นแบบด้านคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและครอบคลุม เช่น โครงการโรงเรียนประชารัฐ และโครงการพัฒนาศูนย์ เรียนรู้ระดับตำบล

7.4) ความท้าทาย

- การดำเนินงานที่ผ่านมาส่วนใหญ่ยังคงมีภาครัฐเป็นหลักและมีลักษณะการดำเนินงานที่แยกส่วนกันตามกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบเท่านั้น

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชากรโลกและความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมาก โดยอาจก่อให้เกิด “New Norm ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” ที่แต่ละประเทศให้ความสำคัญกับการจัดการกับปัญหาในประเทศของตนเองมากกว่า การดำเนินการผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ ทำให้คนมีความตระหนักในสำคัญของการเป็นพลเมืองโลกลดลง และให้ความสำคัญกับการเป็นพลเมืองรัฐมากขึ้น

7.5) ข้อเสนอแนะ

- การสร้างความเป็นพลเมืองโลกจะต้องดำเนินการในรูปแบบที่หลากหลาย และเลือกใช้วิธีการที่เข้าถึงคนจำนวนมาก อาทิ การสอดแทรกผ่านสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ที่รองรับผู้เรียนจำนวนมาก (Massive Open Online Courses: MOOC) ซึ่งมีความสะดวกต่อตัวผู้เรียน
- การกระจายทรัพยากรทางการศึกษาซึ่งส่งเสริมการเข้าถึงบทเรียน ผ่านการสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่

8) เป้าหมายย่อย 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน

8.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))	n/a

8.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย

ตามตัวชี้วัด 4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการจัดทำระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการกำหนดมาตรฐานข้อมูลพื้นฐานการศึกษา เพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูลให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจน ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด 4.a.1 มีการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษาทั้งในสังกัดและนอกสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ ได้แก่ (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ต

ที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และ (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ ดังนี้

ประเภทบริการ ขั้นพื้นฐาน	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)			ร้อยละของสถานศึกษา ที่มีการเข้าถึงบริการฯ
	มี	ไม่มี/ไม่ได้รายงาน	รวม	
(a) ไฟฟ้า	56,217	594	56,811	98.95
(b) อินเทอร์เน็ต	35,718	21,093	56,811	62.87
(c) เครื่องคอมพิวเตอร์	22,198	34,613	56,811	39.07

(f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ

สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ด้านสุขอนามัย)	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)			ร้อยละของสถานศึกษา ที่มีการเข้าถึงบริการฯ
	มี	ไม่มี/ ไม่ได้รายงาน	รวม	
ห้องน้ำชาย	3,926	52,885	56,811	6.91
ห้องน้ำหญิง	3,926	52,885	56,811	6.91
ห้องน้ำรวม	4,046	52,765	56,811	7.12

หมายเหตุ : ข้อมูลปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป., กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโดย
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.

8.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

ในช่วงปี 2559 - 2563 ภาครัฐร่วมกับภาคเอกชน ดำเนินการสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการเน็ตประชารัฐ ที่ได้ขยายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตไปยังโรงเรียนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ซึ่งในปี 2562 มีการดำเนินการแล้วเสร็จ 1,187 โรงเรียน โครงการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาฟรี ซึ่งดำเนินการโดยบริษัท 3BB ติดตั้งอินเทอร์เน็ตให้กับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ทั่วประเทศ 2,271 แห่ง โครงการพัฒนาระบบน้ำดื่มสะอาดในโรงเรียน โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนทั่วไปที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม (inclusive education) อีกทั้งได้มีการดำเนินการผ่านโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน อาทิ โครงการ พัฒนาศักยภาพการทำข้อสอบ GAT /PAT สำหรับนักเรียนบกพร่องทางการมองเห็น โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับผู้เรียนพิการทางการได้ยินและโครงการล่ามภาษามือเพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมถึงมีหลักสูตร การฝึกอบรมครูด้านการสอนคนพิการ พ.ศ. 2561

เพื่อเพิ่มสมรรถนะให้ครุมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือทางการศึกษา อาทิ อุปกรณ์ช่วยการมองเห็น การได้ยิน การเขียนหนังสือ เสียงหนังสือ อักษรเบรลล์ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนสำหรับคนพิการให้มี คุณภาพ

8.4) ความท้าทาย

- การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลยังเป็นความท้าทายหลักในการบรรลุเป้าหมายย่อย เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึงพื้นที่และความพร้อมในการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาของผู้เรียนและครูสอน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณภาครัฐที่มีข้อจำกัด
- นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการสู่การปฏิบัติ ยังขาดความต่อเนื่องและไม่ครอบคลุมทุกมิติ
- ขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพ และขาดระบบสนับสนุนที่ตรงตามความจำเป็นพิเศษของเด็กที่บกพร่องแต่ละประเภทในการจัดการเรียนรวม
- อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้และเข้าถึงบริการทางการศึกษาของผู้พิการ

8.5) ข้อเสนอแนะ

- ควรเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้ได้มากที่สุด
- ควรยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาเรียนรวม อาทิ จัดห้องเรียนพิเศษให้คนพิการในสถานศึกษา พัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวม
- การจัดเก็บและปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้มีความทันสมัย เช่น ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเพาะเจาะจงกับคนกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้เกิดการพัฒนา นโยบายและมาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น

9) เป้าหมายย่อย 4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573

9.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	n/a

9.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย

ตามตัวชี้วัด 4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลจากกระทรวงการต่างประเทศ ดังนี้

ปี	2559	2560	2561	2562	2563	2564
มูลค่า (ล้านบาท)	134.32	118.61	157.17	161.56	170.67	140.99

ที่มา : กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

9.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศทางการศึกษา ได้แก่ (1) ถ่ายทอด องค์ความรู้ และเทคโนโลยี และสนับสนุนวัสดุและ อุปกรณ์ (2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยจัดสรรทุนฝึกอบรมนานาชาติประจำปี (Annual International Training Course: AITC) และทุนศึกษาปริญญาโท นานาชาติ (Thailand International Postgraduate Programme: TIPP) เพื่อศึกษาในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความมั่นคงทางอาหารการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือการสาธารณสุข และ (3) จัดส่งอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends from Thailand) หรือผู้เชี่ยวชาญตามคำขอเพื่อไปปฏิบัติงาน ณ ประเทศคู่ร่วมมือภายใต้โครงการหรือ ตามคำขอ

9.4) ความท้าทาย

- ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ประเทศไทยต้องปรับโครงสร้างงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในประเทศและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอย่างเร่งด่วน ส่งผลให้กรอบวงเงินงบประมาณสำหรับ ODA ลดลง ทำให้การให้ความช่วยเหลือประเทศที่พัฒนาน้อยกว่ามีข้อจำกัด
- การเป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูงทำให้มีข้อจำกัดในการได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ให้ ทำให้เสียเปรียบทางการแข่งขัน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ที่มีสถานะเป็นผู้รับและได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยตรง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

9.5) ข้อเสนอแนะ

- การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ควรมุ่งเน้นรูปแบบที่ไม่ใช้ตัวเงินมากขึ้น และใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสารระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาที่ควรปรับเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์
- ประเทศไทยควรรักษาผลประโยชน์ของการเป็นผู้รับความช่วยเหลือจากประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ ญี่ปุ่น จีน เยอรมนี สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิทยาการและเทคโนโลยีจากประเทศที่มีความก้าวหน้า ที่จะส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถของไทยและส่งเสริมให้ไทยปรับบทบาทเป็นผู้ให้มากขึ้น

10) เป้าหมายย่อย 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

10.1) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณวุฒิเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา สัดส่วนของครูในระดับ (a) ก่อนประถมศึกษา (b) ประถมศึกษา (c) มัธยมศึกษาตอนต้น และ (d) มัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ	n/a

10.2) สถานการณ์บรรลุเป้าหมาย

ตามตัวชี้วัด 4.c.1 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน โดยใช้ข้อมูลจากสถิติการศึกษาของประเทศไทย ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดังนี้

ระดับ	ปีการศึกษา		
	2561	2562	2563
ก่อนประถมศึกษา	16	15	14
ประถมศึกษา	15	11	14
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	17	20
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	16	18

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2561 – 2563, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

10.3) การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการผลิตและพัฒนาครู โดยได้จัดตั้งสถาบันครูพัฒนา เพื่อรองรับการคัดเลือกหลักสูตรพัฒนาครู และดำเนินโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการพัฒนาครูรูปแบบครบวงจร (คุปองครู) โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โครงการพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โครงการอบรมและพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Boot Camp) ร่วมกับบริติช เคานซิล ประเทศไทย โครงการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ในโรงเรียนเอกชนโครงการพัฒนาคุณภาพครูโรงเรียนเอกชนและโครงการเพิ่มศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูยุคใหม่ สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการอบรม ครูหลักสูตรสะเต็มศึกษา (STEM Education) นอกจากนี้ ครูสภายังได้ปรับเกณฑ์มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพครูซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2563

โดยกำหนดให้การทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพครูจำนวน 5 วิชา ได้แก่ การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา วิชาชีพครู และวิชาเอกตามที่กำหนด และ (2) การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามแนวทางที่คุรุสภากำหนดในด้านต่าง ๆ

10.4) ความท้าทาย

แม้ว่าจะมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาครูได้จำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถรองรับความต้องการได้ครบถ้วน โดยพบว่า มีหลายหลักสูตรมีจำนวนที่หนึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการ อาทิ หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในยุคศตวรรษ ที่ 21 โดยใช้หลักการของเกมส์สำหรับครูประถมศึกษา นอกจากนี้ หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เข้าอบรม เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของครูในการออกแบบหลักสูตรดังกล่าว อีกทั้งการติดตามและประเมินผลยังไม่ครอบคลุมผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด และขาดการกำหนดตัวชี้วัด ผลลัพธ์จากการอบรมที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

10.5) ประเด็นข้อเสนอแนะการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

ควรจัดหลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการมาก ยิ่งขึ้นโดยอาจเพิ่มรอบหลักสูตรที่ได้รับความนิยมและมีความน่าสนใจ เช่น การจัดหลักสูตรแบบเคลื่อนที่ การจัดทำระบบคิวสำหรับครูที่สนใจเข้ารับการอบรมในครั้งต่อไปและควรกำหนดหลักสูตรเชิงรุกที่พิจารณาถึงเป้าหมายการพัฒนา โดยเฉพาะเป้าหมายภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ ปรับจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการเรียนรู้” นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางโดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลการลงทะเบียนในโครงการคุปองครูในการพัฒนาครูรายบุคคล และควรพัฒนากลไกการติดตามและประเมินผลการอบรมครูที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อาทิ การสุ่มประเมินความคิดเห็นจากผู้เรียนโดยตรงนอกเหนือจากการประเมินความคิดเห็นผู้อำนวยการโรงเรียน การให้มีช่องทางแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยตรง และการสุ่มประเมินจากการสอนจริงเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรในระบบให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3.3 สถานะการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4) ยังประสบปัญหาเรื่องเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่เป็นผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ภายใต้แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการจัดเก็บข้อมูลไม่ต่อเนื่อง หรือมีการยกเลิกการจัดเก็บข้อมูลบางตัวชี้วัดไป ซึ่งในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อตอบตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา สามารถสรุปจำแนกประเภทของกลุ่มข้อมูลได้เป็น 5 ลักษณะดังนี้

- 1) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายปี จำนวน 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.3.1 และ 4.b.1
- 2) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายปี (ปีเดียว ปีเว้นปี หรือทุก 3 ปี) จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.5.1 และ 4.6.1
- 3) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่ยกเลิกการจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.4.1
- 4) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่การจัดเก็บข้อมูลยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.a.1 และ 4.c.1
- 5) ตัวชี้วัดที่ไม่มีแหล่งข้อมูล ไม่มีการจัดเก็บข้อมูล หรือการจัดเก็บข้อมูลยังไม่ชัดเจน จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.7

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูล (ข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัด) เพื่อดำเนินการกำหนดกรอบแนวทางการจัดเก็บข้อมูล จัดทำฐานข้อมูล รวมทั้ง การพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการในจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัดให้ได้ครบทุกตัวชี้วัดต่อไป

ส่วนที่ 4

บทสรุปผลการดำเนินงาน ความท้าทาย และข้อเสนอแนะการดำเนินงานระยะต่อไป

4.1 สรุปผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 “สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” มุ่งเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับคนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเสมอภาค โดยกำหนดเป้าหมายย่อยเชิงผลลัพธ์ที่ต้องการบรรลุ ครอบคลุมตั้งแต่กลุ่มเด็กระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาจนถึงอุดมศึกษา โดยในระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่วนการศึกษาด้านอาชีพ (ระดับอาชีวศึกษา) และอุดมศึกษา มัธยมศึกษา เน้นการศึกษามีคุณภาพ ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม นอกจากนี้ เน้นให้เยาวชนและผู้ใหญ่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ เป็นผู้ประกอบการ ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง การอ่านออก เขียนได้ คำนวณได้ อย่างไรก็ตาม การที่จะบรรลุเป้าหมายข้างต้นได้ ได้มีการกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อการดำเนินงาน ประกอบด้วย การจัดสรรทรัพยากร เพื่อสร้างความพร้อมให้กับสถานศึกษา เช่น โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการศึกษา ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ ครูที่มีคุณภาพ น้ำดื่ม สุขอนามัย เป็นต้น นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือหรือความช่วยเหลือทางการศึกษากับประเทศอื่นด้วย

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การที่คนทุกกลุ่มทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ช่วยให้สามารถประกอบอาชีพที่ดี มีคุณค่า ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสนับสนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ มีผลการดำเนินงานหรือความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยสรุปได้ดังนี้

1) ความก้าวหน้าในเชิงนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

1.1) กรอบทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานด้านการศึกษา มีความชัดเจน สอดคล้องกับการปฏิบัติงานมากขึ้น เนื่องจากแผนชี้นำการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีการปรับปรุงตัวชี้วัดและเป้าหมายให้สอดคล้องกับสภาพหรือบริบทการดำเนินงานจริง นอกจากนั้น หน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา หรือการพัฒนากำลังคน ได้มีการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น แผนพัฒนาการศึกษาระดับพื้นฐาน แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ แผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์ เพื่อการพัฒนาประเทศไทย กรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ แผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว และแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.2) การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้มีการปรับอัตราค่าใช้จ่ายและเงินอุดหนุนรายบุคคลสำหรับนักเรียนในหลายรายการ ประกอบด้วย

- การปรับอัตราเงินอุดหนุนรายหัวตามความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้เรียนและเพิ่มศักยภาพสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 รายการ ประกอบด้วย ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบ และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- การปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันของนักเรียนสำหรับเด็กนักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งทำให้เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่ามากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพของเด็กไทย
- การปรับเพิ่มอัตราเงินอุดหนุนรายบุคคลสำหรับนักเรียนพิการในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เพิ่มอัตราการจ่ายเงินอุดหนุนค่าจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เป็นเงินสมทบเงินเดือนครูในโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา อันทำให้ผู้พิการ มีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น
- ปรับเพิ่มราคากลางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นม โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ทำให้เด็กนักเรียนได้รับนมที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

1.3) ความร่วมมือด้านการศึกษา โดยประเทศไทยมีบทบาทเป็นผู้นำทางการศึกษาในเวทีโลก โดยเข้าร่วมการประชุมในระดับนานาชาติ และเป็นเจ้าภาพในการประชุมระดับภูมิภาคและระดับโลกหลายรายการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทความเป็นผู้นำในการนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาทางการศึกษา ในระดับนานาชาติ รวมทั้งแสดงบทบาทในฐานะสมาชิกที่ดีในประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการดำเนินการตามแผนการต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ในองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิก ความร่วมมือทางการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวได้นำมาสู่ทิศทางการศึกษาของประเทศไทยที่ต้องดำเนินงาน โดยมีการประชุมสำคัญที่นำมาซึ่งเอกสารทางการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

- การประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาแห่งภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกว่าด้วยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 (การศึกษา 2030) ครั้งที่ 2 (Second Asia-Pacific Regional Education Minister's Conference on SDG4-Education 2030: APREMC-II) ซึ่งผลการประชุมได้จัดทำถ้อยแถลงกรุงเทพฯ 2565 หรือ Bangkok Statement 2022 ที่มุ่งสู่การฟื้นฟูการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน และการพลิกโฉมการศึกษาภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก
- การประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 41 โดยในการประชุมคณะกรรมการวิชาการด้านการศึกษา ได้มีการเปิดตัวกรอบการทำงานการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของยูเนสโกสำหรับปี ค.ศ. 2030

หรือ Education for Sustainable Development towards achieving the Sustainable Development Goals (ESD for 2030) ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ ตระหนักถึงบทบาทของการศึกษาในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการเสริมสร้างพลังคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะที่จำเป็นและแนวคิดสำหรับแก้ไขปัญหาระดับโลกได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

- การประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 12 โดยผลการประชุมได้มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียน ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของระบบการศึกษาในอาเซียน (Declaration on the Digital Transformation of Education Systems in ASEAN) ซึ่งให้ความสำคัญกับการเข้าถึง และการมีส่วนร่วมทางการศึกษาในทุกกระดับ โดยเฉพาะการเพิ่มโอกาสให้กับประชากรชายขอบ และเด็ก และเยาวชน ตกหล่น ผ่านการเรียนรู้ทางไกลและการเรียนออนไลน์โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและทางไกล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมีผู้ดูแลที่ให้การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยอมรับความแตกต่างของการศึกษาที่เปลี่ยนผ่านไปสู่รูปแบบดิจิทัลในประเทศสมาชิกอาเซียน และการจัดการกับความท้าทายในด้านความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

- การประชุมระดับผู้นำว่าด้วยการพลิกโฉมการศึกษา (Transforming Education Summit 2022: TES) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 77 โดยมีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของผู้นำแต่ละประเทศต่อประเด็นการศึกษาทั่วโลก ที่อยู่ในสภาวะวิกฤตและการพัฒนาการศึกษาเพื่อบรรลุสันติภาพ ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ประเทศไทยได้มีถ้อยแถลงว่าด้วยการพลิกโฉมการศึกษา (Transforming Education Summit 2022: TES) ซึ่งมีประเด็นสำคัญ เช่น ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษา เน้นพัฒนา 3 ด้านหลัก (ผู้เรียนรู้ ผู้สอน และระบบการศึกษา) ผ่านการใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยี นวัตกรรม มุ่งมั่นสร้างหลักประกันการกลับเข้าสู่การเรียนรู้ กำหนดมาตรการเพื่อรักษามาตรฐานและคุณภาพระบบการศึกษา และส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการศึกษาตอบสนองความต้องการของนักลงทุนต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ปี 2565 เป็นอีกปีหนึ่งที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษาในระดับนานาชาติเกิดขึ้นอย่างมากมายน มีเอกสารที่สำคัญทางการศึกษาเกิดขึ้นหลายฉบับ ที่จะกลายมาเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศไทย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางในการรองรับการทำงานภายใต้แนวโน้มการจัดการศึกษาเหล่านี้ อย่างเป็นรูปธรรม

1.4) สถานการณ์ด้านการศึกษา ภาพรวมเด็กไทยมีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น แต่ในช่วง COVID-19 อัตราการเข้าเรียนในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และอุดมศึกษาลดลง ขณะที่ด้านคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่องซึ่งภาครัฐมีการดำเนินการทั้งเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษา และดึงเด็กที่หลุดออกนอกระบบให้กลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษา ซึ่งยังเป็นประเด็นที่ต้องติดตามความคืบหน้าอย่างใกล้ชิด

(1) ด้านโอกาสทางการศึกษา เด็กไทยมีอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น โดยในปีการศึกษา 2565 พบว่า อัตราการเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาในวัยเรียน อายุ 3 - 21 ปี มีอัตราที่สูงขึ้น จากปีการศึกษา 2564 ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอัตราการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 99.06 เป็นร้อยละ 99.24 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 95.63 เป็น

96.79 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 81.90 เป็น 84.00 ตามลำดับ ส่วนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับอุดมศึกษา มีอัตราการเข้าเรียนลดลงจากปีการศึกษา 2564 โดยอัตราการเข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ลดจากร้อยละ 77.04 เป็นร้อยละ 75.22 และระดับอุดมศึกษา จากร้อยละ 49.37 เป็นร้อยละ 48.51 ตามลำดับ

(2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา หากพิจารณาอัตราการเข้าเรียนหรือความเท่าเทียมในการเข้ารับการศึกษจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา พบว่า อัตราการเข้าเรียนของเพศหญิงสูงกว่าเพศชายเกือบทุกระดับชั้น ยกเว้นระดับประถมศึกษา โดยอัตราส่วนการเข้าเรียนของเพศหญิงต่อเพศชาย ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นร้อยละ 75.55 ต่อร้อยละ 74.90 ระดับประถมศึกษา เป็นร้อยละ 98.89 ต่อร้อยละ 99.57 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 97.90 ต่อร้อยละ 95.74 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 94.00 ต่อร้อยละ 74.53 และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 55.65 ต่อร้อยละ 41.70 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความเท่าเทียมในการเข้ารับการศึกษาระหว่างเพศหญิงและเพศชาย พบว่า มีค่าไม่แตกต่างกันมากนัก โดยค่าความเท่าเทียม ระดับก่อนประถมศึกษา เท่ากับ 1.01 ประถมศึกษา เท่ากับ 0.99 มัธยมศึกษาตอนต้น เท่ากับ 1.02 มัธยมศึกษาตอนปลาย เท่ากับ 1.26 ส่วนระดับอุดมศึกษา เท่ากับ 1.33 ดังนั้น ความเท่าเทียมในการได้รับการศึกษาของเพศชายและเพศหญิง ในระดับก่อนประถมศึกษาและการศึกษาภาคบังคับมีค่าไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกันมากที่สุดในระดับอุดมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจเนื่องมาจากผู้เรียนเข้ารับการศึกษตามความต้องการหรือความสนใจ และบางส่วนไม่ศึกษาต่อ แต่เข้าทำงานหรือไปประกอบอาชีพ

(3) สถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ปี 2565 มีคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,153,519 คน (ร้อยละ 3.26 ของประชากรทั้งประเทศ) แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 1,124,245 คน (ร้อยละ 52.21) และเพศหญิง จำนวน 1,029,274 คน (ร้อยละ 47.79) เป็นคนพิการที่ได้รับการศึกษา จำนวน 1,692,560 คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) ส่วนคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 21,503 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) แบ่งเป็น (1) อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเรียน จำนวน 1,015 คน (ร้อยละ 4.72 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) (2) คนพิการที่อายุถึงเกณฑ์แต่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 22,300 คน (ร้อยละ 57.20 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) และ (3) คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 8,188 คน (ร้อยละ 38.08 ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) ทั้งนี้ ในปีการศึกษา 2565 มีนักเรียนที่เป็นผู้พิการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 379,356 คน จำแนกตามประเภทความพิการ ได้แก่ (1) บกพร่องทางการเห็น 1,750 คน (2) บกพร่องทางการได้ยิน 4,025 คน (3) บกพร่องทางสติปัญญา 29,444 คน (4) บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ 11,150 คน (5) ปัญหาทางการเรียนรู้ 299,522 คน (6) บกพร่องทางการพูด/ภาษา 2,350 คน (7) ปัญหาทางพฤติกรรม/อารมณ์ 5,783 คน (8) ออทิสติก 11,834 คน และ (9) พิการซ้อน 13,498 คน โดยในประเภทความพิการ มีปัญหาทางการเรียนรู้มากที่สุด ในระดับประถมศึกษา จำนวน 238,484 คน รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 56,682 คน

(4) ด้านคุณภาพการศึกษา เรื่องคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง โดยมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในปี 2565 ที่สะท้อนถึงคุณภาพการศึกษาดังนี้

(4.1) คุณภาพการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา โดยมีผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ผ่านระบบข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ ผลประเมินพบว่า ผลการประเมินด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านที่ 3) ในปี 2565 มีจำนวนเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยจำนวน 1,191,191 คน จากจำนวนเด็กทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 2,056,349 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.93 ทั้งนี้ผลการประเมินที่อยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากผู้จัดทำข้อมูลในระบบอาจยังขาดความรู้ความเข้าใจการบันทึกข้อมูลในระบบแบบออนไลน์ อาจรอกไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ทำให้การประเมินผลเกิดความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ อย่างไรก็ตาม ในปีการศึกษา 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนสังกัด จำนวน 2,355 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ (ที่มีโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดและโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา) และโรงเรียนทั่วไปที่เปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีร้อยละ 95.10 ระดับพอใช้ ร้อยละ 4.50 และระดับปรับปรุง ร้อยละ 0.40 โดยผลการประเมินพัฒนาการด้านสังคมสูงสุด ร้อยละ 98.58 รองลงมา ด้านอารมณ์ จิตใจ ร้อยละ 98.17 พัฒนาการด้านร่างกาย ร้อยละ 89.51 และพัฒนาการด้านสติปัญญา ร้อยละ 83.76 ตามลำดับ (รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

(4.2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปี 2565 ในแต่ละระดับชั้น มีทั้งรายวิชาที่คะแนนเฉลี่ยลดลงและเพิ่มขึ้น โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 50.78 เป็น 53.89 วิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นจาก 34.31 เป็น 39.34 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจาก 36.83 เป็น 28.06 และ 39.22 เป็น 37.62 ตามลำดับ ส่วนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 3 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 51.19 เป็น 52.95 วิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มจาก 31.45 เป็น 33.32 และวิชาภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นจาก 31.11 เป็น 32.05 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 24.47 เป็น 24.39 ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง 3 วิชา เพิ่มขึ้นวิชาเดียว คือ คณิตศาสตร์ โดยวิชาภาษาไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง จาก 46.40 เป็น 46.09 วิชาวิทยาศาสตร์ ลดลงจาก 28.65 เป็น 28.08 วิชาภาษาอังกฤษ ลดลงจาก 25.56 เป็น 23.44 และวิชาสังคมศึกษา ลดลงจาก 36.87 เป็น 33.00 ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้นจาก 21.28 เป็น 21.61 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 เกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพียงวิชาเดียว มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 50.78 เป็น 53.89 อย่างไรก็ตาม ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานในปี 2565 เป็นการให้นักเรียนเข้าสอบด้วยความสมัครใจ

(5) การศึกษาของประชากรวัยแรงงาน จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15 - 59 ปี) ในปี 2565 เท่ากับ 10.13 ปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า มี 68 จังหวัด ที่ประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 88.31 และมี 9 จังหวัด ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.69 หากพิจารณาจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย พบว่า ประชากรไทยวัยแรงงานที่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี มีปีการศึกษาเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 11.79 ปี รองลงมาเป็นจังหวัดกรุงเทพฯ เท่ากับ 11.49 ปี และจังหวัดปทุมธานี เท่ากับ 10.83 ปี ตามลำดับ โดยที่ 3 ลำดับสุดท้ายเป็นจังหวัดระนอง เท่ากับ 8.54 ปี จังหวัดตาก เท่ากับ 7.70 ปี และน้อยที่สุดเป็นจังหวัดแม่ฮ่องสอน 7.58 ปี

(6) การแก้ไขปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” ซึ่งผลการติดตามพาน้องกลับมาเรียน จากนักเรียนที่หลุดออกนอกระบบปีการศึกษา 2564 ที่มีจำนวน 121,642 คน สามารถติดตามพบตัวแล้ว 121,050 คน คิดเป็นร้อยละ 99.5 ของจำนวนนักเรียนที่หลุดจากระบบทั้งหมด และยังติดตามไม่พบ 592 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 (ข้อมูล ณ วันที่ 26 ธันวาคม 2565) โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากฐานะครอบครัวที่ยากจน ซึ่งทำให้ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายและปัญหาครอบครัวหย่าร้าง ที่ทำให้เด็กต้องหยุดเรียนเพื่อประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว รวมถึงปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนจึงต้องหยุดเรียน

4.2 ประเด็นท้าทายการจัดการศึกษา

4.2.1 ประเทศไทยยังคงเผชิญความท้าทายหลายประการในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาทิ การที่สังคมบางส่วนขาดความตระหนักรู้เรื่อง SDGs การขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความท้าทายด้านข้อมูลตัวชี้วัดบางตัวที่ยังไม่สอดคล้องกับระเบียบวิธีการของสหประชาชาติ ไม่สะท้อนบริบทของประเทศ และไม่ได้จัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกแยกประเภท รวมถึงการขาดระบบฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งอาจส่งผลในภาพรวมต่อการดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมาย SDGs ได้ ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการเพื่อมุ่งปลูกฝังค่านิยมและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผ่านโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การบรรลุเป้าหมายเป็นไปอย่างยั่งยืน ยังมีประเด็นที่ท้าทายในหลายประการที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในประเด็นรูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่อาจยังไม่มีหลากหลาย ไม่ทันต่อสถานการณ์และตรงกับความต้องการของคนในสังคม รวมทั้งในประเด็นค่านิยม ความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันระหว่างวัยของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม จึงอาจทำให้ความผูกพัน และการพึ่งพาอาศัยกัน ในสังคมมีแนวโน้มที่จะลดน้อยลง ทั้งในระดับครอบครัวในระดับชุมชน และในสถานศึกษา ซึ่งทำให้การใช้กลไกทางสังคมในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีอาจทำได้ยากมากขึ้น และค่านิยมที่ดีงามอันเป็นรากฐานของสังคมบางอย่างถูกลดความสำคัญลง

4.2.2 การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ในภาพรวมเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่สมวัยมากขึ้น แต่จากสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมามีความท้าทายในการฟื้นฟูพัฒนาการในด้านที่ถดถอยไปจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 อันเนื่องมาจากการปิดโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะพัฒนาการถดถอยในเด็กปฐมวัย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในระยะยาว นอกจากนี้ ความเหลื่อมล้ำของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาภายในจังหวัดก็มากขึ้น ซึ่งสะท้อนความแตกต่างของการเรียนรู้ที่บ้านของเด็กแต่ละคนในช่วงที่โรงเรียนปิด รวมทั้งความยากจนหรือขาดทุนของครอบครัวเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยและความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษา รวมไปถึงยังขาดการออกแบบมาตรการแบบมุ่งเป้ารายพื้นที่เพื่อเสริมกำลังการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมตามบริบทพื้นที่

4.2.3 สมรรถนะการศึกษาไทยในการพัฒนาวัยเรียนวัยรุ่นให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคต แม้จะมีคะแนนที่ดีขึ้นแต่ยังอยู่ในจุดที่ต้องเร่งพัฒนา เนื่องจากยังมีคุณภาพการศึกษาที่ยังต่ำและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังสูง ซึ่งประเด็นท้าทายที่สำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการสอนให้คิดอย่างมีเหตุผล และด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อาทิ อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ลดลง อีกทั้งอัตราส่วนครูต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและงบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ ยังไม่เหมาะสมกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในวัยเรียนวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนความท้าทายในการนำเด็กที่หลุดจากการศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษา/การฝึกอาชีพ และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยจากการปิดโรงเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19

4.2.4 สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้เริ่มคลี่คลายลง ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว และแรงงานที่ได้รับผลกระทบเริ่มทยอยกลับมาทำงาน แต่แรงงานยังต้องเผชิญกับสภาวะการทำงานในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะการที่ภาคธุรกิจหันมาพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ส่งผลให้แรงงานที่มีทักษะไม่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจยุคใหม่ต่งงานหรือมีความเสี่ยงที่จะตกงานเพิ่มขึ้นในอนาคต การรับรู้ถึงช่องทางการยกระดับทักษะ อาทิ แพลตฟอร์มพัฒนาทักษะให้บริการแก่กลุ่มคนทำงานในทุกช่วงวัยยังอยู่ในวงจำกัด ตลอดจนหลักสูตรการศึกษาไทยยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในแง่ของเชิงคุณภาพและปริมาณ ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานสูงและตลาดแรงงานขาดทักษะและกำลังคนที่ต้องการ รวมถึงภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา ยังขาดการบูรณาการร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือเพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย

4.2.5 สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เป็นประเด็นท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านการศึกษาและต่อตัวนักเรียนโดยตรง โดยมีเด็กนักเรียนจำนวนมากเกิดภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย รวมถึงปัญหาการพัฒนาทางกายและทางจิตใจ จากการเรียนออนไลน์ในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากความพร้อมของทรัพยากร/อุปกรณ์ในการเรียนรู้ ความพร้อมของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในการเรียน และความพร้อมของครูผู้สอน รวมทั้งปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะในช่วงชั้นรอยต่อ (ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3) ในกลุ่มเด็กนักเรียนจากครัวเรือนยากจน

4.2.6 การจัดการศึกษาที่รองรับพหุปัญญาหลากหลายประเภทและการส่งเสริมความสามารถพิเศษเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนยังคงต้องจัดตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการในการเรียนการสอนเป็นหลัก ทำให้ในทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยการแบ่งห้องเรียนตามพหุปัญญาที่หลากหลายทำได้ยาก เนื่องจากโรงเรียนต้องมีความพร้อมในด้านทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา จึงทำให้ในทางปฏิบัติมีการกระจุกตัวเฉพาะในบางกลุ่มโรงเรียน นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของบุคลากรทางการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอน ยังคงมีอยู่ในระดับจำกัด ประกอบกับค่านิยมและทัศนคติของสังคมไทยที่มีแนวโน้มในการยกย่องและให้ความสำคัญกับความเป็นเลิศทางด้านวิชาการเป็นหลัก หรือการยกย่องคนเก่งยังคงเป็นการเน้นไปที่สาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องมาจากสาขาอาชีพในการรองรับการทำงานในอนาคตยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้เกิดสถานการณ์การเร่งเรียนและเรียนหนักเพื่อสนับสนุนไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการตามค่านิยมของสังคมตั้งแต่อายุยังน้อย โดยขาดการคำนึงถึงความหลากหลายทางพหุปัญญาด้านต่าง ๆ ที่เด็กแต่ละคนมีแตกต่างกัน นอกจากนี้ การติดตามการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายยังคงขาดการจัดเก็บข้อมูลและตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน

4.2.7 โอกาสในการพัฒนาสำหรับกลุ่มคนเปราะบางยังมีจำกัด คนพิการส่วนใหญ่ยังเข้าไม่ถึงการศึกษาและมีแนวโน้มประสบปัญหาการไม่มีงานทำ โดยในปี 2564 จำนวนคนพิการในประเทศไทยที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,102,384 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,168,165 คน รองลงมาวัยทำงานอายุระหว่าง 15 – 59 ปี จำนวน 855,816 คน ส่วนคนพิการวัยเด็กและวัยเรียน (แรกเกิด – 21 ปี) จำนวน 151,163 คน แม้ที่ผ่านมารัฐบาลจะมีการดำเนินนโยบายส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาแก่คนพิการ อาทิ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในรูปแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ 48 แห่ง ศูนย์การศึกษาพิเศษ 77 แห่ง รวมถึงการเรียนร่วมในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่ผู้พิการในอัตราที่มากกว่าผู้เรียนปกติ แต่จากข้อมูลในปี 2564 พบว่า คนพิการที่ได้รับการศึกษามีจำนวน 1,625,191 คน โดยมีการศึกษาสูงสุดเพียงระดับประถมศึกษามากถึง 1,323,640 คน (ร้อยละ 81.45) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา (ร้อยละ 11.60) การศึกษานอกระบบและอื่น ๆ (ร้อยละ 3.35) ตามลำดับ ส่วนคนพิการที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีเพียง 26,187 คน (ร้อยละ 1.61) ขณะที่คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษาอีกจำนวน 477,193 คน

4.2.8 การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่ม NEETs – Not in Education, Employment or Training ซึ่งหมายถึงเยาวชนอายุ 15 – 24 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม ซึ่งในจำนวนนี้มีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ต้องการทำอะไร (กลุ่ม Resting) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 141,329 คน ในปี 2557 เป็น 259,609 คน ในปี 2564 โดยอาจเชื่อมโยงกับฐานะของเด็กที่มาจากครัวเรือนยากจนและครัวเรือนที่ร่ำรวย โดยปัญหาหลักของประชากรกลุ่ม NEETs มีทั้งปัจจัยด้านความอบอุ่นในครอบครัว การจัดการเรียนการสอนที่ไม่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและเป้าหมายในชีวิต การขาดช่องทางด้านอาชีพ การติตราของสังคม ทำให้การกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาจึงมีน้อย ระบบการรับคนเข้าทำงานที่ต้องอายุ 18 ปีขึ้นไป

ส่งผลให้เยาวชนบางส่วนที่ต่ำกว่า 18 ปี และมีฐานะทางบ้านที่ยากลำบากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษาหรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย (Youth Not in Employment, Education, or Training: NEET) ดำเนินการโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงแรงงาน และ UNICEF Thailand พบว่า ในประเทศไทย เยาวชน (อายุตั้งแต่ 15 – 24 ปี) ที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (NEET) มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เยาวชนอายุระหว่าง 20 – 24 ปี เป็นเยาวชน NEET มากกว่าเยาวชนอายุระหว่าง 15 – 19 ปี เยาวชน NEET ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษาก่อนกำหนด หรือเยาวชนที่มีได้ศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยม มีโอกาสมากกว่าที่จะมีปัญหา ในการเข้าถึง โอกาสการทำงาน รวมถึงเยาวชนที่มีความพิการก็ประสบปัญหาในการเข้าถึงโอกาสการศึกษาและโอกาสการทำงาน เนื่องจากโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้พิการได้ หรือเยาวชนเหล่านี้อาจหางานที่มีคุณภาพทำได้ยาก

4.2.9 เร่งพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตเพื่อนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นระบบ ที่เอื้อให้คนสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ตลอดตามความสะดวกและความจำเป็นของชีวิต

4.2.10 ผลักดันให้เกิดสมัชชาการศึกษาในระดับจังหวัด โดยเกิดจากความร่วมมือของเครือข่าย ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษาในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย ครอบครัว/ผู้ปกครอง สถานศึกษา กลุ่มองค์กรชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม เพื่อพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่ บูรณาการการดำเนินงาน และการวางแผนการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละจังหวัด สามารถยกระดับศักยภาพของจังหวัดอย่างแท้จริง

4.2.11 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นเพื่อการเรียน การทำงานและการดำรงชีวิต ทักษะการรู้คิดดิจิทัล (Digital Quotient + Digital, Media and Information Literacy) และการเชื่อมต่อโลกแห่งการเรียนรู้สู่โลกแห่งการทำงาน (School to Work Transition) รวมทั้งทักษะด้านการบริหารจัดการ ข้อมูลและสารสนเทศด้วย

4.3 ประเด็นข้อเสนอแนะการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

4.3.1 การดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีความพร้อมในทุกมิติ นอกจากการดำเนินโครงการตามปกติที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่องแล้วนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังควรต้องมุ่งพัฒนารูปแบบและช่องทางการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความหลากหลาย ทันต่อสถานการณ์และความสนใจของคนในสังคมมากยิ่งขึ้น โดยการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการสร้างพื้นที่ปลอดภัยของคนแต่ละวัยและแต่ละกลุ่มในสังคมที่มีความหลากหลาย เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีความเคารพ ความเข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรเร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันทางศาสนาเพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคนในสังคมให้มากยิ่งขึ้น

4.3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่ มีอาสาสมัครดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยรายพื้นที่เพื่อหนุนเสริมผู้ปกครอง ทั้งด้านทักษะการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ถูกต้อง ตั้งแต่ก่อน

การตั้งครุภัณฑ์จนถึงปฐมวัย และด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อพัฒนาการเด็ก มีแนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัยหลังภาวะวิกฤตสำหรับครูและผู้ดูแลเด็กอย่างหลากหลายเพื่อการประยุกต์ใช้ตามบริบทของพื้นที่และขนาดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการสร้างเสริมประสบการณ์ผ่านแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่หรือตามความสนใจของเด็กในช่วงปิดเทอม ปรับระดับการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มาจากระดับอนุบาลให้เหมาะสมตามพัฒนาการ การผลักดันการใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูปฐมวัยอย่างครบวงจรตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกไปจนถึงช่วงปฏิบัติงาน สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย การสนับสนุนให้เปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี ตลอดจนการพิจารณาจัดสรรและเพิ่มจำนวนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด 0 – 6 ปีแบบถ้วนหน้า

4.3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาข้อมูลสถานการณ์ ความต้องการตลาดแรงงานให้ครอบคลุม โดยมีข้อมูลด้านแรงงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลด้านแรงงานที่ครบถ้วน มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านแรงงานรองรับ มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของตลาดแรงงาน มีการรับรองสมรรถนะแรงงาน รวมถึงอาจจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์เส้นทางอาชีพแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ให้มีโอกาสดูรู้จักอาชีพที่หลากหลาย เพื่อจะได้เลือกทำงานที่สอดคล้องกับความถนัด เป็นกำลังแรงงานที่ช่วยพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพ

4.3.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปฏิรูประบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมทางกายและจิตใจที่หลากหลายสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยเพื่อฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กนักเรียนที่ยากจนและด้อยโอกาส รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามเด็กที่หลุดออกนอกระบบการศึกษา และกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยง รวมทั้งมีมาตรการในการป้องกันการหลุดออกนอกระบบของเด็กนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูและนักเรียนซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ผ่านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ การเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียน และสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียน สำหรับรองรับการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทกับภาคการศึกษามากขึ้น และเป็นการรองรับการเรียนรู้ในช่วงวิกฤตจากโรคระบาดในอนาคตได้ รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทั้งระบบ และเร่งดำเนินการทดสอบสมรรถนะครูรายสาขาที่สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลได้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะครูที่อยู่ในระบบการศึกษาอยู่แล้ว เพื่อประกันคุณภาพของครูและพัฒนาครูผู้สอนไปสู่การเป็นครูยุคใหม่และสะท้อนคุณภาพของครูได้อย่างชัดเจน การวิจัยและสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการศึกษา และขยายผลระบบการศึกษาที่มีคุณภาพไปให้ทั่วถึงผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา อาทิ การจับคู่โรงเรียนพี่เลี้ยง การกระจายทรัพยากรทางการศึกษาในเรื่องการจัดสรรครูและการผลิตครูที่มีคุณภาพให้ไปสอนในท้องถิ่น การสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการสร้างร่วมมือกับภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัวเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4.3.5 การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญาจำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยการพัฒนาระบบข้อมูลทั้งระบบฐานข้อมูลพหุปัญญาแห่งชาติที่เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระบบเทคโนโลยีสำหรับการสำรวจ คัดกรอง วัดระดับ และติดตามผลผู้เรียนการพัฒนาทางด้านแหล่งเรียนรู้ ทั้งสถานศึกษาที่ส่งเสริมพหุปัญญาและสถานที่สาธารณะในการเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ การสร้างโมเดลต้นแบบและการส่งต่อการพัฒนาตามพหุปัญญา นอกเหนือจากด้านวิทยาศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จในทุกพื้นที่การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเข้ามาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางพหุปัญญา รวมถึงการส่งเสริมการจ้างงาน และการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องพหุปัญญา ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน และครูผู้สอน โดยปรับเปลี่ยนทัศนคติว่าผู้เรียนที่เก่งไม่จำเป็นต้องเก่งเฉพาะด้านวิชาการแต่เพียงเท่านั้น นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายโรงเรียนและมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนและเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อลดอุปสรรคในด้านทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน

4.3.6 การจัดสรรทรัพยากรการศึกษา ควรจัดสรรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทในปัจจุบัน เร่งพัฒนาโอกาสทางการศึกษาเพื่อเอื้อให้คนทุกเพศ ทุกช่วงวัย และทุกสถานะ สามารถเข้าถึงการศึกษาได้สะดวกทุกที่และทุกเวลา อีกทั้งควรเร่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และปรับเปลี่ยนบทบาทของครูให้สามารถพัฒนาสมรรถนะพื้นฐานของผู้เรียนได้อย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมการกระจายทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งในเรื่องการจัดสรรครูและการสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องและมีความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล และทักษะด้านดิจิทัลในการเรียนการสอนให้แก่ครูและนักเรียน นอกจากนี้ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรประสานการดำเนินงานช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบ ผ่านการพัฒนาการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์ข้อมูลในมิติที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางอย่างรอบด้าน เพื่อให้สามารถระบุความต้องการที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง และแก้ปัญหาเด็กตกหล่นทางการศึกษาได้อย่างตรงจุด

4.4 ประเด็นเร่งด่วนต้องเร่งรัดดำเนินการ

4.4.1 พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัด และจัดทำฐานข้อมูลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4) ยังประสบปัญหาเรื่องเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่เป็นผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ภายใต้แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการจัดเก็บข้อมูลไม่ต่อเนื่อง หรือมีการยกเลิกการจัดเก็บข้อมูลบางตัวชี้วัดไป ซึ่งในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อตอบตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา สามารถสรุปจำแนกประเภทของกลุ่มข้อมูลได้เป็น 5 ลักษณะดังนี้

- 1) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายปี จำนวน 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1.1, 4.1.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.3.1 และ 4.b.1

- 2) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายปี (ปีเดียว ปีเว้นปี หรือทุก 3 ปี)
จำนวน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.5.1 และ 4.6.1
- 3) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่ยกเลิกการจัดเก็บข้อมูล จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.4.1
- 4) ตัวชี้วัดที่มีแหล่งข้อมูล แต่การจัดเก็บข้อมูลยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ จำนวน
2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.a.1 และ 4.c.1
- 5) ตัวชี้วัดที่ไม่มีแหล่งข้อมูล ไม่มีการจัดเก็บข้อมูล หรือการจัดเก็บข้อมูลยังไม่ชัดเจน
จำนวน 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.7

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูล (ข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัด) เพื่อดำเนินการกำหนดกรอบแนวทางการจัดเก็บข้อมูล จัดทำฐานข้อมูล รวมทั้ง การพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานตามตัวชี้วัดให้ได้ครบทุกตัวชี้วัด และดำเนินการจัดทำ ฐานข้อมูลผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาต่อไป

4.4.2 การปรับปรุงแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เนื่องจากสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี วัฒนธรรม รูปแบบการดำรงชีวิตเป็นไปอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา รวมทั้ง กรอบทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการปรับปรุงและประกาศใช้อย่างชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงาน ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา มีกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องเชื่อมโยงกับความเปลี่ยนแปลง เป้าหมายการพัฒนาประเทศ จึงจะมีการดำเนินงานปรับปรุง แผนที่นำทางฯ และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในปี 2568 และระยะ 5 ปีถัดไปให้ชัดเจน เพื่อสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ และประสานบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงาน รับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ต่อไป

ภาคผนวก

เอกสารอ้างอิง

- การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- การสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2561, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- ข้อมูลความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (ODA), กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาจาก ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2565).
- ข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ 26 กรกฎาคม 2566).
- คู่มือ การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศ, กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- ความเคลื่อนไหวการศึกษาไทยและการศึกษาโลก, สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)
- แผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว (พ.ศ. 2565 – 2580), สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2566, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- รายงานการติดตามการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (ไตรมาสที่ 1 : ตุลาคม – ธันวาคม 2565), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานประจำปี 2566 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- รายงานประจำปี 2566 สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของกระทรวงศึกษาธิการ
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ฉบับปรับปรุง) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
- รายงานประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2565 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงแรงงาน
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
- รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2565, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย, กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565).
- รายงานโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” สังกัด สพฐ., สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 - 2563, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการพัฒนาระบบสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- รายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
- รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 - 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานฉบับสมบูรณ์ การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรี (MICS) ในประเทศไทย พ.ศ. 2562, สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- รายงานฉบับสมบูรณ์ การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรี (MICS) ในประเทศไทย พ.ศ. 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานประจำปี การศึกษา Thailand Digital Outlook 2564, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ประจำปี 2565, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ร่างแผนยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์, สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World), ครูสภาวิทยากร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2563, ครูสภา.
- สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2559 - 2560, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2561 - 2562, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2563, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำปี 2565 - 2566, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถิติการศึกษาประจำปี 2559 – 2564, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นข้อมูลจาก (http://www.bopp.go.th/?page_id=1828).

- สภาวะการศึกษาไทย ปี 2564 สภาวะการณ์การจัดการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สรุปข้อมูลผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในการรายงานผลการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (มกราคม - ธันวาคม 2565)
- สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) ปีการศึกษา 2559 - 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (O-NET) ปีการศึกษา 2559 - 2565, สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2559 – 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
Email : SDG4moe.th@gmail.com
โทร. 02-2816333